

**UCHWAŁA NR XXI/202/13
RADY MIEJSKIEJ W ŁABISZYNIE**

z dnia 20 marca 2013 r.

**w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn na lata 2012-2015
z perspektywą na lata 2016 - 2019”**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464 i Nr 227, poz.1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz.666, Nr 130, poz. 1070 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 28, poz. 145, Nr 40, poz. 227, Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804, Nr 152, poz. 1018 i 1019, Nr 182, poz. 1228, Nr 229, poz. 1498, Nr 249, poz. 1657, z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 63, poz. 322, Nr 94, poz. 551, Nr 99, poz. 569, Nr 122, poz. 695, Nr 152, poz. 897, Nr 178, poz. 1060 i Nr 224, poz. 1341, z 2012 r. poz. 460, poz. 951, poz. 1342 i poz. 1513 oraz z 2013 r. poz. 21, poz. 139 i poz. 165) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Uchwała się „Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXVI/208/09 Rady Miejskiej w Łabiszynie z dnia 24 czerwca 2009 roku w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla miasta i gminy Łabiszyn na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łabiszyna.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY RADY
MIEJSKIEJ**

Teresa Paliwoda

Program Ochrony Środowiska dla
miasta i gminy Łabiszyn
na lata 2012 – 2015
z perspektywą na lata 2016 - 2019

Styczeń, 2013 r.

Zamawiający:

Gmina Łabiszyn
Urząd Miejski w Łabiszynie
ul. Plac 1000-lecia 1
89-210 Łabiszyn

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań

Program Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Masiota
mgr Joanna Walkowiak

Styczeń, 2013 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	5
1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	5
1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	5
1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU	7
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.1. DANE ADMINISTRACYJNE	8
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	9
2.3. SPOŁECZEŃSTWO.....	9
2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ ROZMIESZCZENIE	9
2.3.2. PRZYROST NATURALNY	11
2.3.3. STRUKTURA EKONOMICZNA	12
2.4. UŻYTKOWANIE TERENU	12
2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	15
2.6. ROLNICTWO	17
2.7. TURYSTYKA I REKREACJA.....	18
III. INFRASTRUKTURA GMINY	20
3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	20
3.1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	20
3.1.1.1. UJĘCIA KOMUNALNE WÓD ZAOPATRUJĄCE SIEĆ WODOCIĄGOWĄ	20
3.1.1.2. ZAKŁADOWE UJĘCIA WÓD	24
3.1.1.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA	27
3.1.1.4. JAKOŚĆ WÓD UJMOWANYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZAOPATRZENIA MIESZKAŃCÓW DO CELÓW BYTOWYCH	28
3.1.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA.....	29
3.1.2.1. SIEĆ KANALIZACYJNA	29
3.1.2.2. ODPROWADZANIE WÓD OPADOWYCH I ROZTOPOWYCH	31
3.1.2.3. SYSTEMY INDYWIDUALNE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ	32
3.1.2.3.1. ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE	33
3.1.2.3.2. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	34
3.1.3. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	35
3.1.3.1. KOMUNALNA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W ŁABISZYNIE	35
3.2. ELEKTROENERGETYKA.....	38
3.2.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ	39
3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	40
3.4. GAZOWNICTWO	41
3.5. CIEPŁOWNICTWO	44
3.6. KOMUNIKACJA	45
3.6.1. DROGI	45
3.6.2. KOLEJ	48
3.6.3. TRANSPORT WODNY	48
3.7. GOSPODARKA ODPADAMI W GMINIE	48
IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	52
4.1. RZEŻBA TERENU	52
4.1.1. ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI	53
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA.....	54
4.2.1. SUROWCE MINERALNE	54
4.3. GLEBY	63
4.3.1. TYPY GENETYCZNE GLEB	63
4.3.2. FIZYCZNA I CHEMICZNA DEGRADACJA GLEB	64
4.4. WODY PODZIEMNE.....	65
4.4.1. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH	66

4.4.2.	ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ WÓD PODZIEMNYCH	74
4.4.2.1.	MIEJSCA POBORU WÓD PODZIEMNYCH JAKO ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ	74
4.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	75
4.5.1.	CIEKI I ZBIORNIKI WODNE	75
4.5.2.	SYSTEMY MELIORACYJNE I URZĄDZENIA WODNE	76
4.5.3.	ZAGROŻENIE POWODZIĄ	80
4.5.4.	MONITORING WÓD POWIERZCHNIOWYCH	82
4.6.	KLIMAT	85
4.6.1.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	86
4.6.1.1.	STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	86
4.6.1.2.	ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	86
4.6.2.	KLIMAT AKUSTYCZNY	92
4.6.3.	PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	92
4.6.4.	POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE (ORAZ ZAGROŻENIA INNE)	94
4.7.	ROŚLINNOŚĆ	96
4.7.1.	ZIELEŃ URZĄDZONA	97
4.7.2.	ZAGROŻENIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	98
4.7.3.	PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY	98
4.7.3.1.	REZERWAT PRZYRODY	98
4.7.3.2.	POMNIKI PRZYRODY	99
4.7.3.3.	UŻYTKI EKOLOGICZNE	105
4.7.3.4.	NATURA 2000	105
V.	ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE	108
5.1.	WPROWADZENIE	108
5.2.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁABISZYN	118
VI.	HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	122
VII.	KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	128
7.1.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	128
7.2.	POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	128
VIII.	SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	130
8.1.	KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ	130
IX.	STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	139
9.1.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	139
9.1.1.	INSTRUMENTY PRAWNE	140
9.1.2.	INSTRUMENTY FINANSOWE	141
9.1.3.	INSTRUMENTY SPOŁECZNE	141
9.1.4.	INSTRUMENTY STRUKTURALNE	142
9.2.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	143
9.2.1.	ZASADY MONITORINGU	143
9.2.2.	MONITOROWANIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH	145
	WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	148
	SPIS TABEL	151
	SPIS RYCIN	152
	SPIS WYKRESÓW	152
	ZAŁĄCZNIK NR 1	153

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest kolejna aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabiszyn, który został uchwalony w 2009 r. przez Radę Miejską w Łabiszynie. Podjęła ona Uchwałę Nr XXVI/208/09 z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla miasta i gminy Łabiszyn na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządzają gminne programy ochrony środowiska (zwane dalej POŚ lub Programem) uwzględniając wymagania polityki ekologicznej państwa, określając cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe. Aktualizacja Programu pozwala na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Gminy.

Niniejsze opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego Gminy Łabiszyn (gmina miejsko - wiejska), położonej w powiecie żnińskim, województwie kujawsko - pomorskim.

Obejmuje ono zagadnienia związane z:

- charakterystyką obszaru Gminy,
- analizą sytuacji demograficznej i gospodarczej,
- analizą obecnego stanu środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem realizacji POŚ z 2009 r. oraz analizą infrastruktury,
- prognozowaniem zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym analizowanego obszaru,
- wytyczeniem celów w zakresie ochrony środowiska,
- określeniem działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego Gminy,
- wytyczeniem konkretnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i poprawą jego stanu, a także określeniem harmonogramu ich realizacji,
- określeniem możliwych sposobów finansowania, założonych celów i zadań,
- określeniem sposobów monitoringu pozwalającego na ocenę realizacji założonego Programu Ochrony Środowiska.

1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych

pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku ekologicznego rozwoju, a nad którymi trzeba nadal pracować. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata i przedstawiać je Radzie Miejskiej oraz Zarządowi Powiatu.

Na stan środowiska przyrodniczego mają nie tylko wpływ zakłady przemysłowe, czy rozwój komunikacji i urbanizacji. Wpływ na ten także dynamiczny i wrażliwy system ma każda działalność i aktywność człowieka, dlatego ważne jest, aby przeanalizować funkcjonowanie człowieka w środowisku na różnych płaszczyznach. Program ochrony środowiska jest właśnie takim dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, wskazuje kierunki i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie Gminy.

Celem aktualizacji Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Łabiszyn. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Jest to już kolejna aktualizacji Programu. Pierwsza została wykonana w roku 2009, w stosunku do pierwszego Programu Ochrony Środowiska wykonanego jeszcze w roku 2004. Jak widać władze Gminy Łabiszyn poważnie podchodzą do obowiązków Gminy w zakresie aktualizacji strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala im na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Najpilniejszymi do rozwiązania kwestiami w zakresie racjonalnego gospodarowania w środowisku przyrodniczym są problemy gospodarki wodno - ściekowej, stanu czystości wód powierzchniowych, rekultywacji powierzchni ziemi. Ponadto na skutek rozwoju Gminy, w zakresie urbanizacji, komunikacji, gospodarki, pojawiają się lub raczej intensyfikują problemy, które dotychczas nie oddziaływały w sposób znaczący na środowisko i mieszkańców. Takimi problemami są np. zanieczyszczenie hałasem lub uszczuplanie terenów otwartych kosztem powstawania nowych osiedli.

Powyższe przesłanki, dają podstawę do zdefiniowania ekologicznych celów strategicznych Gminy Łabiszyn. Natomiast realizacja poszczególnych celów strategicznych w powiązaniu z aktywnie wdrażanym programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić tej jednostce zrównoważony rozwój.

Przyjęcie Programu Ochrony Środowiska jest formą podejmowania strategicznej decyzji umożliwiającej realizację kierunków rozwoju tego zakresu działalności w określonej perspektywie czasowej. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości. Właściwy system zarządzania ochroną środowiska musi opierać się na strategicznych wnioskach, które w tym przypadku są przedstawione w postaci dokumentów programowych.

1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą Gminy Łabiszyn i określenia jaka jest presja człowieka na to środowisko w aspekcie wykorzystywania zasobów przyrodniczych lub rozwijania działalności, która oddziałuje na środowisko.

Niniejszy Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu, ustala harmonogram ich realizacji oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym Gminy Łabiszyn w odniesieniu do regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano także z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Programie Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2011 - 2014, z perspektywą na lata 2015 – 2018 (2011 r.),
- Programie Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami dla powiatu żnińskiego na lata 2008 - 2011, z perspektywą na lata 2012 - 2015 (2009 r.),
- Programie ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla miasta i gminy Łabiszyn na lata 2008 - 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015 (2009 r.).

Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych GUS, WIOŚ w Bydgoszczy, Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, Starostwa Powiatowego w Żninie, Urzędu Miejskiego w Łabiszynie. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego (zarządców dróg, eksploatatorów sieci infrastruktury, przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego, zarządców instalacji).

Dokumentami nadrzędnymi wobec zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabiszyn powinny być zaktualizowane dokumenty wyższego szczebla tj. Powiatowy Program Ochrony Środowiska, Wojewódzki Program Ochrony Środowiska oraz Polityka Ekologiczna Państwa. Do tej pory nie zaktualizowano Powiatowego Programu Ochrony Środowiska.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. DANE ADMINISTRACYJNE

Gmina Łabiszyn położona jest w południowo - zachodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, w północnej części powiatu żnińskiego i jest jedną z 6 gmin powiatu. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 167 km² (w tym miasto zajmuje powierzchnię 2,89 km², a obszar wiejski – 164,11 km²), granicząc:

- na zachodzie – z Gminą Szubin z powiatu nakielskiego,
- na północy – z Gminą Białe Błota i Nowa Wieś Wielka z powiatu bydgoskiego,
- na wschodzie – z Gminą Złotniki Kujawskie z powiatu inowrocławskiego,
- na południu - z Gminą Żnin i Barcin z powiatu żnińskiego.

Sieć osadniczą tworzą miasto Łabiszyn oraz 28 miejscowości, w ramach 15 sołectw.

Ryc. 1. Położenie Gminy Łabiszyn na tle sąsiadujących gmin

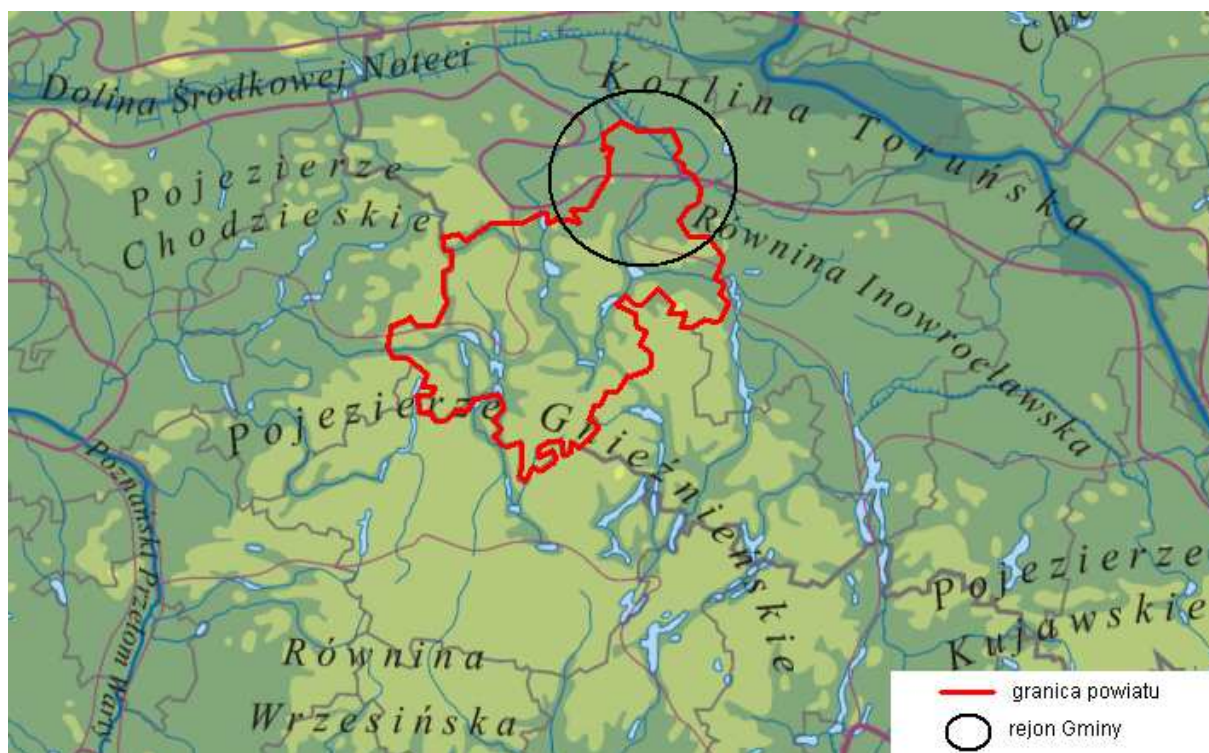
Źródło: opracowanie własne

2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Zgodnie z fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski, wg J. Kondrackiego, w ogólnym podziale, obszar Gminy Łabiszyn jest położony w obrębie następujących głównych jednostek:

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
- podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie,
- makroregion – Pojezierze Wielkopolskie (315.5) oraz Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka (315.3).

W podziale na mezoregiony, obszar Gminy Łabiszyn znajduje się na granicy trzech jednostek. Południowo – zachodnia część położona jest na terenie Pojezierza Gnieźnieńskiego (315.54), północna część leży w granicach Kotliny Toruńskiej (315.34), a południowo – wschodnia obejmuje Równinę Inowrocławską (315.55).

Ryc. 2. Położenie fizyczno-geograficzne powiatu żnińskiego (wg J. Kondrackiego)

Źródło: www.wikipedia.pl

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ ROZMIESZCZENIE

Liczba ludności zamieszkująca Gminę wynosiła w połowie roku 2012, 9 910 osób. Miasto Łabiszyn liczyło wówczas 4 575 mieszkańców, a obszar wiejski zamieszkiwało 5 335 ludzi. Z poniższego zestawienia (tabela nr 1) wynika, że mieszkańcy obszaru miejskiego stanowili nieco ponad 46 % mieszkańców całej Gminy.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Łabiszyn

Lp.	Jednostka	Liczba ludności	Lp.	Jednostka	Liczba ludności
1	Annowo	152	15	Obórznia	100
2	Antoniewo	45	16	Ojrzanowo	633
3	Buszkowo	96	17	Oporowo	119
4	Jabłowo Pałuckie	178	18	Oporówek	55
5	Jabłówko	214	19	Ostatkowo	84
6	Jeżewice	123	20	Pszczółczyn	136
7	Jeżewo	230	21	Rzywno	103
8	Kapie	67	22	Smerzyn	179
9	Kłotyldowo	46	23	Smogorzewo	198
10	Lubostroń	742	24	Wielki Sosnowiec	170
11	ŁABISZYN	4 575	25	Władysławowo	257
12	Łabiszyn Wieś	462	26	Wyręba	55
13	Nowe Dąbie	513	27	Załachowo	291
14	Obielewo	72	28	Zdziersk	14
				RAZEM	9 910

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, ewidencja ludności

Miasto, jako ośrodek gminny, skupia przede wszystkim funkcje usługowe, mieszkaniowe i produkcyjne. Wsie głównie pełnią funkcje związane z rolnictwem i mieszkalnictwem.

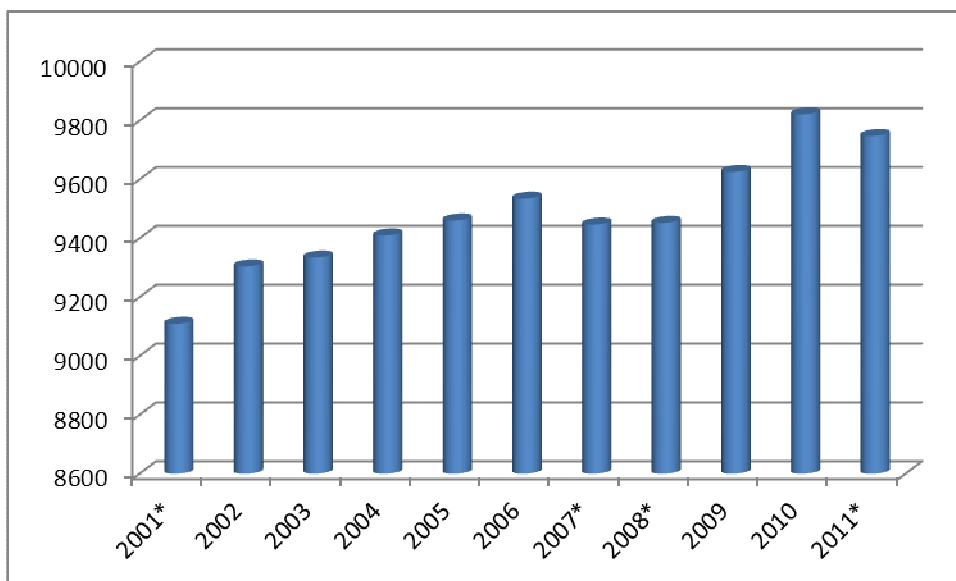
Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się widoczną tendencję w zmianach liczby ludności Gminy Łabiszyn, tendencja jest dodatnia. Zarówno mieszkańców obszaru miejskiego, jak i obszaru wiejskiego przybywa.

Tabela 2. Analiza wieloletnia liczby ludności Gminy Łabiszyn

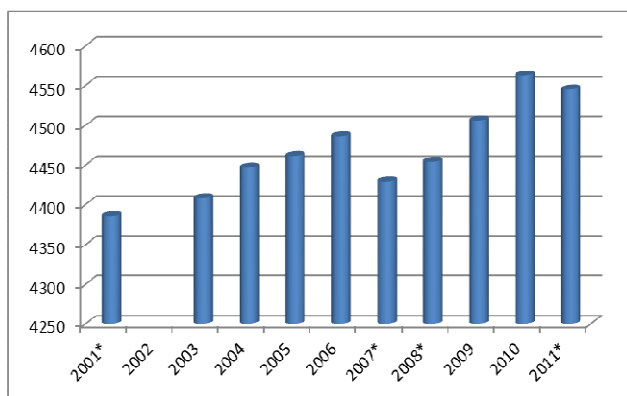
Rok	Liczba ludności		
	Gmina	obszar miejski	obszar wiejski
2001*	9 110	4 386	4 724
2002	9 305	b.d.	b.d.
2003	9 335	4 408	4 927
2004	9 410	4 447	4 963
2005	9 461	4 461	5 000
2006	9 535	4 486	5 049
2007*	9 447	4 429	5 018
2008*	9 453	4 454	4 999
2009	9 626	4 506	5 120
2010	9 822	4 563	5 259
2011*	9 748	4 545	5 203

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Łabiszynie

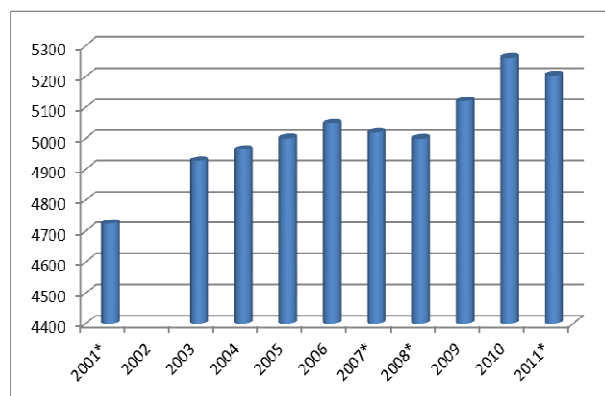
* GUS – Bank Danych Lokalnych (faktyczne miejsca zamieszkania)

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Łabiszyn na przestrzeni lat 2001-2011

Wykres 2. Liczba ludności obszaru miejskiego Gminy Łabiszyn w latach 2001-2011

Wykres 2. Liczba ludności obszaru wiejskiego Gminy Łabiszyn w latach 2001-2011

Liczba mieszkańców Gminy wykazuje niższy od krajowego (122 osoby/km² w 2010 r.) wskaźnik gęstości zaludnienia. W Gminie Łabiszyn gęstość zaludnienia wynosi 57 osób/km² (2010 r.). Obszar miejski charakteryzuje się większym zaludnieniem niż obszar wiejski, odpowiednio w mieście Łabiszyn mieszka 1 540 osób/km², a na obszarze wiejskim – 31 osób/km².

2.3.2. PRZYROST NATURALNY

Analizując przyrost naturalny Gminy Łabiszyn, w roku 2011 jego wartość była dodatnia i osiągnęła dość wysoką liczbę 24 mieszkańców.

Wiecej mieszkańców rodzi się na terenie wiejskim, gdzie również więcej mieszkańców umiera.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Łabiszyn

Wskaźnik	Obszar miejski	Obszar wiejski	Ogółem Gmina
Urodzenia żywe	44	64	108
Zgony	40	44	84
Przyrost naturalny	4	20	24

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2011)

2.3.3. STRUKTURA EKONOMICZNA

Problem bezrobocia dotyka w znacznym stopniu rejon Gminy Łabiszyn. Według danych uzyskanych z PUP Żnin, zarejestrowani bezrobotni, w II połowie roku 2012, stanowili 14,14 % bezrobotnych całego powiatu żnińskiego. W mieście jest o ponad 80 osób bezrobotnych mniej niż na obszarze wiejskim. Liczba bezrobotnych kobiet przewyższa liczbę bezrobotnych mężczyzn, jednak zjawisko to bardziej zaznacza się na obszarze miejskim jednostki.

Tabela 4. Bezrobocie w Gminie Łabiszyn

Jednostka terytorialna	Ogółem bezrobotnych	W tym kobiet	W tym mężczyzn
Gmina	764	406	358
w tym miasto	339	183	156
w tym obszar wiejski	425	223	648
powiat żniński	5 400	3 185	2 215

Źródło: PUP Żnin (sierpień 2012 r.)

Struktura ekonomiczna ludności, według danych z 2010 roku pochodzących z GUS-u (przy ogólnej liczbie mieszkańców Gminy 9 527 – faktyczne miejsca zamieszkania, GUS, 2010 r.), przedstawia się następująco:

- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym liczy 2 091 osób, co stanowi 22 % ogólnej liczby mieszkańców (obszar miejski – 866, obszar wiejski – 1 225),
- ludność w wieku produkcyjnym liczy 6 291 osób, co stanowi 66 % liczby mieszkańców Gminy (obszar miejski – 3 041, obszar wiejski – 3 250),
- ludność w wieku poprodukcyjnym liczy 1 172 osób, co stanowi 12 % ogólnej liczby ludności (obszar miejski – 545, obszar wiejski – 627).

2.4. UŻYTKOWANIE TERENU

Podstawową formą użytkowania terenu Gminy Łabiszyn jest użytkowanie rolnicze. Użytki rolne zajmują tutaj prawie 60 % powierzchni Gminy (w tym na obszarze miejskim zajmują 146 ha, a na obszarze wiejskim – 9 850 ha).

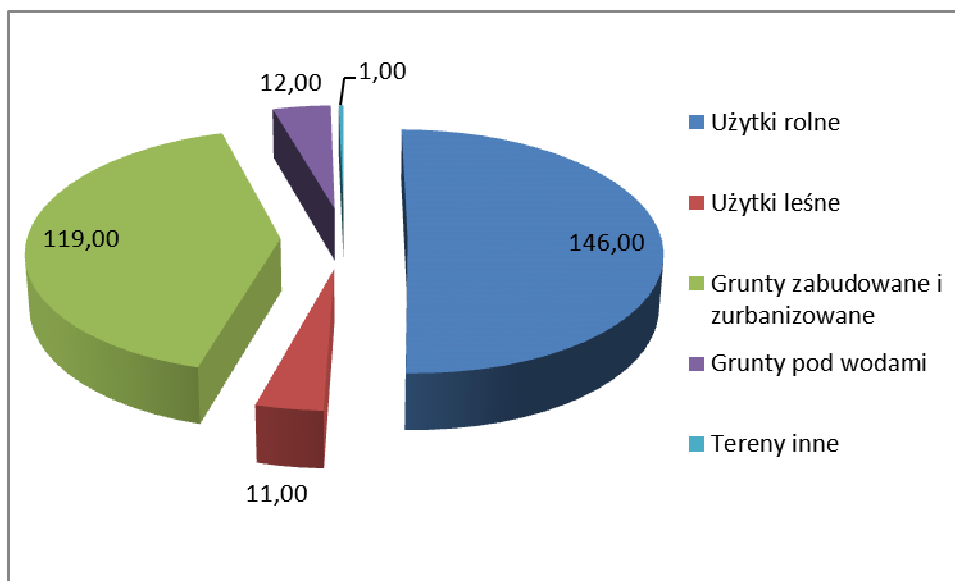
Użytki leśne w obrębie analizowanego obszaru zajmują powierzchnię 5 562 ha, co stanowi ponad 33 % powierzchni Gminy (w tym w mieście zajmują one 11 ha, a na obszarze wiejskim – 5 551 ha).

Pozostałe tereny w strukturze użytkowania gruntów zajmują kolejno: grunty zabudowane i zurbanizowane – 3,34 % Gminy, grunty pod wodami 1,11 % oraz tereny pozostałe – 4,4 % powierzchni Gminy.

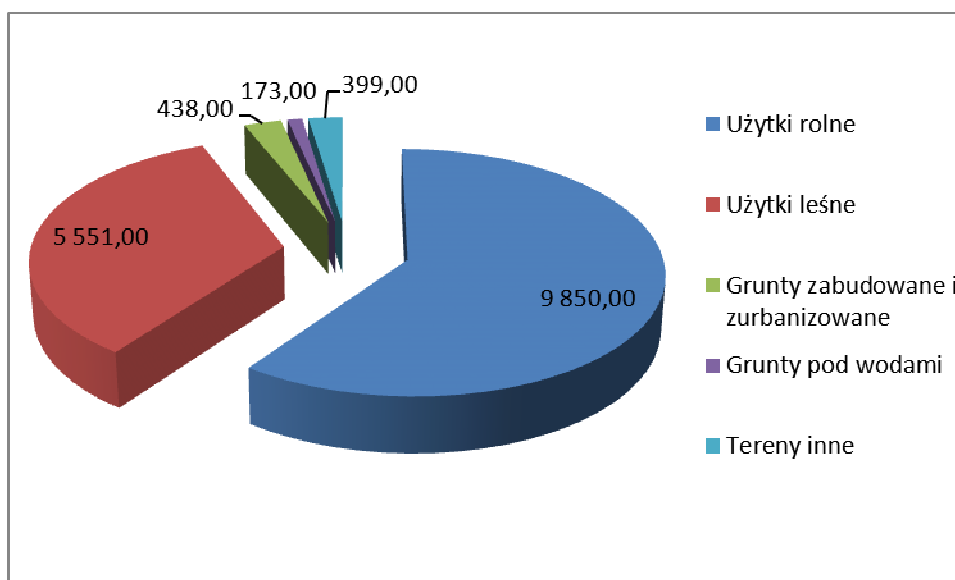
Tabela 5. Użytkowanie ziemi w Gminie Łabiszyn (2011 r.)

Rodzaje gruntów	Powierzchnia geodezyjna ogółem [ha]			Udział w ogólnej powierzchni [%]
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Razem	
Powierzchnia ogólna	289	16 411	16 700,00	100,00
Użytki rolne	146	9 850	9 996,00	59,86
grunty orne	119	6 586	6 705,00	40,15
sady	0	167	167,00	1,00
łąki trwałe	17	1 941	1 958,00	11,72
pastwiska trwałe	5	862	867,00	5,19
grunty rolne zabudowane	5	165	170,00	1,02
grunty pod stawami	0	18	18,00	0,11
grunty pod rowami	1	111	112,00	0,67
Użytki leśne	11	5 551	5 562,00	33,31
las	9	5 483	5 492,00	32,89
grunty zadrzewione i zakrzewione	2	68	70,00	0,42
Grunty zabudowane i zurbanizowane	119	438	557,00	3,34
tereny mieszkalne	43	58	101,00	0,60
tereny przemysłowe	6	5	11,00	0,07
inne tereny zabudowane	18	17	35,00	0,21
zurbanizowane tereny niezabudowane	1	0	1,00	0,01
tereny rekreacyjne - wypoczynkowe	15	12	27,00	0,16
tereny komunikacyjne	drogi	30	346	2,25
	koleje	0	0	0
użytki kopalne	6	0	6,00	0,04
Grunty pod wodami	12	173	185,00	1,11
powierzchniowymi płynącymi	12	151	163,00	0,98
powierzchniowymi stojącymi	0	22	22,00	0,13
Tereny inne	1	399	400,00	2,40
użytki ekologiczne	0	20	20,00	0,12
nieużytki	0	362	362,00	2,17
tereny różne	1	17	18,00	0,11

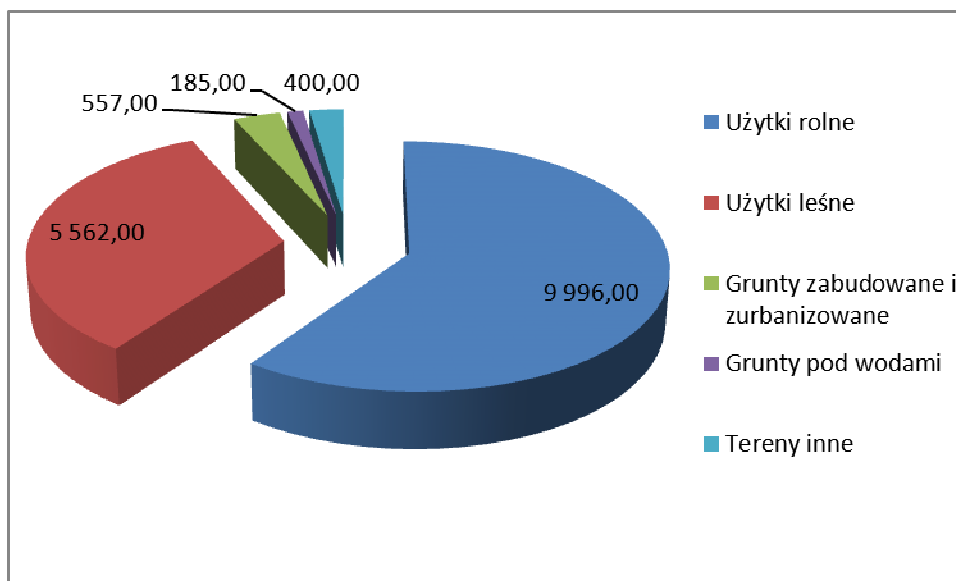
Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w mieście Łabiszyn (powierzchnia w ha)

Wykres 4. Struktura użytkowania gruntów na terenie wiejskim Gminy Łabiszyn (powierzchnia w ha)

Wykres 5. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Łabiszyn (powierzchnia w ha)

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące podmiotów gospodarczych zarejestrowanych (stan na rok 2011), na terenie Gminy Łabiszyn działało 742 podmioty gospodarcze. Więcej podmiotów było zarejestrowanych w mieście Łabiszyn, niż na pozostałym obszarze Gminy, ale nie była to znaczna liczba (120 podmiotów).

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD (2011)

Sekcja	Ilość		
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Ogółem Gmina
Ogółem	431	311	742
W sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	5	24	29
W sekcji B – górnictwo i wydobywanie	0	2	2
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	34	23	57
W sekcji D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0	1
W sekcji E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	2	6
W sekcji F - budownictwo	37	46	83
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, włączając motocykle	160	98	258
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	25	40	65
W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	11	26

Sekcja	Ilość		
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Ogółem Gmina
W sekcji J – informacja i komunikacja	5	1	6
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	7	21
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	30	7	37
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20	9	29
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	4	11
W sekcji O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	1	5
W sekcji P – edukacja	12	6	18
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17	10	27
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	5	14
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	32	15	47

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Na terenie Gminy Łabiszyn najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel, mechanika pojazdowa oraz budownictwo. Ponadto dość duży udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych na tym terenie mają podmioty działające w transporcie, gospodarce magazynowej, przetwórstwie przemysłowym.

Wśród najważniejszych podmiotów gospodarczych działających na analizowanym terenie wymienić należy:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe BUDOMAT z Łabiszyna (produkcja materiałów budowlanych),
- Zakład Stolarski Lucyna Przybysz w Łabiszynie,
- Krajewski Aleksander – Zakład stolarski w Łabiszynie (renowacja nowych mebli i produkcja mebli),
- Zakład Stolarski Wiśniewski Tomasz z Łabiszyna Wsi (usługi, produkcja, handel w zakresie stolarstwa),
- MEBLOSTRÓJ z Łabiszyna (wyrób mebli),
- ARTMEX z Łabiszyna (produkcja mebli),
- Zakład Produkcji Mebli i Usług Stolarskich Ryszard Lewandowski z Łabiszyn Wsi (produkcja mebli),
- Zakład Usług Meblowych Zbigniew Tomaszewski z Łabiszyna (produkcja mebli biurowych i sklepowych),
- Iskra Ryszard, Lakiernictwo Pojazdowe z Łabiszyna (konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych),
- Piotr Strzesak Lakiernictwo Samochodowe z Łabiszyna (konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych),
- Krzysztof Czajkowski Blacharstwo i lakiernictwo samochodowe z Nowego Dąbia (konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych),

- Jacek Augustyniak Przedsiębiorstwo budowlane z Nowego Dąbia (zakład stolarki budowlanej),
- Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego STOMIL, zakład produkcyjny w Łabiszynie (produkcja wyrobów gumowych),
- PHU POL-ANT z siedzibą w Łabiszynie (produkcja odzieży damskiej);
- GERMAN PRODUCTS z siedzibą w Zdziarsku (produkcja i naprawa cystern do przewozu materiałów niebezpiecznych).

Ze względu na rolniczy charakter Gminy, wśród podmiotów gospodarczych najważniejszymi firmami z tej branży są przedsiębiorstwa działające w przetwórstwie rolno – spożywczym:

- PHUP ROLMIĘS Łabiszyn (ubojnia, masarnia) Łabiszyn Wieś,
- PPH Rol-Sad Sp. z o.o. Lubostroń (gorzelnia w Łabiszynie i gospodarstwo w Lubostroniu),
- PPU „Młyn Łabiszyn” R. Grajkowski (przerób skup zbóż, sprzedaż pasz),
- Piekarnia s.j. E. Żarnowski, H. Karliński, P. Zawistowski w Łabiszynie,
- Piekarnia Marian Mielcarz z siedzibą w Łabiszynie,
- Masarnia, Władysławowo s.j. R. Zawistowski, K. Zawistowski, A. Zawistowski,
- Zakład Mięsny „Bekon” Z. Niedbalski w Jabłowie Pałuckim (rzeźnictwo, masarstwo),
- PPH Herman A.J. Lucińscy z siedzibą w Antoniewie (utylicacja odpadów zwierzęcych).

2.6. ROLNICTWO

Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża, a wśród nich głównie żyto, a dalej, już w mniejszym stopniu pszenżyto, jęczmień, pszenica, czy owies. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują uprawy ziemniaków, buraków, roślin okopowych, kukurydzy, warzyw, rzepaku oraz na przykład grochu, czy też truskawek.

Tabela 7. Produkcja rolnicza na terenie Gminy Łabiszyn

Rodzaj zasiewów	Powierzchnia upraw [ha]	Rodzaj zasiewów	Powierzchnia upraw [ha]
pszenica ozima	209	kukurydza na ziarno	90
pszenica jara	220	mieszkanki zbożowo – strączkowe ozime na ziarno	35
żyto	1 310	strączkowe jadalne – groch	40
jęczmień ozimy	180	ziemniaki	280
jęczmień jary	220	buraki cukrowe	170
owies	110	okopowe pastewne	190
pszenżyto ozime	350	rzepak i rzepik ozimy	60
pszenżyto jare	280	warzywa gruntowe	90
mieszkanki zbożowe ozime	110	truskawki gruntowe i poziomki	4
mieszkanki zbożowe jare	1 100		

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, sprawozdanie R-05/G – szacunek plonów i zbiorów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych (2011)

Tabela 8. Hodowla zwierząt na terenie Gminy Łabiszyn

Rodzaj hodowli	Ilość gospodarstw [szt.]	Obsada gospodarstw [szt.]
bydło ogółem	235	5 723
- w tym krowy	189	2 134
trzoda chlewna ogółem	178	7 247
- w tym lochy	157	794
konie	25	107
drób ogółem	237	33 276
- w tym drób kurzy	232	11 355

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010), GUS – Bank Danych Lokalnych

Wśród pogłównia dużych zwierząt gospodarskich podkreślić należy dominację trzody chlewnej. Duży udział użytków zielonych powoduje, że chów bydła odbywa się również na znaczną skalę. W Gminie najwięcej, pod względem liczebności zwierząt, hodzi się drobiu.

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego na terenie Gminy jest 2 334 gospodarstw rolnych. Gospodarstwa bardzo małe, poniżej 5 ha gruntów, stanowią 81,5 % ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa większe, o powierzchni 5 - 20 ha stanowią około 14,1 % wszystkich gospodarstw. Natomiast gospodarstwa duże powyżej 20 ha to tylko około 4,4 % wszystkich gospodarstw rolnych na terenie Gminy.

Tabela 9. Zestawienie ilości gospodarstw rolnych

Grupa obszarowa gospodarstw	Liczba gospodarstw
0 - 5 ha	1 902
5 - 9 ha	168
10 - 20 ha	161
20 – 50 ha	91
powyżej 50 ha	12

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

Wśród tradycyjnych gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie Gminy Łabiszyn, znajdują się również gospodarstwa działające w oparciu o rolnictwo ekologiczne. Tego typu podmioty zlokalizowane są w miejscowościach: Łabiszyn Wieś 32a, Obórznia 17 oraz Ojrzanowo 37 A.

2.7. TURYSTYKA I REKREACJA

W Gminie Łabiszyn najbardziej atrakcyjne dla celów turystyki i rekreacji są obszary występowania wód oraz lasów. Atrakcyjna pod względem krajobrazowym jest szczególnie strefa krawędziowa pradoliny Noteci. Jako potencjalne cele turystyczne mogą też uchodzić, tereny Gór Jabłowskich, jezior Smerzyńskiego, Meszno i Bagno oraz strefa krawędziowa doliny na odcinku Załachowo - Obielewo – Buszkowo i obszary zalesionych wydm w części centralnej Gminy.

Dla rzeki Noteć podejmowane są działania zmierzające do wykreowania produktu turystycznego związanego z krajoznawstwem i turystyką wodną. Jest to potencjalna szansa

turystycznej aktywizacji całej doliny Noteci. Ze względu na położenie w bliskości Bydgoszczy, Gmina będzie poddawana coraz silniejszej presji związanej z penetracją lasów, jak też rozwojem zabudowy letniskowej. Podstawowymi rodzajami turystyki i rekreacji, które mogą być rozwijane na terenie Gminy ze względu na obecne tu walory i predyspozycje przyrodnicze, są: agroturystyka, turystyka pobytowa, turystyka rowerowa, turystyka wędrówkowa, turystyka kwalifikowana – wodna.

Przez teren Gminy przebiegają szlaki turystyczne i trasy spacerowe. Funkcjonują one w parku przy pałacu w Lubostroniu, która połączona jest ze ścieżką rowerową trasa na terenie rezerwatu „Ostrów Pszczółczyński”. W okresie letnim dostępne są plaże nad jeziorami Smerzyn, Meszno, Bagno, tam też, tak jak i nad Notecią możliwe jest uprawianie wędkarstwa.

Do najciekawszych obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie miasta i gminy Łabiszyn należą:

- Zespół pałacowo - parkowy w Lubostroniu z klasycystycznym pałacem z XVIII w. i parkiem w stylu angielskim,
- Łabiszyński Klasztor, obecnie kościół rzymsko - katolicki p.w. Św. Mikołaja (ok. 1594 r.),
- Dworek z XVIII w. z parkiem (obecnie Łabiszyński Dom Kultury),
- unikatowe grobowce na przykościelnym cmentarzu oraz krypta rodziny Skórzewskich, w grodzienicach klasztoru,
- zwarta zabudowa starego miasta w Łabiszynie – kamienice z XIX i XX wieku.

Rozwojowi turystyki sprzyja również rozwinięta infrastruktura. Składa się na nią:

- baza noclegowa (budownictwo letniskowe, hotel w pałacu w Lubostroniu, gdzie istnieje dodatkowo możliwość uprawiania jazdy konnej w Annowie oraz rekreacyjnych przejażdżek konnych znajdujących się w ofercie pałacu oraz pola biwakowe w Smerzynie),
- baza gastronomiczna (restauracja pałacowa w Lubostroniu, zajazd ISKRA w Oporówku, sala bankietowa w Łabiszynie, Restauracja „Hacjenda” w Łabiszynie oraz punkty małej gastronomii w Łabiszynie, Obórzni, Annowie, Smerzynie i Antoniewie).

III. INFRASTRUKTURA GMINY

3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

3.1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

3.1.1.1. UJĘCIA KOMUNALNE WÓD ZAOPATRUJĄCE SIEĆ WODOCIĄGOWĄ

Na terenie Gminy Łabiszyn eksploatowane są cztery komunalne ujęcia wód podziemnych. Poniżej zamieszczono charakterystykę każdego ujęcia wód podziemnych.

Ujęcie w Łabiszynie wraz ze stacją wodociągową zlokalizowane jest przy ul. Powstańców Wlkp. Ujęcie składa się z 5 otworów studziennych. Ujmowane są wody trzeciorzędowe mioceńskie. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne dla ujęcia wynoszą 190 m³/h. Woda poddawana jest na obiekcie procesowi uzdatniania w stacji uzdatniania wody.

Ujęcie w JabłóWKu wraz ze stacją wodociągową zlokalizowane jest przy szosie prowadzącej z Chomętowa. W skład ujęcia komunalnego wchodzi dwie studnie wiercone, ujmujące wodę z zasobów czwartorzędowych, plejstoceniowych. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne dla ujęcia wynoszą 100 m³/h dla studni nr 2 oraz 100 m³/h dla studni nr 3. Studnie eksploatowane są naprzemiennie. Ujmowana woda poddawana jest procesowi uzdatniania poprzez odżelazianie. W obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym studnie posiadają wydzielone strefy ochrony bezpośredniej.

Ujęcie i stacja wodociągowa w Nowym Dąbiu zlokalizowana jest przy szosie prowadzącej z Łabiszyna w kierunku Brzozy. Ujęcie składa się z dwóch czynnych otworów studziennych 1 i 2 ujmujących wodę z czwartorzędowych poziomów wodonośnych. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne dla ujęcia wynoszą 62 m³/h. Ujmowana woda poddawana jest procesowi uzdatniania na stacji wodociągowej także poprzez odżelazianie. W obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym studnie posiadają wydzielone strefy ochrony bezpośredniej.

Ostatnim ujęciem jest obiekt w Ojrzanowie, który wraz ze stacją wodociągową zlokalizowany jest w obrębie gruntów miejscowości Ojrzanowo, na północny - wschód od drogi prowadzącej w kierunku Złotnik Kujawskich. Ujęcie składa się z dwóch czynnych otworów studziennych 1 i 2 ujmujących wodę z czwartorzędowych poziomów wodonośnych. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wynoszą dla studni nr 1 i nr 2 po 57 m³/h. Studnie eksploatowane są naprzemiennie. Z ujęcia zaopatrywana jest również miejscowości Dąbrówka Kujawska i Jakubowo z terenu Gminy Złotniki Kujawskie. Ujmowana woda jest tłoczona poprzez hydrofornię do sieci. Jakość ujmowanej wody nie wymaga uzdatniania. W obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym studnie posiadają wydzielone strefy ochrony bezpośredniej.

Na terenie Gminy Łabiszyn funkcjonują także 152 studnie prywatne (za Opracowaniem ekofizjograficznym). W miejscowości Annowo znajdują się 32 studnie, w Antoniewie 9 studni, w Rzywnie 21 studni, w Pszczółczynie 20 studni, we Władysławowie 46 studni, w Wielkim Sosnowcu 24 studnie.

Ponadto na tym terenie działa kilka studni publicznych typu abisyńka. Są to obiekty zlokalizowane w Łabiszynie:

- przy ul. Bydgoskiej (głębokość 14 m, wydajność 25 m³/d),
- przy ul. Znińskiej (głębokość 14 m, wydajność 25 m³/d),
- przy ul. Powstańców Wielkopolskich (głębokość 14 m, wydajność 15 m³/d).

Tabela 10. Ujęcie wód na cele komunalne eksploatowane na terenie Gminy Łabiszyn

Nazwa ujęcia lokalizacja	Użytkownik	Studnia/ głębokość, wydajność	Wielkość poboru wody	Teren ochrony	Pozwolenie wodnoprawne	Miejscowości zaopatrywane
Ujęcie w Łabiszynie	Gmina Łabiszyn Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łabiszynie Pl. 1 000-Lecia 1 89-201 Łabiszyn	5 studni Nr 1 - 97 m wydajność $Q = 52 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 2 - 91 m wydajność $Q = 92 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 3 - 96,5 m wydajność $Q = 76 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 4 - 95,5 m wydajność $Q = 62 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 5 - 96 m wydajność $Q = 75 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}} = 120 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 720 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrrok}} = 263\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$ (zmniejszone ilości w porównaniu z pozwoleniem z 2001 roku)	teren ochrony bezpośredniej	Nr OŚ.6341.9.2011 z dn. 30.06.11 r. ważne do 30.06.21 r.	miasto Łabiszyn
Ujęcie w Jabłówku		2 studnie Nr 2 - 35 m Nr 3 - 34 m wydajność $Q = 100 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}} = 74 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 750 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrrok}} = 274\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$ (zmniejszone ilości w porównaniu z pozwoleniem z 2001 roku)	teren ochrony bezpośredniej	Nr OŚ.6341.10.2011 z dn. 30.06.11 r. ważne do 30.06.21 r.	miejscowości: Jabłówko, Jabłowo Pałuckie, Buszkowo, Kaliska, Obielewo, Załachowo, Smerzyn i Lubostroń z terenu Gminy Łabiszyn oraz Wawrzynki, Murczyn i Murczynek z terenu gm. Żnin
Ujęcie w Nowym Dąbiu		2 studnie Nr 1 - 41 m wydajność $Q = 62 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 3 - 43 m wydajność $Q = 100 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}} = 30 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrrok}} = 110\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$	teren ochrony bezpośredniej	Nr OŚ.6341.11.2011 z dn. 30.06.11 r. ważne do 30.06.21 r.	miejscowości Nowe Dąbie, Obórznia i Kąpie

Nazwa ujęcia lokalizacja	Użytkownik	Studnia/ głębokość, wydajność	Wielkość poboru wody	Teren ochrony	Pozwolenie wodnoprawne	Miejscowości zaopatrywane
Ujęcie w Ojrzanowie		2 studnie Nr 1 - 45 m Nr 2 - 38 m wydajność $Q = 57 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}} = 30 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxd}} = 600 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrd}} = 450 \text{ m}^3/\text{d}$	teren ochrony bezpośredniej	Nr OŚ.6341.8.2011 z dn. 30.06.11 r. ważne do 30.06.21 r.	miejscowości Ojrzanowo, Łabiszyn Wieś, Jeżewice, Jeżewo i Smogorzewo oraz ulice Bydgoską i Barcińską w Łabiszynie oraz Dąbrówka Kujawska w gm. Złotniki Kujawskie

Źródło: Urząd Miejski (2012)

Oprócz mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej, pobierających wodę na cele komunalne, z zasobów wodnych korzystają również zakłady produkcyjne. Są to następujące firmy:

- MŁYN Rafał Grajkowski, ul. Mickiewicza, Łabiszyn,
- PIEKARNIA, Mielcarz Marian, ul. Sienkiewicza 18, Łabiszyn
- PIEKARNIA sj., Zawistowski Piotr, Karliński Henryk, Żarnowski Eugeniusz, ul. Farna 6, Łabiszyn,
- P.P.H. „ROL-SAD” sp. z o.o., Lubostroń,
- Planbox sp. z o.o., siedziba w Brzozie,
- Napierała Mirosław, Irena, Nowe Dąbie,
- Zakład Mięsny „BEKON”, Jabłowo Pałuckie 3.

Ponadto wody ujmowane są do nawadniania użytków rolnych i leśnych, czyli do celów melioracji. W 2010 roku obiekty melioracyjne (wymienione i omówione w rozdziale o systemie melioracyjnym w dalszej części opracowania) pobrały podane niżej ilości wody:

- „RZYWNO” Nowe Dąbie, Władysławowo – pobór wód w ilości 1 280 dam³ do nawodnienia obszaru o powierzchni 420 ha,
- „KROTOSZYN” Nowe Dąbie, Władysławowo – pobór wód w ilości 120 dam³ do nawodnienia obszaru o powierzchni 40 ha,
- „NOTEĆ I” Władysławowo – pobór wód w ilości 90 dam³ do nawodnienia obszaru o powierzchni 30 ha.

3.1.1.2. ZAKŁADOWE UJĘCIA WÓD

Oprócz ujęć wód podziemnych, które zaopatrują mieszkańców Gminy Łabiszyn w wodę, na tym terenie eksploatowane są ujęcia wód podziemnych przez różne podmioty gospodarcze. W tabeli zostały zestawione wszystkie obowiązujące pozwolenia wodnoprawne na pobór wód podziemnych i powierzchniowych przez te podmioty.

Tabela 11. Eksploatowane zakładowe ujęcia wód podziemnych

Lp.	Właściciel użytkownik	Cel poboru wody	Studnia głębokość wydajność	Wielkość poboru wody	Teren ochrony	Pozwolenie wodnoprawne
1.	Ujęcie we Władysławowie Masarnia Władysławowo R. Zawistowski, K. Zawistowski, A. Zawistowski	dla potrzeb bytowo - socjalnych i produkcyjnych Zakładu	Nr 1 - 21,5 m wydajność $Q = 3,5 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{hmax}} = 3,5 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{roczne}} = 6\,500 \text{ m}^3/\text{rok}$	Teren ochrony bezpośredniej	OŚ.6223-18/09 z dnia 25.01.10 r. (zmieniająca decyzję OŚ.6223-5/02 z dnia 05.06.02 r.)
2.	Ujęcie w Łabiszynie Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe „ROL-SAD” Gorzelnia w Łabiszynie	dla potrzeb Gorzelnia w celu chłodzenia urządzeń w procesie produkcyjnym	Nr 1 - 5,1 m wydajność $Q = 8 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}} = 2,5 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxd}} = 15 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrd}} = 11,25 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śroczne}} = 4\,100 \text{ m}^3/\text{rok}$	Teren ochrony bezpośredniej	OŚ-6223-6/06 z dnia 18.09.06 r. ważne do 30.09.16 r.
3.	Ujęcie we Władysławowie Polski Związek Działkowców Zarząd Pracowniczy Ogrodu Działkowego „Bajka” we Władysławowie	dla potrzeb POD	Nr 1 – 69 m wydajność $Q = 46 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}} = 5,5 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxd}} = 65,6 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrd}} = 43,7 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śroczne}} = 10\,500 \text{ m}^3/\text{rok}$	Teren ochrony bezpośredniej	OŚ-6223-5/04 z dnia 17.05.04 r. ważne do 30.06.14 r.
4.	Ujęcie w Łabiszynie Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego „STOMIL” S.A. zakład produkcyjny w Łabiszynie (dz. ew. nr 37)	dla potrzeb socjalno – bytowych i produkcyjnych zakładu	Nr 2 – 82 m wydajność $Q = 33 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 3 – 91 m wydajność $Q = 33 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{maxh}} = 10 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxd}} = 45 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrd}} = 30 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śroczne}} = 8\,120 \text{ m}^3/\text{rok}$ $Q_{\text{maxroczne}} = 11\,520 \text{ m}^3/\text{rok}$	Teren ochrony bezpośredniej	OŚ-6223-6/08 z dnia 01.08.08 r. ważne do 30.06.18 r.
5.	Ujęcie w Pszczółczynie siedlisko gospodarcze (dz. ew. nr 55/22 obręb Wielki Sosnowiec)	dla potrzeb socjalno – bytowych obsługi gospodarstwa oraz gospodarczych	głęb. – 35 m wydajność $Q = 21 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{\text{śrh}} = 7,5 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxh}} = 15 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 120 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxdobowe}} = 180 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śroczne}} = 43\,800 \text{ m}^3/\text{rok}$	Teren ochrony bezpośredniej	OŚ.6223-27/08 z dnia 28.01.09 r. ważne do 31.12.19 r.
6.	Ujęcie w Łabiszynie Wsi Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowo – produkcyjne „Rolmiesz” (dz. ew. nr 163/2)	dla potrzeb przemysłowych i bytowo – gospodarczych	głęb. – 58,50 m wydajność $Q = 15 \text{ m}^3/\text{h}$	sezon wegetacyjny $Q_{\text{maxh}} = 10 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr.dob.}} = 66,6 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{roczne}} = 10\,000 \text{ m}^3/\text{d}$ (15.04. – 15.09)	Teren ochrony bezpośredniej	OŚ.6223-16/09 z dnia 01.02.10 r. ważne do 31.12.19 r.

Lp.	Właściciel użytkownik	Cel poboru wody	Studnia głębokość wydajność	Wielkość poboru wody	Teren ochrony	Pozwolenie wodnoprawne
				poza sezonem wegetacyjnym $Q_{\max h} = 6,3 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr.dob.}} = 41,80 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{roczne}} = 4\,800 \text{ m}^3/\text{d}$ (16.09. – 14.04)		
7.	Przedsiębiorstwo produkcyjno – Handlowe „Rol-Sad” Sp. z o.o. Lubostroń (dz. ew. nr 19/62, Lubostroń)	dla potrzeb deszczowania	punkty czerpalne na prawym brzegu pomiędzy km 110, 1 111 drogi wodnej Warta – Kanał Bydgoski, między hydrowężłem Pakość, a stopniem piętrzącym Łabiszyn	pobór wód w okresie nawodnień 01.05 – 30.09 (153 dni w roku) $Q_{\max h} = 30,60 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr.dob.}} = 306 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śr/roczne}} = 44\,771/90 \text{ m}^3/\text{r}$	Teren ochrony bezpośredniej	OŚ.6223-2/09 z dnia 10.04.09 r. ważne do 31.12.18 r.

Źródło: POŚ (2008), Urząd Miejski w Łabiszynie (2012)

3.1.1.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA

Dane na temat sieci wodociągowej na terenie Gminy Łabiszyn przedstawia poniższa tabela. Informacje pochodzą z Zakładu Wodociągów i Kanalizacji oraz GUS-u.

Tabela 12. Dane dotyczące wodociągów na terenie Gminy Łabiszyn

Informacje	Wartość		
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Ogółem gmina
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	17,8	125,7	143,5
w tym rur azbestowych	b.d.	b.d.	7,8
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	731	1 097	1 828
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	182,4	280,0	462,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	4 260*	3 689*	7 949*
korzystający z instalacji [%]	95,7*	72,3*	83,2*
sieć rozdzielcza na 100 km ²	615,9*	76,6*	85,9*
zużycie wody na 1 mieszkańca	33,2*	52,7*	43,6*
zużycie wody na 1 korzystającego / odbiorcę	34,7*	72,2*	52,1*

Źródło: Sprawozdanie M-06 2011

*GUS – Bank Danych Lokalnych 2010

Tabela 13. Wykaz zwodociągowanych miejscowości w Gminie Łabiszyn

Miejscowość	Długość sieci wodociągowej [km]	Ilość gospodarstw zwodociągowanych [szt.]	Ilość osób korzystających z sieci wodociągowej [os.]
miejscowości zasilane z ujęcia Nowe Dąbie			
Annowo	9,0	99	152
Jeżewo	7,0	40	202
Nowe Dąbie	7,0	94	480
Obórznia	4,7	20	73
Pszczółczyn	6,0	32	134
Rzywno	5,0	27	102
Wielki Sosnowiec	6,0	44	169
Władysławowo	8,0	87	259
miejscowości zasilane z ujęcia Jabłówko			
Buszkowo	2,0	15	72
Jabłowo Pałuckie	5,8	27	180
Jabłówko	3,8	47	188
Klotyldowo	10,6	25	46
Kapie	3,0	12	59
Lubostroń	6,9	223	777
Obielewo	6,5	14	62
Oporowo	4,0	25	102
Oporówek	3,0	13	50
Ostatkowo	3,4	22	70
Smerzyn	3,5	29	176
Wyłęba	2,3	2	42
Załachowo	14,8	60	238
miejscowości zasilane z ujęcia Ojrzanowo			
Jeżewice	5,0	32	119

Miejscowość	Długość sieci wodociągowej [km]	Ilość gospodarstw zwodociągowanych [szt.]	Ilość osób korzystających z sieci wodociągowej [os.]
Ojrzanowo	17,3	122	611
Smogorzewo	7,7	42	198
miejscowości zasilane z ujęcia Łabiszyn			
Łabiszyn Wieś	7,4	98	421
Łabiszyn (miasto)	17,8	622	4 570

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, ZWiK Łabiszyn

Ogółem, zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego oraz ZWiK Łabiszyn za rok 2011, sieć wodociągowa na obszarze wiejskim Gminy liczyła 159,7 km i korzystało z niej 4 982 mieszkańców. Natomiast sieć wodociągowa na terenie miasta Łabiszyn miała długość 17,8 km i korzystało z niej 4 570 osób. Podsumowując na terenie całej Gminy Łabiszyn sieć wodociągowa miała długość 177,5 km i korzystało z niej ogółem w 2011 roku 9 552 mieszkańców.

Część Gminy nadal jest niezwodociągowana, co dotyczy zwłaszcza miejscowości Antoniewo oraz Zdziersk.

3.1.1.4. JAKOŚĆ WÓD UJMOWANYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZAOPATRZENIA MIESZKAŃCÓW DO CELÓW BYTOWYCH

Eksploatatorzy ujęć wód podziemnych zobowiązani są do wykonywania regularnych badań jakości wody na podstawie przepisów ustawy z dnia 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006, Nr 123, poz. 858 ze zm.) oraz postanowień pozwoleń wodnoprawnych.

Na terenie Gminy Łabiszyn za jakość wody i technologię oczyszczania wód odpowiada eksploatator wodociągów, czyli Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łabiszynie, który jest zobowiązany do prowadzenia regularnej, wewnętrznej kontroli jakości wód. Zgodnie ze wspomnianą ustawą nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia sprawuje również PPIS w Żninie, który prowadzi monitoring jakości wód przeznaczonych na cele bytowe mieszkańców.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi powinna i spełnia wymagania Rozporządzenia Min. Zdrowia z dnia 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007, Nr 61 poz. 417 ze zm.). Oceny przydatności wody określa się dla parametrów fizykochemicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych. Wymagania, jakim powinna odpowiadać woda określono w załącznikach do ww. rozporządzenia. Zakres badanych wskaźników jest uzależniony od formy monitoringu, kontrolny lub przeglądowy.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określana jest dla:

- wody surowej (woda ujmowana z ujęcia i wprowadzana do stacji uzdatniania),
- wody uzdatnionej podawanej do sieci ze SUW,
- wody w punktach czerpania przez konsumentów (woda na sieci wodociągowej, woda pobierana z hydrantów, budynków użyteczności publicznej, sklepów, itp.).

W 2011 roku, na terenie miasta i gminy Łabiszyn, pod nadzorem inspekcji sanitarnej w Żninie znajdowały się 4 wodociągi publiczne. Jakość wody dostarczanej przez 3 urządzenia odpowiadała wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia

i w związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żninie stwierdził przydatność wody do spożycia. Incydentalnie zdarzały się krótkotrwałe przekroczenia najwyższych dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych, takich jak mangan, żelazo czy azotany oraz mikrobiologicznych - bakterie grupy coli. Natomiast wodociąg Jabłówko produkował wodę o warunkowej przydatności do spożycia z uwagi na utrzymujące się przekroczenie normatywnej zawartości manganu. W związku z powyższym PPIS w Żninie prowadził postępowanie administracyjne nakazujące zapewnić konsumentom wodę o dobrej jakości, co zostało wykonane w roku 2012 (w załączeniu zestawienia wyników badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

Przekroczenia badanych parametrów stwierdzono w przypadku następujących urządzeń:

- wodociąg Łabiszyn – przekroczenia manganu i żelaza w kwietniu 2011r. na sieci Łabiszyn (żelazo – 241 µg/l, mangan - 59,4 µg/l) – przeprowadzono działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej, następnie wykonano powtórne badania wody, które nie wykazały przekroczeń,
- wodociąg Ojrzanowo – przekroczenia azotanów także w kwietniu 2011r. na sieci Łabiszyn (55 mg/l) - przekroczenia azotanów pojawiają się systematycznie również w próbkach pobieranych w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez Zarządzającego wodociągiem. W związku z powyższym ZWiK w Łabiszynie został zobowiązany do prowadzenia stałego monitoringu azotanów w wodzie zgodnie z ustalonym harmonogramem,
- wodociąg Nowe Dąbie – przekroczenia bakterii grupy coli w czerwcu 2011r. na stacji uzdatniania wody (38 jtk) - przeprowadzono działania naprawcze polegające na płukaniu i dezynfekcji urządzeń uzdatniających, następnie wykonano powtórne badania wody, które nie wykazały przekroczeń,
- wodociąg Jabłówko – przekroczenia manganu i żelaza oraz wskaźnika mętności w listopadzie 2011r. na sieci Buszkowo (żelazo – 388 µg/l, mangan - 138,5 µg/l, mętność - 2 NTU) – przeprowadzono działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej, następnie wykonano powtórne badania wody, które nie wykazały przekroczeń żelaza i wskaźnika mętności, natomiast odnośnie manganu toczyło się postępowanie administracyjne zakończone w roku 2012.

3.1.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

3.1.2.1. SIEĆ KANALIZACYJNA

Na terenie Gminy Łabiszyn funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji eksploatowany przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji z Łabiszyna.

Tabela 14. Dane dotyczące kanalizacji na terenie Gminy Łabiszyn

Informacje	Wartość		
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Ogółem gmina
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	10,32	9,15	19,47
długość kanalizacji grawitacyjnej [km]	8,82	1,37	10,19
długość kanalizacji tłocznej [km]	1,50	7,78	9,28

Informacje	Wartość		
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Ogółem gmina
ilość przepompowni sieciowych [szt.]	9	2	11
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]*	482	97	579
ścieki odprowadzone [dam ³]*	176	37	213
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	3 236	876	4 112
korzystający z instalacji [%]**	64,3	20,1	40,7
sieć rozdzielcza na 100 km ² **	332,2	4,6	10,2

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, Propozycja planu Aglomeracji Łabiszyn 2012 + sprawozdanie M-06
GUS – Bank Danych Lokalnych (*2011 oraz **2010)

W zlewni sieci kanalizacyjnej znajdują się obecnie następujące obszary: część miasta Łabiszyn oraz częściowo miejscowości Lubostroń, Smerzyn oraz Załachowo.

Wyszczególniając skanalizowane tereny w mieście Łabiszyn są to następujące ulice: Sportowa, Rzemieślnicza, Polna, Ogrodowa, Kwiatowa, Ostatkowska, część ul. Poznańskiej, Przemysłowa, 3-go Maja, Powstańców Wlkp., Pogodna, Romantyczna, Odrodzenia, Spółdzielcza, Słoneczna, Nadnotecka, Nowa, Wspólna, Żnińska, część ulicy Rynarzewskiej oraz Osiedle Nowy Rynek I i II, a w ramach tego terenu ulice: Nowy Rynek, Spokojna, Cicha, Jasna, Spacerowa, Szeroka, Łąkowa, Dolna, Nadrzeczna, Działkowa, Długa, Łączna, Poprzeczna, Osiedlowa, Modra.

Nieskanalizowany jest natomiast obszar starego miasta pomiędzy rzeką Noteć, a Kanałem Noteckim, w tym ulice: Szubińska, Jana Pawła II, Farna, Sienkiewicza, Krótka, Bankowa, 11-go Stycznia, Plac Tysiąclecia, Rynkowa, Parkowa, Mickiewicza, Wąska, Zaulek, część ulicy Poznańskiej, a także ulica Bydgoska, Barcińska i Cmentarna oraz ulice Przemysłowa, część ulicy Rynarzewskiej, Akacyjowa, Leśna i Sosnowa.

System sieci kanalizacyjnej na obszarze miasta i gminy Łabiszyn to system grawitacyjno - tłoczny. Ścieki zbierane w grawitacyjną sieć kanalizacji bytowej są następnie, poprzez przepompownie, kierowane do oczyszczalni, poprzez tłoczny system kanalizacji (kolektory tłoczne przesyłowe). Łącznie w systemie eksploatowanych jest obecnie 11 przepompowni sieciowych. Sześć przepompowni zlokalizowanych jest na terenie miasta Łabiszyn. Znajdują się one przy ul. Sportowej, ul. Poznańskiej i ul. Powstańców Wlkp., ul. Nowy Rynek I, ul. Osiedlowej oraz ul. Dolnej. 3 przepompownie funkcjonują w Lubostroniu, jedna jest w Smerzynie i Załachowie.

Do przepompowni ścieków przy ul. Powstańców Wlkp. w Łabiszynie następuje zrzut ścieków kolektorami ciśnieniowymi i grawitacyjnymi ze wszystkich pozostałych przepompowni ścieków. Następnie przepompownia ta tłoczy ścieki do ostatniego odcinka kanalizacji doprowadzającego grawitacyjnie ścieki do oczyszczalni cieków.

Na pozostałych terenach Gminy Łabiszyn gospodarka ściekowa oparta jest o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach), okresowe ich opróżnianie i wywożenie do punktu zlewnego zlokalizowanego na obiekcie oczyszczalni komunalnej w Łabiszynie.

Ścieki do sieci kanalizacyjnej odprowadzane są nie tylko z gospodarstw domowych. Z sieci tej korzystają także zakłady zlokalizowane na terenie miasta i gminy. Do głównych podmiotów przemysłowych dowożących na stację zlewną ścieki o charakterze przemysłowym (które zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym, wprowadzają do urządzeń kanalizacyjnych ścieki przemysłowe zawierające substancje szkodliwe dla środowiska wodnego) należą:

- Zakład Mięсны „BEKON”, Jabłowo Pałuckie 3 w ilości 34 m³/d (pozwolenie nr OŚ.6223-4/10 z dn. 04.03.2010r. ważne do 31.02.2014r., wydane przez Starostę Żnińskiego),
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „ROL-SAD” Sp. z o.o., Lubostroń, w ilości Q_{sr}=0,4 m³/d, Q_{maxd}=0,52 m³/d, Q_r=146 m³/r (pozwolenie nr ŚG.I.ab.6213-82/10 z dn. 31.01.2011r., ważne do 20.01.2015r., wydane przez Marszałka Województwa),
- P.H.U.P. „ROLMIĘS” s.c., Łabiszyn Wieś,
- MASARNIA WŁADYSŁAWOWO - Zawistowski Roman, Krzysztof, Andrzej, Władysławowo.

Aglomeracja kanalizacyjna

Dla Gminy Łabiszyn wyznaczono Aglomerację Łabiszyn. Dokument ten został zatwierdzony rozporządzeniem Wojewody Kujawsko - Pomorskiego Nr 22/2005 z dnia 24 października 2005 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Łabiszyn (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 117, poz. 2019 z dn. 2005 r.).

W roku 2006 ww. rozporządzenie Wojewody uległo zmianie. Rozporządzeniem nr 2/2006 z dnia 3 lutego 2006 r. sprecyzowano dokładniej granice aglomeracji wliczając do niej kolejne miejscowości. Ostatecznie rozporządzeniem Nr 13/2008 z dnia 22 lipca 2008 r. Wojewoda Kujawsko - Pomorski ponownie wyznaczył Aglomerację Łabiszyn. W ostatecznym kształcie jest to aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców 9 400, z komunalną oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Łabiszyn. Obszar aglomeracji obejmuje:

- miasto Łabiszyn,
- miejscowości z terenu wiejskiego gminy Łabiszyn: Lubostroń, Antoniewo, Nowe Dąbie, Smerzyn, Władysławowo, Załachowo, Annowo, Wielki Sosnowiec i Obórznia.

Wyznaczona Aglomeracja Łabiszyn objęta została Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Zgodnie z aktualizacją KPOŚK z roku 2010, liczbę RLM dla tej Aglomeracji określono na 9 400.

3.1.2.2. ODPROWADZANIE WÓD OPADOWYCH I ROZTOPOWYCH

Na terenie miasta Łabiszyn w zbiorczą sieć kanalizacyjną odprowadzane są również wody opadowe i roztopowe z niektórych terenów utwardzonych (głównie ulic, placów).

W części miasta, szczególnie w obrębie starego miasta, funkcjonują kanały ogólnospławne, a więc ścieki deszczowe zbierane są w sieć kanalizacyjną razem ze ściekami sanitarnymi. Szacuje się długość kanalizacji ogólnospławnej na ok. 7 km. System ten wymaga pełnego rozdziału.

W pozostałych miejscowościach brak jest systemu zbiorczej kanalizacji deszczowej, ale istnieją przydrożne rowy odwadniające drogi utwardzone.

Na terenie miasta i gminy mogą występować odrębne systemy kanalizacji deszczowej, powstające na terenach zakładów przemysłowych, w trakcie modernizacji dróg, itd. Systemy takie nie są zewidencjonowane co uniemożliwia ich dokładne zestawienie.

Tabela 15. Wykaz podmiotów, które posiadają pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Podmiot odpowiedzialny	Pozwolenie wodnoprawne wydane na:	Numer decyzji termin obowiązywania
Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. ul. Chemików 7, 09-411 Płock Stacja Paliw nr 10 59 ul. Bydgoska 43 Łabiszyn dz. ew. nr 476	wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych poprzez kanalizację deszczową oraz urządzenia podczyszczające (separator koalescencyjny z osadnikiem piasku i błota) wylotem do ziemi za pośrednictwem zbiornika retencyjno – chłonnego powierzchnia zlewni 0,238 ha - $Q_{sr} = 10 \text{ l/s}$, $Q_{max} = 17 \text{ l/s}$, $Q_{roczne} = 692 \text{ m}^3/\text{rok}$	OŚ.6223-17/08 z dnia 14.10.2008 r. (do 30.06.2018r.)
Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie	wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Noteć Górna w km 109+790, z powierzchni mostu drogowego w km 0+349 drogi powiatowej 2361 C poprzez osadnik i separator koalescencyjny	OŚ.6224-12/09 z dnia 28.09.2009r.
Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie	wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzek Wełna w km 71+896, z powierzchni mostu drogowego w km 9+358 drogi powiatowej 02315 C, poprzez osadnik i separator koalescencyjny	OŚ.6224-14/09 z dnia 22.09.2009r.
Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowo – Produkcyjne „Rolmięs” Łabiszyn Wieś dz. ew. nr 157/1	odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenu zakładu o pow. zlewni 0,0982 ha do przydrożnego rowu melioracyjnego - $Q_{sr} = 1,1 \text{ l/s}$, $Q_{max} = 9,50 \text{ l/s}$, $Q_{roczne} = 359 \text{ m}^3/\text{rok}$	OŚ.6223-16/09 z dnia 01.02.2010 r. (do 31.12.2019r.)
Autex Sp. z o.o. ul. Łęczycka 6 85-737 Bydgoszcz teren Stacji Paliw, Obórznia dz. ew. nr 283/3	wprowadzanie wód deszczowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych do ziemi, z terenu stacji paliw, z powierzchni 2 870 m ² wody odprowadzane przez osadnik, separator koalescencyjny w ilości: - $Q_{sr/d} = 3,35 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{max} = 20 \text{ l/s}$, $Q_{roczne} = 1\,222,6 \text{ m}^3/\text{rok}$	OŚ.6341.22.2011 z dnia 30.09.2011 r. (do 31.08.2021r.)

Źródło: na podstawie pozwoleń wodnoprawnych przekazanych przez Urząd Miejski w Łabiszynie oraz Starostwo Powiatowe w Żninie

3.1.2.3. SYSTEMY INDYWIDUALNE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ

Zgodnie z ustawą z dn. 10.01.2012 r. Prawo Wodne (Dz. U. 2012, poz. 145 ze zm.) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska. Do rozwiązań takich zalicza się:

- zbiorniki bezodpływowe (szamba) - indywidualne gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach na nieczystości ciekłe i okresowym ich wypróżnianiu poprzez pojazdy asenizacyjne,
- przydomowe oczyszczalnie ścieków – niewielkich przepustowości oczyszczalnie lokalne na potrzeby jednego lub kilku gospodarstw, oparte o różne dopuszczalne prawem technologie.

Na podstawie ustawy z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2012, poz. 391 ze zm.) przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci

kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków jest obowiązkiem właściciela nieruchomości.

Ustawa nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

3.1.2.3.1. ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach określa, że zbiornik bezodpływowy to instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.

Nie zostały określone prawnie wymagania dotyczące jakości prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych. Wskazane byłoby jednak zewidencjonowanie zbiorników bezodpływowych w stopniu szczegółowości określającym: pojemność, ilość osób korzystających ze zbiornika, stan techniczny (materiał wykonania, szczelność, rok budowy), zawarta umowa na opróżnianie zbiornika.

W Gminie Łabiszyn, zgodnie z urzędową ewidencją funkcjonuje 1 152 zbiorników bezodpływowych. Na terenie miasta jest 431 zbiorników, a na terenie wiejskim Gminy około 721 zbiorników.

Właściciele nieruchomości na terenie Gminy obowiązują przepisy Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Nakłada on na właścicieli i zarządców nieruchomości szereg obowiązków związanych z gospodarką odpadami oraz nakłada obowiązki związane z gospodarką nieczystościami płynnymi.

Na terenie Gminy obowiązują ustalenia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta i gminy Łabiszyn” uchwalonego w dniu 8 lutego 2006 r. (uchwała nr XXX/219/06 Rady Miejskiej w Łabiszynie). W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w najbliższym czasie Regulamin będzie aktualizowany.

Analizując dokument Regulaminu można stwierdzić, że reguluje on w sposób odpowiedni przepisy utrzymania czystości i porządku w zakresie postępowania z nieczystościami ciekłymi.

Wywozem nieczystości ciekłych na terenie Gminy zajmuje się 5 podmiotów, które w myśl przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach uzyskały w drodze decyzji Burmistrza Łabiszyna zezwolenie na świadczenie usług wywozowych oraz spełniają warunki techniczne określone prawnie i wymagania do prowadzenia takich usług:

- Usługi Asenizacyjne Elżbieta Zawadzka, Nowe Dąbie 87, 89-210 Łabiszyn (dec. nr ROŚ. 7062-8/10 z dnia 16.02.2010 r., na okres 10 lat) – w 2011 roku na stację zlewną w Łabiszynie, przy ul. Przemysłowej 7 zostało wywiezionych 6 097 m³ ścieków komunalnych (bytowych) oraz 6,8 m³ ścieków przemysłowych,
- Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowo – Usługowe DAR-POL Marzena Graczyk, ul. Sportowa 22, 89-210 Łabiszyn (dec. nr ROŚ. 6345.1.2011 z dnia 27.10.2011 r., na okres 10 lat) – w 2011 roku firma nie odbierała ścieków komunalnych,

- Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe SANITRANS Ryszard Wolski, ul. Barycka 50, 86-005 Białe Błota (dec. nr ROŚ 7062-43/2006 z dnia 15.12.2006 r., na okres 10 lat) – w 2011 roku firma nie odbierała ścieków komunalnych,
- Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe AK-TRANS Artur Kuras, ul. Jasna 9, 89-210 Łabiszyn (dec. nr ROŚ. 7062-39/2006 z dnia 21.11.2006 r., na okres 10 lat) – w 2011 roku na stację zlewną w Łabiszynie, przy ul. Przemysłowej 7 zostało wywiezionych 94,6 m³ ścieków komunalnych (bytowych) oraz 24 941,25 m³ ścieków przemysłowych,
- P.H.U.T. WIST-POL Wiesław Stępień, ul. Powstańców Wlkp. 27/30, 89-210 Łabiszyn (dec. nr ROŚ. 7062-37/2006 z dnia 10.11.2006 r., na okres 10 lat) – w 2011 roku na stację zlewną w Łabiszynie, przy ul. Przemysłowej 7 zostało wywiezionych 11 686 m³ ścieków komunalnych (bytowych) oraz 18,55 m³ ścieków przemysłowych.

3.1.2.3.2. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Przydomowe oczyszczalnie ścieków o przepustowości zazwyczaj do 5 m³ na dobę, wykorzystywane na potrzeby gospodarstw domowych lub rolnych w ramach zwykłego korzystania z wód, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska. W myśl przepisów ustawy Prawo Budowlane oczyszczalnia podlega zgłoszeniu:

- do Starostwa Powiatowego – zgłoszenie budowy (budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności do 7,5 m³ na dobę nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę, ale wymaga zgłoszenia właściwemu organowi),
- do Gminy – zgłoszenie eksploatacji (zgłoszenie planowanej eksploatacji oczyszczalni ścieków należy przedłożyć Burmistrzowi, w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami).

Z danych przekazanych przez Urząd Miejski, wynika, że na terenie Gminy Łabiszyn zostało zgłoszonych 27 oczyszczalni przydomowych.

Tabela 16. Ewidencja zgłoszonych oczyszczalni przydomowych na terenie Gminy Łabiszyn

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Zgłoszenie przydomowej oczyszczalni
1	Łabiszyn Wieś	40/1	z dnia 17.03.2009
2	Nowe Dąbie	99/1	z dnia 31.05.2010
3	Jeżewo	127/3	z dnia 16.04.2009
4	Łabiszyn Wieś	46/3	z dnia 16.04.2009
5	Załachowo	367	z dnia 15.05.2009
6	Władysławowo	48/2	z dnia 24.06.2009
7	Władysławowo	48/4	z dnia 28.08.2009
8	Załachowo	233/5	z dnia 11.09.2010
9	Ojrzanowo	41/2	z dnia 26.10.2009
10	Nowe Dąbie	137/10	z dnia 12.07.2010
11	„ROLMIĘS” Łabiszyn Wieś 32a 89-210 Łabiszyn	b.d.	z dnia 30.10.2009
12	Smogorzewo	288/2	z dnia 14.07.2010

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Zgłoszenie przydomowej oczyszczalni
13	Oporówek	14/2	z dnia 27.12.2010
14	Ojrzanowo	256	b.d.
15	Ojrzanowo	143/7	b.d.
16	Smogorzewo	308	z dnia 14.07.2010
17	Ostatkowo	58/1	b.d.
18	Smogorzewo	289/5 i 289/6	b.d.
19	Łabiszyn	139	z dnia 24.01.2011
20	Ojrzanowo	219/3	z dnia 04.10.2011
21	Łabiszyn Wieś	46/4	b.d.
22	Obórznia	24/15	b.d.
23	Jeżewice	219/3	b.d.
24	Załachowo	161	z dnia 18.07.2011
25	Obielewo	3/27	z dnia 15.07.2011
26	Obórznia	26/5	z dnia 31.08.2011
27	Jeżewo	188/5	z dnia 12.03.2012

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

Użytkownik przydomowej oczyszczalni ścieków powinien również wiedzieć, że przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków. Jest to element istotny zarówno dla użytkownika, jak i gminy. Użytkownik planując budowę przydomowej oczyszczalni ścieków powinien zasięgnąć informacji dotyczących planów skanalizowania jego działki, ponieważ może spotkać się z odmową możliwości eksploatacji przydomowej oczyszczalni. Gmina natomiast powinna znać dokładnie plany skanalizowania poszczególnych miejscowości i podłączenia działek, aby przy zgłoszeniu eksploatacji móc wydać sprzeciw dla inwestycji, dla której planuje się skanalizowanie. Wybudowanie oczyszczalni przydomowej i brak odmowy eksploatacji, a w następstwie odmowa podłączenia działki do kanalizacji mogłaby, bowiem wpływać na ekonomiczność inwestycji skanalizowania terenu.

3.1.3. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

3.1.3.1. KOMUNALNA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W ŁABISZYNIE

Ścieki komunalne z terenu Gminy Łabiszyn odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Łabiszynie, przy ul. Przemysłowej 7.

Starosta Żniński wydał dla tego obiektu, dla ZWiK Łabiszyn pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód rzeki Noteci – pozwolenie nr OŚ-6223-1/04 z dnia 05.04.2004 r. (obowiązuje do 31.12.2014 r.).

Oczyszczalnia ścieków funkcjonuje w oparciu o następujące parametry technologiczne:

- $Q_{\text{srd}} = 568 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{maxd}} = 640 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{maxh}} = 174,43 \text{ m}^3/\text{h}$

oraz w ujęciu docelowej eksploatacji oczyszczalni w ilości:

- $Q_{\text{srd}} = 1\,550 \text{ m}^3/\text{d}$,

- $Q_{\max d} = 2\,104 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{śr.rok}} = 565\,750 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Oczyszczalnia ścieków w Łabiszynie to instalacja mechaniczno – biologiczna z chemicznym wspomaganie usuwania fosforu, której maksymalna przepustowość wynosi $2\,085 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Noteć.

Tabela 17. Informacja o oczyszczalni ścieków w Łabiszynie (2011 r.)

Rok	Wielkość oczyszczalni ($\text{m}^3/\text{dobę}$)	Liczba RLM	Ścieki dopływające i oczyszczone ($\text{dm}^3 = \text{tys.m}^3/\text{rok}$)	Ścieki dowożone (dm^3)	Ilość wytworzonych osadów (tony)	Liczba ludności korzystająca z obiektu
2011	1 550	9 400	268, w tym: z miasta Łabiszyn - 176 z obszaru wiejskiego - 37	46	109	3 698, w tym: z miasta Łabiszyn – 2 510 z obszaru wiejskiego – 1 188

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2011 (ZWIK Łabiszyn)

Oczyszczalnia Łabiszyn jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczno - chemiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ciąg technologiczny oczyszczalni ścieków przedstawia się następująco (na podstawie Operatu wodnoprawnego):

1. Część mechaniczna:
 - przepompownia ścieków surowych,
 - komora wytłumienia energii kinetycznej,
 - stanowisko krat gęstych,
 - piaskowniki wirowe – 2 szt.,
 - separator piasku.
2. Część biologiczna:
 - komory osadu czynnego - reaktory biologiczne - 2 szt.,
 - stacja dmuchaw,
 - przepompownia osadu recyrkulowanego i nadmiernego,
 - osadniki wtórne radialne z mechanicznym zgarnianiem osadu 2 szt.,
 - studzienka pomiarowa oczyszczonych ścieków.
3. Część chemiczna:
 - stacja dozowania PIX-u.
4. Część osadowa:
 - zbiornik retencyjny osadu nadmiernego,
 - wydzielone otwarte komory fermentacyjne 2 szt.,
 - stacja odwadniania i higienizacji osadu nadmiernego z prasą taśmową,
 - kolektor zrzutowy z wylotem do odbiornika,
 - składowisko osadu.
5. Punkt zlewny ścieków dowożonych:
 - stacja zlewna ścieków dowożonych z pomiarem i rejestracją dowożonych ścieków.
 - krata ręczna,
 - komora retencyjno - uśredniająca - komora napowietrzania ścieków dowożonych.

Ścieki ze zlewni kanalizacyjnej dopływają kolektorem do przepompowni ścieków surowych. Na przepompownię podawane są również ścieki z komory retencyjno - uśredniającej, w której znajdują się ścieki dowożone do stacji zlewnej taborem asenizacyjnym. Następnie ścieki surowe poddawane są poprzez komorę wytłumiania energii kinetycznej na mechaniczny stopień oczyszczania. W części mechanicznego oczyszczania ścieki poddawane są procesom usuwania zanieczyszczeń stałych i mineralnych. Ścieki surowe na kracie schodkowej zostają pozbawiane części stałych zanieczyszczeń (skratek). Następnie poprzez komorę rozdziału ścieki kierowane są na piaskowniki wirowe i separator piasku. Na urządzeniach tych następuje wytrącenie zanieczyszczeń mineralnych – głównie piasku. Po procesie mechanicznego oczyszczania ścieki kierowane są na właściwy etap oczyszczania w części biologicznej oczyszczalni. Na obiekcie znajdują się dwie komory osadu czynnego – reaktory biologiczne. Są to reaktory biologiczne z wydzielonymi częściami: beztlenową, niedotlenioną i nityfikacji. Każdy z reaktorów posiada komorę predenitryfikacji (odtlenienie osadu recyrkulowanego), komorę defosfatacji (beztlenowa komora, w której zachodzą procesy usuwania związków fosforu ze ścieków), komorę denitryfikacji (komora niedotleniona, w której zachodzi częściowe usuwanie azotu i fosforu), komorę nityfikacji (komora tlenowa, w której zachodzi rozkład zanieczyszczeń azotowych – ich utlenianie). W komorach zachodzą procesy biologicznego oczyszczania ścieków przy pomocy osadu czynnego. Komory osadu czynnego wyposażone są w pompy i mieszadła zatapialne oraz systemy napowietrzania wspomagające poszczególne etapy oczyszczania. Z komory osadu czynnego ścieki kierowane są do osadników wtórnych, gdzie następuje sedimentacja osadu czynnego nadmiernego. Na oczyszczalni znajdują się dwa osadniki wtórne. Na osadnikach wtórnych następuje więc klarowanie ścieków oczyszczonych przed ich odprowadzeniem do odbiornika. Z osadników wtórnych osad kierowany jest do przepompowni osadu recyrkulowanego i nadmiernego. Część osadu jest zawracana do komór czynnych, a nadmiar odprowadzany jest na proces zagęszczania (zagęszczacz osadu nadmiernego), odwadniania na prasie i higienizacji.

Oczyszczone ścieki poprzez studzienkę pomiarową, na której następuje ich pomiar, odprowadzane są do kanału zrzutowego ścieków, którym następnie skierowane są do Noteci.

Pod względem ładunków ścieki poddawane oczyszczaniu na obiekcie oczyszczalni są zróżnicowane. Największe obciążenie ładunkiem stanowią ścieki dowożone pochodzące z przemysłu (przede wszystkim ubojni i przetwórni mięsnych). Dużym stężeniem i ładunkiem charakteryzują się również ścieki bytowe dowożone taborem asenizacyjnym. najmniejsze obciążenie dla obiektu oczyszczalni stanowią ścieki doprowadzane do oczyszczalni siecią kanalizacyjną.

Powstające na obiekcie oczyszczalni ścieków komunalne osady ściekowe są odwadniane i higienizowane wapnem palonym. W 2011 roku na obiekcie wytworzono 486,7 Mg osadów, z czego suchej masy powstało 108,29 Mg.

Tabela 18. Badania jakości komunalnych osadów ściekowych

Skład i właściwości komunalnych osadów ściekowych	Jednostka	Wartość średnia z całorocznych pomiarów
Odczy pH		12,25
Zawartość suchej masy	%	19,55
Zawartość substancji organicznych	% s.m.	50,45

Skład i właściwości komunalnych osadów ściekowych	Jednostka	Wartość średnia z całorocznych pomiarów
Zawartość azotu ogólnego w tym azotu amonowego	% s.m.	3,83 0,105
Zawartość fosforu ogólnego	% s.m.	1,62
Zawartość wapnia	% s.m.	15,85
Zawartość magnezu	% s.m.	0,435
Kadm	mg/kg s.m.	0,85
Miedź	mg/kg s.m.	76,8
Nikiel	mg/kg s.m.	10,8
Ołów	mg/kg s.m.	9,015
Cynk	mg/kg s.m.	418
Rtęć	mg/kg s.m.	0,0955
Chrom	mg/kg s.m.	16,5
Liczba żywych jaj pasożytów	szt./kg s.m.	0
bakterie Salmonella	w 100 g osadu	niewyizolowano

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, sprawozdanie

Osady ściekowe zostały w całości wykorzystane przez osobę prywatną na cele rolnicze. Zagospodarowano je na powierzchni 7,94 ha.

3.2. ELEKTROENERGETYKA

Przez teren Gminy Łabiszyn, w kierunku północ - południe biegnie linia elektroenergetyczna 110 kV, na której w Gminie nie zlokalizowano głównego punktu zasilania (GPZ), a więc linia ta ma wyłącznie charakter tranzytowy i zasilanie Gminy odbywa się z GPZ zlokalizowanych poza granicami Gminy, liniami średniego napięcia wyprowadzonymi z tych GPZ. Zasilanie odbywa się z:

- GPZ Przylęki (stacja położona w bezpośredniej granicy Gminy - nieco na północ),
- GPZ Nowa Wieś Wielka,
- GPZ Szubin,
- GPZ Żnin,
- GPZ Pakość.

Zasilanie odbywa się za pomocą następujących linii średniego napięcia:

- linia „Kruszyn”, która zasila miejscowości: Władysławowo, Pszczółczyn, Wielki Sosnowiec,
- linia „Kowalewo”, która zasila miejscowości: Jabłowo Pałuckie, Ostatkowo, Kłotyldowo,
- linia „Dąbie Nowe”, która zasila stacje transformatorowe „Dąbie Nowe 8 Ferm” i „Krotoszyn Łąki”,
- linia „Stomil”, która zasila miejscowości: Łabiszyn, Jeżewice, Nowe Dąbie, Smogorzewo, częściowo Łabiszyn – Wieś,
- linia „Łabiszyn”, która zasila miejscowości: Łabiszyn, Jeżewo, częściowo Łabiszyn – Wieś,
- linia „Wojdał”, która zasila miejscowości: Ojrzanowo, Oporówek, Lubostroń, Oporowo, częściowo Łabiszyn – Wieś,

- linia „Sobiejuchoy”, która zasila miejscowości: Łabiszyn, Jabłówko, Jabłowo Pałuckie, Buszkowo, Obielewo, Załachowo.

Ogółem na terenie Gminy zlokalizowanych zostało ponad 120 stacji transformatorowych. Są to w przeważającej części stacje słupowe o zainstalowanej mocy najczęściej 63 lub więcej kVA.

Tabela 19. Dane dotyczące odbiorców energii elektrycznej na terenie Miasta Łabiszyn

Wskaźnik	Obszar miejski
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	1 318
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MW/h]	2 876

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2010)

Przebieg sieci elektroenergetycznych należy uwzględniać przy planowaniu przestrzennym. Wzdłuż linii wyznacza się pas technologiczny, w obszarze którego obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, związane z lokalizowaniem budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na pobyt stały ludzi, lokalizacją budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stref zagrożonych wybuchem oraz konstrukcji wysokich, a także z zalesianiem terenów rolnych. Lokalizacja innych obiektów lub zagospodarowanie terenu strefy może nastąpić za zgodą i na warunkach gestora sieci.

3.2.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Na terenie Gminy istnieją korzystne warunki dla wykorzystania energii wody w postaci małych elektrowni wodnych. Obiekty tego typu produkują czystą energię elektryczną, a ponadto spowalniają odpływ wód z terenu Gminy, co ma duże znaczenie dla poprawy bilansu wodnego.

Na terenie Gminy funkcjonują 3 niewielkie elektrownie wodne:

1. Mała Elektrownia Wodna „Kujawianka” położona w Łabiszynie, na istniejącym stopniu wodnym w Łabiszynie, zlokalizowanym w km 116,080 drogi wodnej Warta - Kanał Bydgoski, jej moc wynosi 160 kW. Właścicielem obiektu jest „JUR-TRANS” s.c. J.M.P. Kujawscy, a współużytkownikiem stopnia wodnego jest RZGW Poznań zarządzający rzeką Noteć. Dla elektrowni wodnej zostało wydane pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzenia wodnego – elektrowni (nr OŚ-6223-18-1/2000 z dnia 31.08.2000 r., ważne do dnia 30.06.2015 r.).
2. Mała Elektrownia Wodna „Elektrownie Wodne s.c. Stoma & Górny” położona w Antoniewie, na istniejącym stopniu wodnym w Antoniewie, zlokalizowanym w km 121,780 drogi wodnej Warta - Kanał Bydgoski, o mocy 71,2 kW. Właścicielem obiektu są Elektrownie Wodne s.c. Stoma & Górny”, natomiast współużytkownikiem stopnia wodnego jest RZGW Poznań jako zarządzający rzeką Noteć. Dla elektrowni wodnej zostało wydane pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzenia wodnego – elektrowni (nr OŚ-6223-18-2/2000 z dnia 31.08.2000 r., ważne do dnia 30.06.2015 r.).
3. Mała Elektrownia Wodna „Frydrychowo” znajdująca się we Frydrychowie, na istniejącym stopniu wodnym we Frydrychowie, zlokalizowanym w km 125,090 drogi

wodnej Warta - Kanał Bydgoski, o mocy 40 kW. Właścicielem jest Zakład Produkcyjno - Wdrożeniowy Wykorzystania Niekonwencjonalnych Źródeł Energii „MEWAT” Sp. z o.o., a współużytkownikiem stopnia wodnego jest także RZGW Poznań zarządzający rzeką Noteć. Dla elektrowni wodnej zostało wydane pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzenia wodnego – elektrowni (nr OŚ-6224-9/06 z dnia 16.10.2006 r., ważne do dnia 30.06.2015 r.).

Ponadto w ewidencji Urzędu Miejskiego znajdują się dwie instalacje pracujące w oparciu o mechanizm pompy ciepła.

Pierwsza pompa ciepła zlokalizowana jest na terenie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce nr 107/1 w miejscowości Smerzyn. Druga instalacja także ogrzewa jednorodzinny budynek mieszkalny, na działce nr 3/27 w miejscowości Obielewo.

Na terenie miasta i gminy Łabiszyn mogą także powstawać instalacje pracujące w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając z siły wiatru. Lokalizację elektrowni należy dostosowywać jednak do lokalnych uwarunkowań, zgodnie z prowadzoną oceną oddziaływania inwestycji na środowisko na etapie sporządzania raportu. Ponadto należy pamiętać, że na terenie, na którym planowana są elektrownie wiatrowe wykonać należy pomiary tła akustycznego, gdyż turbina jest źródłem dwóch rodzajów hałasu: hałasu mechanicznego, emitowanego przez przekładnię i generator oraz szumu aerodynamicznego, emitowanego przez obracające się łopaty wirnika, którego natężenie jest uzależnione od „prędkości końcówek” łopat.¹ Podstawowym sposobem na ograniczenie uciążliwości hałasu generowanego przez elektrownie wiatrowe jest utrzymanie odpowiedniej odległości tych instalacji od terenów, dla których wyznaczono normy w zakresie klimatu akustycznego. Odległość ta powinna wynikać z przeprowadzonych przez ekspertów analiz.

3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Na terenie Gminy Łabiszyn funkcjonuje przynajmniej 8 anten nadawczych operatorów telefonii komórkowych, zainstalowanych na wysokich obiektach, tak aby wypromieniowywać pola elektromagnetyczne na duże wysokości. Większość anten znajduje się w mieście.

Tabela 20. Wykaz anten nadawczych na terenie Gminy Łabiszyn

Lp.	Operator	Położenie
1	PLUS	Jabłówko, dz. ew. nr 1
2	PLUS, T-Mobile	Pszczółczyn, dz. ew. nr 65
3	Play	Łabiszyn, ul. Przemysłowa dz. ew. nr 39/1
4	T-Mobile	Łabiszyn, ul. Szubińska dz. ew. nr 73/9
5	PLUS	Łabiszyn, ul. Szubińska
6	ORANGE	Łabiszyn, Zdziarsko
7.	Mobyland, Aero 2	Łabiszyn, Zdziarsko dz. ew. nr 1/22
8.	PLUS	Zalachowo, dz. ew. 171

Źródło: mapa.btsearch.pl

¹ Stryjecki M., Mielniczuk K., Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych, GDOŚ, Warszawa, 2011

3.4. GAZOWNICTWO

Eksploracją sieci gazowniczej w Gminie Łabiszyn zajmuje się Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Gazownia Bydgoska.

Gmina jest odbiorcą gazu ziemnego za pomocą podpięcia (o długości 15,54 km) do gazociągu dystrybucyjnego zasilającego południową część województwa - jako odgałęzienie z istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Gniewkowo - Żnin – Nakło nad Notecią. Gazociąg zasilający Gminę biegnie ze Żnina do Łabiszyna (wzdłuż drogi Żnin - Łabiszyn). Jest to gazociąg wysokiego ciśnienia DN 80.

Na wysokości Lubostroń z gazociągu tego wybudowano odnogę zasilającą tę miejscowość.

Gazociąg ten zasila stację gazową wysokiego ciśnienia o przepustowości 600 m³/h, która położona jest w Łabiszynie przy ul. Nadrzecznej i w Lubostroń, której przepustowość wynosi 300 m³/h. Właśnie te dwie miejscowości są zgazyfikowane.

Ponadto stacja gazowa średniego ciśnienia działa w Łabiszynie, przy ul. Szubińskiej i jej przepustowość wynosi 800 m³/h.

Tabela 21. Dane dot. długości sieci gazowej na terenie Gminy Łabiszyn

Obszar	Długość gazociągów bez czynnych przyłączy gazowych wg podziału na ciśnienia [km]		
	ogółem	niskie (do 10 kPa)	średnie (pow. 10 kPa do 0,5 MPa)
miasto Łabiszyn	14,03	12,30	1,73
miejscowość Lubostroń	2,03	0,50	1,53
RAZEM	16,06	12,80	3,26

Źródło: Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

Tabela 22. Dane dot. przyłączy do sieci gazowej na terenie Gminy Łabiszyn

Obszar	Długość czynnych przyłączy gazowych wg podziału na ciśnienia [km]		
	ogółem	niskie (do 10 kPa)	średnie (pow. 10 kPa do 0,5 MPa)
	[km]		
miasto Łabiszyn	6,89	6,80	0,09
miejscowość Lubostroń	0,64	0,40	0,24
RAZEM	7,53	7,20	0,33

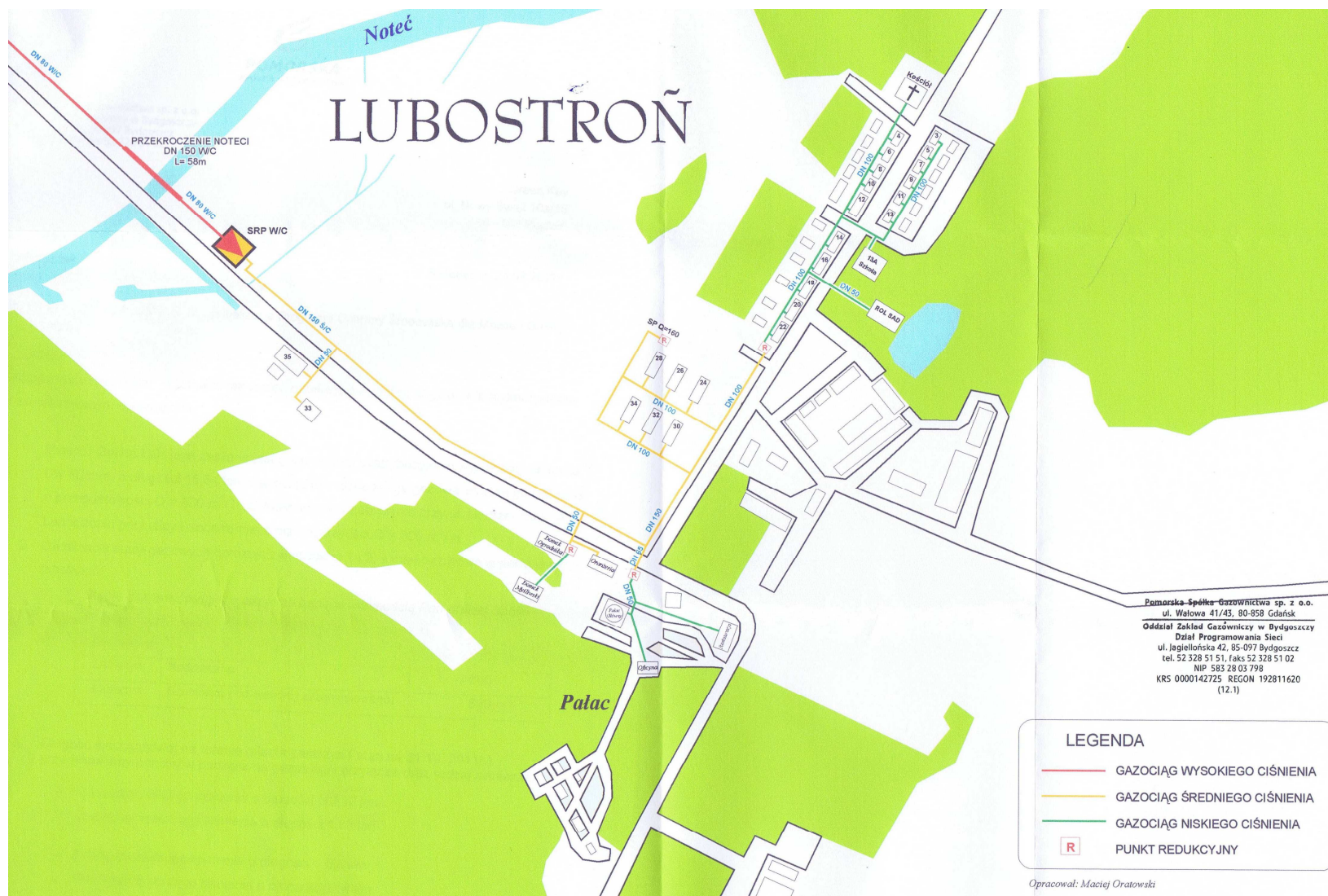
Źródło: Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

W planach rozwoju Pomorskiej Spółki Gazownictwa obowiązujących do roku 2015 dalsza gazyfikacja Gminy nie jest przewidziana z uwagi na brak zgłoszeń, co jest konieczne, aby nowa sieć była ekonomicznie uzasadniona.

Ryc. 3. Sieć gazowa na terenie miasta Łabiszyn

Źródło: Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

Ryc. 4. Sieć gazowa na terenie miejscowości Lubostroń
Źródło: Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

3.5. CIEPŁOWNICTWO

Na obszarze miasta w obrębie budownictwa wielorodzinnego funkcjonują lokalne kotłownie małej mocy oraz sieci ciepłne niskotemperaturowe. Natomiast na obszarach wiejskich dominują indywidualne źródła ogrzewania.

Tabela 23. Kotłownie lokalne w obrębie budownictwa wielorodzinnego

Lp.	Rodzaj kotłowni	Rodzaj paliwa	Dostawca ciepła	Obsługiwany teren
1.	Kotłownia przy ul. Odrodzenia w Łabiszynie	węgiel kamienny	Biuro Obsługi Nieruchomości Mirosław Sybilski ul. Powstańców Wlkp. 17A/4 89-210 Łabiszyn	miasto Łabiszyn ul. Odrodzenia 3, 5, 7, ul. Spółdzielcza 3, 5
2.	Kotłownia gazowa	gaz	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Szubinie ul. Gen. Bema 1 89-200 Szubin	miasto Łabiszyn ul. Romantyczna 22, ul. Pogodna 1, ul. Powst. Wlkp. 25, 23
3.	Kotłownia gazowa	gaz	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Szubinie ul. Gen. Bema 1 89-200 Szubin	miasto Łabiszyn ul. Nowa A, B
4.	Kotłownia gazowa	gaz	Biuro Obsługi Nieruchomości Mirosław Sybilski ul. Powstańców Wlkp. 17A/4 89-210 Łabiszyn	miasto Łabiszyn ul. Nowa 6, 8, 10
5.	Kotłownia gazowa	gaz	Biuro Obsługi Nieruchomości Mirosław Sybilski ul. Powstańców Wlkp. 17A/4 89-210 Łabiszyn	miasto Łabiszyn ul. Powstańców Wlkp. 27
6.	Kotłownia gazowa	gaz	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Szubinie ul. Gen. Bema 1 89-200 Szubin	miasto Łabiszyn ul. Sienkiewicza 1
7.	Kotłownia olejowa	olej	Biuro Obsługi Nieruchomości Mirosław Sybilski ul. Powstańców Wlkp. 17A/4 89-210 Łabiszyn	Nowe Dąbie 76
8.	Kotłownia gazowa w rezerwie piec olejowy	gaz	Spółdzielnia Lokatorsko Własnościowa w Lubostroniu	Lubostroń 3, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 30, 34, 24, 26, 28, 32, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie (POŚ, 2008)

Tabela 24. Ogrzewania obiektów użyteczności publicznej

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj ogrzewania
1.	Zespół Szkół w Łabiszynie, ul. Nadnotecka	gazowe
2.	Szkoła Podstawowa w Łabiszynie przy ul. Poznańska 12 i 11, Przedszkole Miejskie	gazowe
3.	Szkoła Podstawowa, Nowe Dąbie	olejowe
4.	Szkoła Podstawowa, Buszkowo	olejowe
5.	Szkoła Podstawowa, Ojrzanowo	olejowe

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj ogrzewania
6.	Łabiszyński Domu Kultury, ul. Parkowa 1 w Łabiszynie	gazowe
7.	Budynek OSP przy ul. Sienkiewicza w Łabiszynie	gazowe
8.	SP ZOZ przy ul. Powst. Wlkp. w Łabiszynie	gazowe
9.	Urząd Miejski w Łabiszynie	gazowe
10.	Urząd Pocztowy	olejowe
11.	Bank Spółdzielczy „PAŁUKI”	gazowe
12.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych przy ul. Poznańskiej 10 w Łabiszynie	gazowe
13.	Zespół Szkół w Lubostroniu	gazowe

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie (POŚ, 2008)

3.6. KOMUNIKACJA

3.6.1. DROGI

Sieć drogową na terenie Gminy Łabiszyn tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję jaką pełnią, dzieli się na następujące kategorie: drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące jednostki:

- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
- dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie,
- dróg gminnych – Burmistrz Łabiszyna.

Główną sieć komunikacyjną na terenie stanowią następujące odcinki dróg (opis ciągów komunikacyjnych znajduje się w dalszej części opracowania):

- drogi wojewódzkie nr 246, 253 oraz 254,
- drogi powiatowe: 1950c, 1953c, 1956c, 2356c, 2357c, 2359c, 2358c, 2360c, 2361c, 2362c, 2363c, 2365c,
- drogi gminne.

DROGI WOJEWÓDZKIE

Kujawsko – Pomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy zarządza na terenie Gminy Łabiszyn trzema odcinkami dróg wojewódzkich, które w sumie zajmują długość 34,252 km:

- nr 246 Paterek – Szubin – Złotniki Kujawskie – Dąbrowa Biskupia,
- nr 253 Łabiszyn – Murczyn,
- nr 254 Brzoza – Łabiszyn – Wylatkowo.

Długość drogi nr 246 na terenie Gminy wynosi 13,138 km (w tym na terenie miasta przebiega ona na długości 1,059 km, a na obszarze wiejskim – 12,079 km), drogi nr 253 długość na terenie Gminy wynosi 10,22 km (w mieście przebiega ona na długości 1,126 km, a na terenie wiejskim – 9,094 km), a droga nr 254 przebiega na długości 10,894 km (w tym na terenie miasta przebiega ona na odcinku o długości 1,076 km, a na obszarze wiejskim – 9,818 km).

Jakość części drogi 246 oraz drogi 254 ocenia się jako średnią, a drogę 253 oraz część drogi 246 jako dobrą.

DROGI POWIATOWE

Przez teren Gminy Łabiszyn przebiega 12 odcinków dróg powiatowych, których łączna długość wynosi 51,78 km. Są to następujące odcinki:

- droga nr 1950c relacji Rynarzewo – Łabiszyn (długość 9,87 km),
- droga nr 1953c relacji Wąsosz - Buszkowo (długość 4,43 km),
- droga nr 1956c relacji Chomętowo – Łabiszyn (długość 8,53 km),
- droga nr 2356c relacji Smerzyn - Murczynek (długość 1,72 km),
- droga nr 2357c relacji Smerzyn - Załachowo (długość 1,57 km),
- droga nr 2359c relacji Łabiszyn – Lisewo Kościelne (długość 4,12 km),
- droga nr 2358c relacji Łabiszyn - Pturek (długość 6,82 km),
- droga nr 2360c relacji Oporowo - Ojrzanowo (długość 5,11 km),
- droga nr 2361c relacji Załachowo - Lubostroń (długość 1,35 km),
- droga nr 2362c relacji Lubostroń - Kania (długość 4,15 km),
- droga nr 2363c relacji Lubostroń - Julianowo (długość 1,84 km),
- droga nr 2365c relacji Obielewo – Kierzkowo (długość 2,27 km).

DROGI GMINNE

Przez teren Gminy Łabiszyn, przez obszar wiejski, przebiega 12 odcinków dróg gminnych, których łączna długość wynosi 34 km. Drogi gminne ciągną się również przez miasto Łabiszyn. Długość ulic w mieście wynosi ponad 16 km.

Odcinki dróg gminnych przebiegające przez Gminę to:

- droga nr 0515001 relacji Władysławowo – Dębinek (długość 1,7 km),
- droga nr 0515002 relacji Drogosław - Pszczółczyn (długość 4,1 km),
- droga nr 0515003 relacji Rzywno – Nowe Dąbie, przebiega w ciągu drogi wojewódzkiej (długość 5 km),
- droga nr 0515004 relacji Smogorzewo - Jakubowo (długość 4,4 km),
- droga nr 0515005 relacji Kania - Jeżewo (długość 6 km),
- droga nr 0515006 relacji Jeżewo - Jeżewice (długość 2,2 km),
- droga nr 0515007 relacji Łabiszyn - Ojrzanowo (długość 3,6 km),
- droga nr 0515008 relacji Klotyldowo - Ostatkowo (długość 1,3 km),
- droga nr 0515009 relacji Smogorzewo – droga wojewódzka (długość 1,2 km),
- droga nr 0515010 relacji Lubostroń - Julianowo (długość 0,6 km),
- droga nr 0515011 relacji Chomętowo – Jabłowo - Pałuckie (długość 1,9 km),
- droga nr 0515012 relacji Jabłowo Pałuckie - Buszkowo (długość 2 km).

W tabeli na kolejnej stronie znajduje się natomiast wykaz ulic w mieście Łabiszyn.

Tabela 25. Ewidencja ulic miasta Łabiszyn

Lp.	Nazwa ulicy	Rodzaj nawierzchni	Długość w m	Lp.	Nazwa ulicy	Rodzaj nawierzchni	Długość w m
1	11-go Stycznia	utwardzona	238	29	Ostatkowa	utwardzona	167
2	3-go Maja	utwardzona	220	30	Parkowa	utwardzona	275
3	Akacyjowa	gruntowa	413	31	Plac Tysiąclecia	utwardzona	300
4	bankowa	utwardzona	66	32	Pogodna	utwardzona	150
5	Barcińska	utwardzona	400	33	Polna	utwardzona	180
6	Bydgoska	utwardzona	535	34	Poprzeczna	gruntowa	130
7	Cicha	utwardzona	120	35	Powstańców Wlkp.	utwardzona	830
8	Cmentarna	utwardzona	380	36	Poznańska	utwardzona	430
9	Długa	utwardzona	470	37	Przemysłowa	utwardzona	942
10	Działkowa	utwardzona	185	38	Romantyczna	utwardzona	525
11	Dolna	gruntowa	135	39	Rynkowa	utwardzona	47
12	Farna	utwardzona	127	40	Rynarzewska	utwardzona	780
13	Jana Pawła II	utwardzona	110	41	Rzemieślnicza	utwardzona	252
14	Jasna	utwardzona	82	42	Sienkiewicza	utwardzona	280
15	Krótką	utwardzona	66	43	Słoneczna	gruntowa	50
16	Kwiatowa	utwardzona	100	44	Sosnowa	gruntowa	205
17	Leśna	gruntowa	332	45	Spacerowa	utwardzona	104
18	Łączna	utwardzona	140	46	Spokojna	gruntowa	235
19	Łąkowa	utwardzona	230	47	Sportowa	utwardzona	235
20	Mickiewicza	utwardzona	370	48	Spółdzielcza	utwardzona	405
21	Modra	utwardzona	75	49	Szeroka	utwardzona	125
22	Nadnotecka	utwardzona	320	50	Szubińska	utwardzona	1 190
23	Nadrzeczna	gruntowa	685	51	Wąska	utwardzona	75
24	Nowa	utwardzona	240	52	Wspólna	utwardzona	220
25	Nowy Rynek	utwardzona / gruntowa	834	53	Zaulek	gruntowa	73
26	Odrodzenia	utwardzona	115	54	Żnińska	utwardzona	570
27	Ogrodowa	utwardzona	405	28	Osiedlowa	utwardzona	210
28	Osiedlowa	utwardzona	210	RAZEM		16 378 = 16,378 km	

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

3.6.2. KOLEJ

Gmina Łabiszyn położona jest poza przebiegiem linii kolejowych. Najbliższe, dogodnie położone stacje i przystanki na czynnej linii kolejowej, zlokalizowane są w miejscowościach Brzozie, Chmielniki, Nowej Wsi Wielkiej oraz Złotnikach Kujawskich (leżą na linii Bydgoszcz - Inowrocław). Obsługę międzyregionalną zapewniają stacje Bydgoszcz Główna oraz Inowrocław - położone są jednak w tak dużej odległości, że korzystanie z nich jest mało komfortowe.

3.6.3. TRANSPORT WODNY

Drogę wodną na terenie Gminy Łabiszyn stanowi rzeka Noteć wraz z kanałami zbudowanymi przy okazji regulacji tej drogi - zwłaszcza z Kanałem Noteckim (zwanym także Górnonoteckim). Na drodze tej znajdują się eksploatowane budowle hydrotechniczne, będące w zarządzie RZGW w Poznaniu. Są to: śluza nr 2 w Łabiszynie, jaz ulgowy Łabiszyn (obydwie na Noteci Górnej) oraz śluza nr 3 w Antoniewie, jaz w Antoniewie, jaz we Frydrychowie, śluza nr 4 we Frydrychowie, jaz główny w Dębinku oraz śluza nr 5 w Dębinku (na Kanale Górnonoteckim). Obecnie wykorzystanie transportowe drogi wodnej Noteci jest znikome.

3.7. GOSPODARKA ODPADAMI W GMINIE

Gospodarka odpadami prowadzona była dotąd zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Łabiszyn, opracowanym w 2008 roku. Od stycznia 2012 roku zaczęła obowiązywać znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminie, która to nakłada na Gminy inne, bardziej systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami, a dokumentem strategicznym w tym względzie staje się obecnie Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie Łabiszyn, który będzie aktualizowany zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Łabiszyn posiadają następujące podmioty:

1. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych TARO Sp. z o.o., Lisi Ogon, ul. Wiejska 3, 86-065 Łochowo (dec. nr ROŚ. 7062-Z-42/2006 z dn. 30.11.2006 r., na 10 lat) – odbierane odpady firma ma prawo składować na składowisku odpadów w Giebni, gm. Pakość lub przekazywać organizacjom odzysku oraz firmie FM POMECH Sp. z o.o. Puck i REMONDIS Bydgoszcz,
2. Zakład Oczyszczania Miasta Sp. z o.o., ul. Metalowców 4, 58-100 Świdnica (dec. nr ROŚ. 7062-Z-2/06/07 z dn. 23.01.2007 r., na 10 lat + dec. zmieniająca nr ROŚ. 7062-Z-26/06/07/09) – odbierane odpady firma ma prawo składować na składowisku odpadów w Wawrzyńkach, gm. Żnin lub przekazywać organizacjom odzysku oraz firmie Zakład Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. w Świątkowie (firma odbiera zmieszane odpady komunalne oraz opróżnia kosze uliczne),
3. REMONDIS Bydgoszcz Sp. z o.o., ul. Inwalidów 45, 85-749 Bydgoszcz (dec. nr ROŚ. 7062-Z-26/2006 z dn. 04.09.2006 r., na 10 lat + dec. zmieniająca nr ROŚ. 7062-Z-26/06/08/09) – odbierane odpady firma ma prawo składować na składowisku

odpadów w Wawrzynkach, gm. Żnin lub na składowisku odpadów w Giebni, gm. Pakość, przekazywać firmie EKO-PUNKT Organizacja Odzysku S.A., REMONDIS Elektrorecykling Sp. z o.o. lub REMONDIS Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (firma REMONDIS zajmuje się gromadzeniem odpadów komunalnych oraz opróżnianiem pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, ponadto po okresie zimowym zajmuje się utrzymaniem w czystości ulic i placów, mycie, zamykanie).

Zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w rejestrze działalności regulowanej znajdują się następujące podmioty:

- Przedsiębiorstwo Komunalne SANIKONT Radosław Kostuch, ul. Narutowicza 76/57, 88-100 Inowrocław,
- „Remondis Bydgoszcz” Sp. z o.o., ul. Inwalidów 45, 85-749 Bydgoszcz,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „TARO” Sp. z o.o., Lisi Ogon, ul. Wiejska 3, 86-065 Łochowo,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Corimp Spółka z o.o., ul. Wojska Polskiego 65, 85-825 Bydgoszcz,
- Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Ciepła 4, 86-100 Świecie,
- Zakład Oczyszczania Miasta Sp. z o.o., ul. Metalowców 4, 58-100 Świdnica.

Zgodnie z przekazanymi do Urzędu Miejskiego sprawozdaniami, w roku 2011 firma Zakład Oczyszczania Miasta Świdnica zebrała 1 377,20 Mg odpadów komunalnych (20 03 01), które przekazano na składowisko odpadów komunalnych w Wawrzynkach. Natomiast firma REMONDIS Bydgoszcz zebrała na analizowanym terenie 514,23 Mg zmieszanych odpadów komunalnych (20 03 01), które przekazano następnie na składowisko odpadów w Wawrzynkach (271,35 Mg) oraz na obiekt sortowni odpadów (242,88 Mg). REMONDIS zebrał również inne rodzaje odpadów, w tym:

- urządzenia zawierające freony (20 01 23) – 1,06 Mg,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (20 01 35, 20 01 36) – 2,06 Mg,
- opakowania z papieru i tektury (15 01 01) – 9,37 Mg, w tym 7,96 Mg przekazano do recyklingu,
- opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02) – 90,47 Mg, w tym 78,67 Mg przekazano do recyklingu,
- opakowania ze szkła (15 01 07) – 159,94 Mg, w tym 139,08 Mg przekazano do recyklingu.

Zgodnie z danymi Gminy, w 2011 roku budynków objętych zbiórką odpadów komunalnych było 1 666, w tym na terenie miasta ilość ta wynosiła 597 obiektów, a na terenie wiejskim – 1 069.

Prowadzona przez Urząd Miejski ewidencja umów zawieranych przez mieszkańców z wybranym przedsiębiorcą wykazuje, że na koniec 2010 r. umowy zawarło 1 666 właścicieli nieruchomości (w tym zarządców nieruchomości). Około 85 % mieszkańców zawarło umowę z Zakładem Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. w Świdnicy, natomiast 14 % z firmą REMONDIS Sp. z o.o.

Selektywna zbiórka odpadów jest ważnym składnikiem gospodarki odpadami komunalnymi na terenie analizowanej jednostki. Gmina samodzielnie lub w porozumieniu i współpracy z różnymi podmiotami (TARO, REMONDIS, REBA, PPHU ABBA-EKOMED, MASTER RECYKLING, F.H.U. NATURA) rozwija system zbierania różnych rodzajów odpadów (często za pomocą organizowanych specjalnie na ten cel zbiórek) w celu przekazania ich do recyklingu, w tym także odpadów niebezpiecznych, takich jak zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, baterie i przeterminowane lekarstwa oraz odpadów

wielkogabarytowych i rolniczych. Zgodnie ze sprawozdaniem SG-01 za rok 2011 ilość zebranych odpadów komunalnych segregowanych przez Gminę wynosiła 437,4 Mg (w mieście – 294,6 Mg, obszar wiejski – 142,8 Mg), w tym:

- papier i tektura – 5,7 Mg (w mieście – 4 Mg, obszar wiejski – 1,7 Mg),
- szkło – 159,8 Mg (w mieście – 79,9 Mg, obszar wiejski – 79,9 Mg),
- tworzywa sztuczne – 90,3 Mg (w mieście – 54,2 Mg, obszar wiejski – 36,1 Mg),
- odpady wielkogabarytowe – 5,2 Mg (tylko na terenie miasta).
- odpady biodegradowalne – 173,3 Mg (w mieście – 148,2 Mg, obszar wiejski – 25,1 Mg),
- urządzenia zawierające freon, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne – 3,1 Mg (tylko na terenie miasta).

Na terenie Gminy Łabiszyn proponuje się utworzenie Lokalnego Punktu Gromadzenia Odpadów. Punkt taki byłby wyposażony w szereg pojemników do poszczególnych rodzajów odpadów. Do punktu tego odpady mogliby dostarczać mieszkańcy w ilościach przekraczających pojemność stosowanych w selektywnej zbiórce pojemników czy poza terminem wyznaczonych zbiórek odpadów opakowaniowych (szkło, tworzywa sztuczne, makulatura). Punkt służyłby głównie do zbiórki i czasowego przetrzymania odpadów niebezpiecznych („elektroodpady”, baterie i akumulatory, leki), wielkogabarytowych, z sektora budowlanego oraz organicznych (z ogrodów i terenów zielonych).

Gmina posiada w swojej ewidencji również obszary, na których nielegalnie są składowane odpady, dzięki wysypiska śmieci. W 2011 roku zinwentaryzowane dwa takie tereny, obszary te zajmowały łącznie powierzchnię 13 7000 m².

Do końca 2009 roku odpady z terenu Gminy Łabiszyn kierowane były na gminne składowisko odpadów zlokalizowane w Załachowie (szczegółowy opis składowiska został przedstawiony w dalszej części opracowania). Wraz z dniem 1 stycznia 2010 roku kiedy składowisko odpadów zostało zamknięte, odpady z terenu Gminy kierowane są na składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Wawrzynki w gminie Żnin.

W roku 2007 Rada Miejska w Łabiszynie uchwałą Nr XIII/92/07 z dnia 27.12.2007 r. wyraziła zgodę na zawarcie porozumienia międzygminnego z gminami: Barcin, Gąsawa, Janowiec Wlkp., Rogowo, Dąbrowa, Kcynia, Nakło nad Notecią, Sadki oraz Szubin w celu przygotowania i realizacji przez gminę Żnin, jako wiodącą w tym Związku, zadania publicznego pod nazwą „Budowa i eksploatacja Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych - Pałuki w miejscowości Wawrzynki gm. Żnin”. W dniu 27.08.2008 r. Gmina Łabiszyn przystąpiła do Porozumienia Międzygminnego w sprawie powierzenia gminie Żnin przygotowania i wykonania zadania pn. „Budowa Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych – Pałuki w m. Wawrzynki gm. Żnin”. Wśród wcześniej zakładanych 11 gmin regionu, porozumienie w zakresie współpracy tworzenia RZUOK „Pałuki” w Wawrzynkach podjęło 9 gmin. Dnia 16.04.2008 r. Porozumienie Międzygminne podpisały następujące gminy: z powiatu żnińskiego: Gmina Żnin, Gmina Gąsawa, Gmina Rogowo, Gmina Janowiec Wlkp., Gmina Łabiszyn (Gmina Łabiszyn do porozumienia przystąpiła 27.08.2008 r.), z powiatu nakielskiego: Gmina Kcynia, Gmina Nakło nad Notecią, Gmina Szubin, z powiatu mogileńskiego Gmina Dąbrowa.

W dniu 09.04.2009 r. pomiędzy Gminą Żnin, a Gminą Łabiszyn zawarto odrębne porozumienie dot. zobowiązania Gminy Żnin do przyjmowania na Składowisko Odpadów Komunalnych w Wawrzynkach odpadów komunalnych pochodzących z terenu Gminy

Łabiszyn. Przedmiotowe porozumienie zawarto na czas od 01.01.2010 r. do dnia oddania do eksploatacji Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych PAŁUKI.

Na mocy uchwały Rady Miejskiej w Żninie nr XIII/118/2011 z dn. 29.11.2011r. utworzono wraz z Zakładem Usług Komunalnych „USKOM” Sp. z o.o. w Mławie, ul. Płocka 102, 06–500 Mława, spółkę kapitałową działającą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Celem działania spółki jest wykonanie postanowień zawartej pomiędzy udziałowcami umowy o partnerstwie publiczno - prywatnym dotyczącej realizacji przedsięwzięcia p.n. „Budowa zakładu odzysku odpadów komunalnych wchodzącego w skład planowanego regionalnego zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w miejscowości Wawrzynki, gmina Żnin”.

Składowisko odpadów komunalnych w Wawrzynkach zostało wniesione przez gminę Żnin aportem do nowej spółki utworzonej w wyniku przeprowadzonego postępowania o partnerstwie publiczno - prywatnym, które zakończyło się dnia 02.01.2012 r. podpisaniem umowy. Na bazie powyższego powstał Zakład Odzysku Odpadów Komunalnych w Wawrzynkach zarządzany przez nowy podmiot – Spółkę „USKOM ŻNIN”.

Przedmiotem działalności Spółki, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej nr XIII/118/2011 z dn. 29.11.2011 r. jest:

1. Budowa zakładu odzysku odpadów komunalnych wchodzącego w skład planowanego regionalnego zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w miejscowości Wawrzynki opartego o technologię umożliwiającą przetwarzanie odpadów z sektora komunalnego w celu poddania ich procesom odzysku i gwarantującą redukcję masy, o co najmniej 35 % obejmująca:
 - a) zaprojektowanie instalacji (budowli) umożliwiającej przetwarzanie odpadów z sektora komunalnego lub ewentualnie innych sektorów w celu poddania ich procesom odzysku,
 - b) budowę instalacji (budowli) umożliwiającej przetwarzanie odpadów z sektora komunalnego lub ewentualnie innych sektorów w celu poddania ich procesom odzysku,
 - c) zaprojektowanie i wykonanie innych obiektów budowlanych niezbędnych dla poprawnego funkcjonowania zakładu odzysku odpadów komunalnych,
2. Rozbudowa istniejącego składowiska odpadów położonego w miejscowości Wawrzynki obejmująca:
 - a) wykonanie projektu rekultywacji istniejących kwater,
 - b) zamknięcie istniejących kwater,
 - c) zaprojektowanie i wykonanie kwatery lub kwater składowania odpadów komunalnych lub ewentualnie odpadów z innych sektorów,
 - d) zaprojektowanie i wykonanie pozostałych elementów zagospodarowania terenu składowiska.
3. Ograniczenie składowania masy odpadów w szczególności ulegających biologicznemu rozkładowi do nie więcej niż 50 % wagowo całkowitej masy odpadów do dn. 16.07.2013r. oraz do nie więcej niż 35 % wagowo całkowitej masy odpadów do dn. 16.07.2020r. w stosunku do masy wytworzonej w 1995 r., nie tylko z terenu Gminy Żnin, ale również z planowanego obszaru, z którego mogą pochodzić odpady obejmującego teren gmin wchodzących w skład Porozumienia Międzygminnego, czyli gmin: Żnin, Gąsawa, Rogowo, Janowiec Wlkp., Łabiszyn, Nakło n. Notecią, Kcynia, Szubin, Dąbrowa,
4. Ograniczenie masy składowanych odpadów przez Zakład, o co najmniej 50 % masy przyjętych odpadów,

5. Osiągnięcie przewidzianych przepisami prawa wymagań dotyczących poziomu odzysku odpadów spełniających kryterium dopuszczenia odpadów do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
6. Odbiór i transport odpadów posegregowanych odpadów, transport przekształconych odpadów i wykorzystanie posortowanych oraz przekształconych odpadów, jak również innych rezultatów działania zakładu odzysku odpadów komunalnych w sposób umożliwiający ograniczenie składowania masy odpadów w szczególności ulegających biologicznemu rozkładowi.

Spółka USKOM jest również odpowiedzialna za finansowanie lub współfinansowanie budowy zakładu odzysku odpadów komunalnych wchodzącego w skład planowanego RZUOK Wawrzynki oraz finansowanie rozbudowy składowiska odpadów.

IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. RZEŻBA TERENU

Gmina charakteryzuje się dużą różnorodnością rzeźby terenu oraz występujących form morfologicznych. Jest położona na styku dwóch różnych pod względem morfogenetycznym i fizjonomii krajobrazu jednostek fizyczno-geograficznych – rozległej pradoliny oraz obszarów wysoczyznowych.²

Morfogeneza Gminy związana jest z działalnością zlodowacenia fazy poznańsko – dobrzyńskiej i pomorskiej. Na terenie Gminy spotyka się dwie formy różniące się zasadniczo genezą – większą (południową i centralną) część Gminy zajmuje wysoczyzna morenowa, natomiast mniejszą (północną) – pradolina (rozległa Kotlina Bydgoska będąca częścią Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej). Obydwie formy różnią się rzeźbą terenu, warunkami hydrogeologicznymi i hydrologicznymi, litologią i rodzajem pokrywy glebowej, a w konsekwencji także sposobem zagospodarowania (a zwłaszcza leśnym lub rolnym wykorzystaniem oraz różnymi rodzajami produkcji rolnej).

Obszary związane z akumulacją rzeczną w pradolinie charakteryzują się rzeźbą równinną o bardzo małych nachyleniach terenu i z tylko pojedynczymi niewielkimi wyniesieniami terenu (piaski rzeczne lub piaski eoliczne). Rzeźba związana z wysoczyzną ma charakter równinny, lekko falisty lub falisty, a najbardziej zróżnicowana jest rzeźba moren czołowych oraz pól wydmych, gdzie częstym zjawiskiem są różnice względne wysokości rzędu kilku, kilkunastu metrów na odcinku kilkudziesięciu kilkuset metrów.

Południowa i południowo - wschodnia część Gminy usytuowana jest w krawędziowym obszarze wysoczyzny morenowej sąsiadującej od północy z Kotliną Bydgoską. Wysoczyzna morenowa w części południowo - wschodniej osiąga wysokości 80 do 90 m n.p.m., w części południowej 90 do 100, a w południowo - zachodniej 100 do 110. Zbudowana jest z glin zwałowych piaszczystych o miąższości 2,5 do 15 metrów. W środkowej części Gminy na wysoczyznę nakłada się (zalesiony) sandr doliny Noteci urozmaicony formami eolicznymi i polami wydmy. Część południowa i południowo - wschodnia cechuje się znacznie większym urozmaicheniem rzeźby związanym z kulminacjami moren czołowych (najbardziej znane to

² Opracowanie ekofizjograficzne do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łabiszyn”, Stańczyk, 2007

tzw. Góry Jabłowskie z maksymalną na terenie Gminy kulminacją 152 m n.p.m.; wysokość względna tej moreny czołowej sięga 60 m), wzgórzami kemów oraz mniejszymi formami wytopiskowymi. W południowo - zachodniej części Gminy (okolice Smerzyna, Jabłkowa i Jabłówka), pomiędzy leżącymi na południu Górami Jabłowskimi, a leżącym na północy sandrem obserwuje się rozległe zagłębienie wytopiskowe o płaskiej rzeźbie, cechujące się wysokim poziomem wód gruntowych oraz znaczną ilością cieków. Jego warstwę powierzchniową tworzą przede wszystkim utwory organogeniczne (gytia i torf).

Wysoczyzna przecięta jest stosunkowo wąską i niezbyt głęboką doliną Noteci (wypełnioną utworami piaszczystymi akumulacji rzecznej i utworami organicznymi) uchodzącą na północy do kotliny bydgoskiej wykorzystywanej przez Noteć. Fragment Gminy leżący w Pradolinie Toruńsko - Eberswaldzkiej jest pod względem genetycznym jednym z wyższych terasów pradoliny Wisły. Obszar ten pokryty jest zarówno utworami o pochodzeniu eolicznym (wydmy podłużne i paraboliczne o wysokościach względnych nawet do 30 m ponad poziom pradoliny), jak też organogenicznym (torfy - wykształciły się w części północno - wschodniej).

Wysoczyzna zbudowana jest z gliny zwałowej oraz piasków i żwirów wodnolodowcowych. W środkowej części spotyka się spore przestrzenie piasków i żwirów rzecznych, a także rozległe pola piasków eolicznych z wydrami. Wzgórza moren czołowych (fazy poznańsko - dobrzyńskiej) zbudowane są z piasków, żwirów, głazów i glin. Na terenie całej wysoczyzny w małych zagłębieniach spotyka się torfy i namuły. Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka (na terenie Gminy) wypełniona jest piaskami i żwirami rzeczными oraz torfami.

Hipsometria Gminy jest dosyć silnie zróżnicowana i ściśle związana z genezą rzeźby. Część północna (bardzo równinna) leży na wysokości poniżej 70 m (najniżej położony punkt to około 67 m n.p.m.). Część środkowa (także równinna, ale urozmaicona wydrami) to około 70-80 m n.p.m. Większość obszaru wysoczyzny, to wysokości 80-90 m n.p.m. Rzeźba urozmaica się, a wysokości wyraźnie rosną w części południowej, gdzie rzędna przekracza 110 m n.p.m. Pomimo, iż maksymalna wysokość przekracza 150 m n.p.m., to wysokości powyżej 110 m n.p.m. są już stosunkowo rzadko spotykane i zajmują niewielkie powierzchnie. Ekstremalne wysokości wynoszą ok. 67 m n.p.m. oraz ok. 152 m n.p.m., a więc różnica wysokości sięga 85 m.

4.1.1. ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Zagrożeniami dla powierzchni ziemi mogą być procesy geodynamiczne czyli ruchy masowe ziemi, związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek.

Oprócz procesów naturalnych mających wpływ na powierzchnię ziemi, na terenie Łabiszyna obserwuje się także wpływ działalności człowieka. Wyraża się on poprzez eksploatację kopalin, która może powodować rozległe powierzchniowe zmiany terenu w formie wyrobisk oraz zmiany w pionowym ukształtowaniu rzeźby, a co za tym idzie zwiększa się podatność na erozję odkrytych warstw ziemi i może następować obniżenie poziomu wód gruntowych. Istotne jest odpowiednie przygotowanie procesu wydobywania, a także właściwa rekultywacja po zakończonej eksploatacji.

Przekształcenia powierzchni ziemi mają również miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi. Zmiany i przekształcenia nastąpiły także podczas budowy dróg, a także budowy sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych.

4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

W części wysoczyznowej, powierzchnię terenu Gminy budują gliny zwałowe o zmiennej miąższości od 2,5 do 15 m. Pagórki morenowe wykształcone są przeważnie w postaci piaszczystych pokryw o miąższości 1 - 5 m.

Formy kemowe również zbudowane są z utworów piaszczystych.

Pradolinę Noteci wypełniają również piaski drobno i średnioziarniste z przewarstwieniami żwiru. Górne tarasy pradolinne zostały silnie przekształcone eolicznie - pokrywają je piaski wydymowe.

Obniżenia terenu związane z licznymi obszarami wytopiskowymi w części zachodniej Gminy wypełniają najczęściej torfy i gytie, a obszary dolin rzecznych i dno pradoliny - torfy.

4.2.1. SUROWCE MINERALNE

Obszar Gminy Łabiszyn jest terenem bogatym w złoża surowców mineralnych. Występują tu przede wszystkim kopaliny pospolite w postaci kruszyw naturalnych.

Przeprowadzone prace poszukiwawcze za węglem brunatnym doprowadziły do stwierdzenia nieopłacalności eksploatacji tego surowca. Powodem jest mała miąższość i nieodpowiednie kryterium bilansowości. Torfy związane z dolinkami wód roztopowych i zagłębieniami wytopiskowymi nie mają większego znaczenia ze względu na niskie właściwości opałowe, jest kopaliną towarzyszącą.

Wśród obowiązujących koncesji znajdują się koncesje na następujące złoża:

Tabela 26. Wykaz obowiązujących koncesji na eksploatację kopalin na terenie Gminy Łabiszyn

Złoże lokalizacja, powierzchnia	Pozwolenia na wydobywanie kopalin (numer koncesji)	Organ koncesyjny	Ważna do
NOWE DĄBIE I dz. ew. nr 234 pow. złoża 1,73 ha	OŚ.6018-16/04 (koncesja nr 5/03/04) z dn. 30.08.2004r.	Starosta Żniński	16.09.2014r.
NOWE DĄBIE I-1 dz. ew. nr 234 pow. złoża 1,7146 ha	OŚ.7510-25/06 (koncesja nr 6/06) z dn. 15.12.2006r.	Starosta Żniński	31.12.2016r.
NOWE DĄBIE II część dz. ew. nr 53/5 pow. złoża 6,92 ha	GOW.751-1/14/06/TK (koncesja nr 144/W/06) z dn. 31.03.2006r. zmiana ŚG.III.tk.751-1/43/08 z 2008 roku	Marszałek Województwa Kujawsko - Pomorskiego	31.12.2012r. przedłużona do 31.12.2025r.
NOWE DĄBIE V dz. ew. nr 897/1 pow. złoża 1,97 ha	OŚ.7510-20/09 (koncesja nr 5/09)	Starosta Żniński	15.05.2034r.
NOWE DĄBIE VI dz. ew. nr 891/16 pow. złoża 1,97 ha	OŚ.7510-21/10 (koncesja nr 6/09) z dn. 19.05.2009r.	Starosta Żniński	15.05.2034r.
NOWE DĄBIE VII dz. ew. nr 891/6, 891/7, 891/8 pow. złoża 11,839 ha	ŚG.III.tk.751-1/69/09 (koncesja nr 186/W/09)	Marszałek Województwa Kujawsko - Pomorskiego	15.05.2034r.
NOWE DĄBIE VIII część dz. ew. nr 891/6 pow. złoża 19 739 m ²	OŚ.7510-5/10 (koncesja nr 3/10) z dn. 07.05.2010r.	Starosta Żniński	15.05.2035r.
NOWE DĄBIE IX dz. ew. nr 891/6	OŚ.7510-4/10 (koncesja nr 2/10)	Starosta Żniński	15.05.2035r.

Złoże lokalizacja, powierzchnia	Pozwolenia na wydobywanie kopalin (numer koncesji)	Organ koncesyjny	Ważna do
pow. złoża 1,97 ha	z dn. 07.05.2010r.		
SMOGORZEWO VI dz. ew. nr 265/1 pow. złoża 36 640 m ²	OŚ.6018-7/04/05 (koncesja nr 7/04/05) z dn. 11.01.2004r.	Starosta Żniński	30.09.2019r.
SMOGORZEWO VI-1 dz. ew. nr 265/1 pow. złoża 18 630,50 m ²	OŚ.7510-24/06 (koncesja nr 3/06) z dn. 26.06.2006r.	Starosta Żniński	31.05.2016r.
SMOGORZEWO VII część dz. ew. nr 285/6 pow. złoża 1,33 ha	OŚ.7510-61/09 (koncesja nr 9/09) z dn. 21.09.2009r.	Starosta Żniński	30.06.2029r.
JEŻEWO II dz. ew. nr 182 pow. złoża 1,99 ha	OŚ.7510-37/10 (koncesja nr 7/10) z dn. 14.06.2010r.	Starosta Żniński	01.06.2025r.
JEŻEWO I dz. ew. nr 225/1 i 225/2 pow. złoża 4,11 ha	OS.I.7512-3-69/99 (koncesja nr 117/W/99) z dn. 03.01.2000r. zmiana ŚG.III.tk.751-1/53/08 z dn. 22.08.2008r.	Wojewoda Kujawsko- Pomorski zmieniona przez Marszałka Województwa Kujawsko - Pomorskiego	31.12.2009r. przedłużona do 31.12.2016r.
WIELKI SOSNOWIEC I dz. ew. nr 350/2, 308/6, 308/3 pow. złoża 12,7 ha	ŚG.III.tk.751-1/27/09 (koncesja nr 177/W/09) z dn. 26.05.2009r.	Marszałek Województwa Kujawsko – Pomorskiego	31.12.2034r.
PSZCZÓŁCZYN I dz. ew. nr 57, 60 pow. złoża 22,2295 ha	ŚG.III.tk.751-1/76/08 (koncesja nr 165/W/08) z dn. 20.11.2008r.	Marszałek Województwa Kujawsko - Pomorskiego	31.12.2028r.

Źródło: POŚ 2008, Urząd Miejski w Łabiszynie, Starostwo Powiatowe w Żninie

Tabela 27. Wykaz złóż kopalin na terenie Gminy Łabiszyn

Lp.	Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Rekultywacja	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
1	JEŻEWO I	Jeżewo dz. ew. 225/1	kruszywo naturalne - złoża piasków poza piaskami szklarskimi	złoża eksploatowane okresowo	odkrywkowy ścianowy	3,48	-	grubość nakładu – 10,0	strop - czwartorzęd spąg – czwartorzęd
								miąższość złoża – 9,8	
								głębokość spągu – 0,2	
2	JEŻEWO II	Jeżewo dz. ew. 182	kruszywo naturalne złoża piasków budowlanych	złoża zagospodarowane	odkrywkowy	2,00	kierunek rolniczo - wodny	grubość nakładu – 19,5	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 19,2	
								głębokość spągu – 0,3	
3	ŁABISZYN	Łabiszyn	kruszywo naturalne złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy	29,63	-	grubość nakładu – 7,97	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 7,55	
								głębokość spągu – 0,42	
4	ŁABISZYN I	Łabiszyn	kruszywo naturalne złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy ścianowy	20,75	kierunek leśny	grubość nakładu – 5,10	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 4,70	
								głębokość spągu – 0,40	
5	ŁABISZYN - WIEŚ	Łabiszyn Wieś dz. ew. 166/2, 166/3	kruszywo naturalne złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy wglębny	1,65	-	grubość nakładu – 8,10	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 7,15	
								głębokość spągu – 0,90	
6	NOWE DĄBIE I	Nowe Dąbie dz. ew. 234	kruszywo naturalne - złoża piasków poza	złoża skreślone z bilansu zasobów	odkrywkowy ścianowy	2,39	kierunek rolniczo -	grubość nakładu – 6,00	strop – czwartorzęd

Lp.	Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Rekultywacja	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
			piaskami szklarskimi				wodny	miąższość złoża – 6,56 głębokość spagu – 0,30	plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
7	NOWE DĄBIE I-1	Nowe Dąbie	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	złoża zagospodarowane	odkrywkowy mechaniczny	1,71	kierunek wodny	grubość nakładu – 6,00 miąższość złoża – 5,66 głębokość spagu – 0,30	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
8	NOWE DĄBIE II	Nowe Dąbie	kruszywo naturalne - złoża piasków poza piaskami szklarskimi	złoża zagospodarowane	odkrywkowy wglębny	17,30	kierunek rolniczy	grubość nakładu – 22,7 miąższość złoża – 19,4 głębokość spagu – 3,30	strop - czwartorzęd spąg – czwartorzęd
9	NOWE DĄBIE III	Nowe Dąbie	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy ścianowy	0,42	-	grubość nakładu – 0,7 miąższość złoża – 8,80 głębokość spagu – 9,50	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
10	NOWE DĄBIE IV	Nowe Dąbie	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy ścianowy	0,53	-	grubość nakładu – 0,7 miąższość złoża – 8,80 głębokość spagu – 9,50	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
11	NOWE DĄBIE IX	Nowe Dąbie dz. nr 891/6	kruszywo naturalne - złoża piasków poza piaskami szklarskimi	złoża zagospodarowane	odkrywkowy wglębny	1,97	wodny	grubość nakładu – 0,47 miąższość złoża – 6,27 głębokość spagu – 6,90	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd plejstocen

Lp.	Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Rekultywacja	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
12	NOWE DĄBIE V	Nowe Dąbie część dz. nr 891/7	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	złożę zagospodarowane	odkrywkowy wgłębny	1,97	wodny	grubość nakładu – 0,6	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 6,77	
								głębokość spągu – 7,37	
13	NOWE DĄBIE VI	Nowe Dąbie dz. nr 891/16	kruszywo naturalne - złoża mieszanek żwirowo – piaskowych (kopalina towarzysząca – torfy)	złożę rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy wgłębny	1,97	wodny	grubość nakładu – 1,10	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 3,13	
								głębokość spągu – 7,10	
14	NOWE DĄBIE VII	Nowe Dąbie	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych (kopalina towarzysząca – torfy)	złożę rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy wgłębny	19,71	-	grubość nakładu – 1,38	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd holocen
								miąższość złoża – 4,88	
								głębokość spągu – 7,02	
15	NOWE DĄBIE VIII	Nowe Dąbie dz. nr 891/6 (część)	kruszywo naturalne - złoża piasków poza piaskami szklarskimi	złożę zagospodarowane	odkrywkowy wgłębny	1,97	wodny	grubość nakładu – 0,4	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 5,67	
								głębokość spągu – 6,01	
16	Pszczółczyn I	dz. nr 57 i 60	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	złożę rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy ścianowy	22,22	-	grubość nakładu – 0,4	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 3,00	
								głębokość spągu – 3,20	
17	Smogorzewo	Smogorzewo	kruszywo naturalne - złoża piasków	złożę rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy ścianowy	0,92	rolniczo - leśny	grubość nakładu – 1,50	strop – czwartorzęd

Lp.	Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Rekultywacja	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
			budowlanych					miąższość złoża – 11,30	plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								głębokość spągu – 12,80	
18	Smogorzewo II	Smogorzewo	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy ścianowy	0,62	-	grubość nakładu – 0,60	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
								miąższość złoża – 9,40	
								-	
19	Smogorzewo III	Smogorzewo	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy ścianowy	0,98	rolniczy	grubość nakładu – 0,60	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd
								miąższość złoża – 9,40	
								-	
20	Smogorzewo IV	Smogorzewo dz. nr 286	kruszywo naturalne - złoża mieszanek żwirowo - piaskowych	złożę skreślone z bilansu zasobów	odkrywkowy ścianowy	1,06	rolniczy	grubość nakładu – 1,80	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd
								miąższość złoża – 5,80	
								głębokość spągu – 7,60	
21	Smogorzewo V	Smogorzewo dz. nr 28/1, 286/3	kruszywo naturalne - złoża piasków poza piaskami szklarskimi	złożę skreślone z bilansu zasobów	odkrywkowy ścianowy	0,62	leśny	grubość nakładu – 2,10	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd
								miąższość złoża – 5,70	
								głębokość spągu – 7,60	
22	Smogorzewo VI	Smogorzewo dz. nr 256/1	kruszywo naturalne - złoża piasków poza	złożę skreślone z bilansu zasobów	odkrywkowy ścianowy	3,66	rolniczo - wodny	grubość nakładu – 0,30	strop – czwartorzęd

Lp.	Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Rekultywacja	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
			piaskami szklarskimi					miąższość złoża – 4,50 głębokość spagu – 4,80	plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
23	Smogorzewo VI-1	Smogorzewo	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	złożę zagospodarowane	odkrywkowy wglębny	1,98	wodny	grubość nakładu – 0,30 miąższość złoża – 4,50 głębokość spagu – 4,80	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd
24	Smogorzewo VII	Smogorzewo dz. nr 285/6	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	złożę rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy wglębny	1,33	leśny	grubość nakładu – 1,87 miąższość złoża – 6,77 głębokość spagu – 8,47	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd plejstocen
25	SZUBIN	Kcynia, Żnin, Łabiszyn, Szubin	węgle brunatne - złoża węgla brunatnych energetycznych	złożę rozpoznane wstępnie	-	2 355	-	grubość nakładu – 64,6 miąższość złoża – 4,60 głębokość spagu – 69,3	strop – trzeciorzęd spąg – trzeciorzęd
26	Wielki Sosnowiec I	Wielki Sosnowiec dz. nr 350/2, 380/6, 380/3	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	złożę rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy	12,69	-	grubość nakładu – 0,74 miąższość złoża – 5,97 głębokość spagu – 6,71	strop – czwartorzęd holocen spąg – czwartorzęd plejstocen
27	Załachowo I	Załachowo	kruszywo naturalne - złoża mieszanek żwirowo -piaskowych	złożę skreślone z bilansu zasobów	odkrywkowy ścianowy	5,60	-	grubość nakładu – 0,60 miąższość złoża – 4,10 głębokość spagu – 4,70	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd

Lp.	Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Rekultywacja	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
28	Załachowo II	Załachowo	kruszywo naturalne - złoża mieszanek żwirowo -piaskowych	złożo skreślone z bilansu zasobów	odkrywkowy ścianowy	0,58	rolniczo - wodny	grubość nakładu – 0,58 miąższość złoża – 1,25 głębokość spagu – 1,83	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd
29	Załachowo III	Załachowo	kruszywo naturalne - złoża mieszanek żwirowo -piaskowych	złożo skreślone z bilansu zasobów	odkrywkowy ścianowy	1,03	rolniczo - wodny	grubość nakładu – 1,00 miąższość złoża – 4,40 głębokość spagu – 0	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd
30	Załachowo IV	Załachowo	kruszywo naturalne - złoża mieszanek żwirowo -piaskowych	złożo zagospodarowane	odkrywkowy wglębny	1,80	wodny	grubość nakładu – 1,00 miąższość złoża – 3,45 -	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
31	Załachowo V	Załachowo	kruszywo naturalne - złoża mieszanek żwirowo -piaskowych	złożo zagospodarowane	odkrywkowy ścianowy	1,17	wodny	grubość nakładu – 1,30 miąższość złoża – 2,40 -	strop – czwartorzęd spąg – czwartorzęd
32	Załachowo VI	Załachowo część dz. nr 316	kruszywo naturalne - złoża piasków budowlanych	złożo rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy	1,14	rolniczy	grubość nakładu – 0,52 miąższość złoża – 2,30 -	strop – czwartorzęd plejstocen spąg – czwartorzęd plejstocen
33	Załachowo VII	Załachowo część dz. nr 313	kruszywo naturalne - złoża piasków poza piaskami szklarskimi	złożo rozpoznane szczegółowo	odkrywkowy	0,25	rolniczy	grubość nakładu – 0,20 miąższość złoża – 2,17	strop – czwartorzęd plejstocen spąg –

Lp.	Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Rekultywacja	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
								-	czwartorzęd plejstocen

Źródło: www.pgi.gov.pl

4.3. GLEBY

4.3.1. TYPY GENETYCZNE GLEB

Gmina charakteryzuje się zróżnicowaną pokrywą glebową, związaną ściśle z typem podłoża, a pośrednio z morfologią obszaru. Na obszarach związanych genetycznie z akumulacją lodowcową (gliny) zdecydowanie dominują gleby brunatne kwaśne i wylugowane, a w minimalnym stopniu gleby brunatne właściwe i płowe. Na tych glebach wykształciły się najlepsze kompleksy w gminie – 2, 3 (pszenny dobry, pszenny wadliwy – na glebach brunatnych właściwych) oraz 4 i 5 (żytni bardzo dobry oraz żytni dobry – na brunatnych wylugowanych i kwaśnych).³

Na obszarach związanych z akumulacją eoliczną oraz akumulacją fluwioglacjalną (piaski eoliczne i piaski sandrowe) powstały gleby piaskowe (głównie rdzawe), na których wykształcił się w przeważającej mierze kompleks 6 (żytni słaby).

Na terenach nadmiernie wilgotnych wykształciły się gleby organiczne. Zajmują one dużą powierzchnię i stanowią znaczną część Gminy. Wykształciły się one przede wszystkim w północnej części Gminy oraz w dolinie Noteci, jak również w obniżeniach w obrębie wysoczyzny. Są ściśle związane z warunkami wodnymi. Wśród gruntów organicznych zdecydowanie przeważają gleby torfowe i torfowo – murszowe (torfy niskie). Nieco mniejszą powierzchnię zajmują gleby mułowo - torfowe oraz murszowo - mineralne i murszowate. Na zdecydowanej większości gruntów organicznych wykształciły się użytki zielone zaliczane do kompleksu 2 (użytki zielone średnie – w Gminie brak użytków zielonych zaliczanych do kategorii 1 – dobrych i bardzo dobrych), na niewielkiej ich części – użytki zielone klasy 3 (słabe i bardzo słabe).

Gleby o najlepszej przydatności rolniczej (kompleksy 2, 3 i 4 – Gmina należy do obszarów o najmniejszym udziale dobrych kompleksów w ogólnej strukturze gruntów) występują na bardzo niewielkich obszarach w południowej (Jablówko - Buszkowo oraz okolice Lubostronia) oraz wschodniej (Jeżewo) części Gminy. Przestrzeń pomiędzy tymi wyspami o lepszej przydatności, wypełniają przede wszystkim gleby kompleksu 6 (żytni słaby) i w mniejszym stopniu – 5 (żytni dobry). Dostatecznie często spotykane są natomiast fragmenty kompleksu 7 (żytni bardzo słaby, który wykształcił się na łąkach piasków eolicznych lub pochodzących z akumulacji rzecznych). Część Gminy leżąca na północy (okolice Władysławowo - Pszczółczyn) charakteryzuje się bardzo słabymi glebami (kompleksy 7 i 6). W części środkowo - zachodniej dość częste są gleby kompleksu 9 (zbożowo - pastewny słaby). Ten kompleks wykształcił się niemal wyłącznie na stosunkowo rzadko występujących czarnych ziemiach (właściwych i zdegradowanych), w obniżeniach zarastających bagien, zanikających jezior lub przy obniżonym poziomie wód gruntowych; pozostałe nieliczne grunty tego kompleksu związane są głównie z glebami rdzawymi. W strefie pradoliny przeważa kompleks 2z – znacznie liczniej reprezentowany niż 3z.

Łącznie w Gminie struktura gleb przedstawia się następująco:

- rdzawe – 35% powierzchni ogólnej,
- brunatne wylugowane – 21% powierzchni ogólnej,
- murszowo - mineralne, mułowo - torfowe, torfowe i murszowo – torfowe – 33% powierzchni ogólnej,

³ Opracowanie ekofizjograficzne do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łabiszyn”, Stańczyk, 2007

- czarne ziemie – 9% powierzchni ogólnej,
- płowe – 1% powierzchni ogólnej,
- brunatne właściwe – śladowe ilości.

O niskiej jakości gleb świadczy struktura według klas bonitacyjnych – ponad połowa gruntów ornych należy do klas V, VI i VIz, a zaledwie nieco ponad 9% do klas najlepszych I – III, przy czym klasa I i II reprezentowane są przez minimalne areały (brak gruntów klasy I, a grunty klasy II zajmują tylko 2 ha). Wśród użytków zielonych ponad 2/3 należy do klasy IV, a zaledwie niespełna 2% to klasa III, aż 1/3 to użytki bardzo słabej jakości.

4.3.2. FIZYCZNA I CHEMICZNA DEGRADACJA GLEB

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej oraz prowadzonej na szeroką skalę eksploatacji kopalin. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do najważniejszych problemów związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Łabiszyn można zaliczyć:

- odcinki dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary położone w sąsiedztwie baz paliw,
- obszary związane przemysłem wydobywczym,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary zajmowane pod zabudowę.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są odporne na zagrożenia chemiczne.

Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

W przypadku rolnictwa erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem mineralnym i organicznym, nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych.

Znaczna część Gminy zagrożona jest erozją gruntów. Są to przede wszystkim zagrożenia wynikające z erozji wietrznej, a stopień zagrożenia tym rodzajem erozji określany jest jako „silny”, a miejscami jako „bardzo silny”. Erozja spotykana jest na terenie niemal całej Gminy, z wyjątkiem północno - wschodniej części, leżącej w dolinie Noteci. Obszary zagrożone erozją wodną powierzchniową zajmują znacznie mniejsze powierzchnie i są znacznie mniej liczne. Dotyczą tylko pojedynczych i bardzo małych terenów. Stopień zagrożenia określany jest jako średni, a tylko w kilku przypadkach jako silny. Erozja tego rodzaju nie stanowi problemu ze względu na minimalną skalę występowania.

Dla gleb Gminy Łabiszyn problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Problemem jest również degradacja gleb w wyniku prac górniczych. Gmina jest bogata w złoża surowców, eksploatacja jest cały czas prowadzona, kopaliny wydobywane są metodą odkrywkową. Nadkład w postaci gleby jest na bieżąco usuwany z terenów eksploatacji. Po jej zakończeniu konieczne jest, aby został on wykorzystany do rekultywacji wyrobisk (umocnienia skarp, niwelacji terenu, a także do rekultywacji biologicznej, warstwa próchnicza).

Z terenów utwardzonych często odprowadzane są do ziemi wody opadowe i roztopowe. Mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych powinny być jednak separatory i inne filtry oraz osadniki.

Najważniejszymi zabiegami, które mogą ograniczyć degradację fizyczną gleb są przede wszystkim:

- ograniczenie przeznaczania gleb na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- rekultywacja i zagospodarowanie gruntów na cele rolnicze,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych, odpowiednia melioracja (zarówno odwodnienia, jak i nawodnienia),
- przywracanie i poprawianie wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także zapobieganie obniżania produktywności gruntów leśnych,
- rekultywacja gruntów po eksploatacji odkrywkowej.

Do najważniejszych elementów, które należy analizować, aby zapewnić właściwą chemiczną jakość gleb zaliczyć trzeba:

- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie środków ochrony roślin,
- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie nawozów mineralnych,
- właściwe lokalizowanie pól uprawnych w stosunku do wód powierzchniowych,
- właściwą gospodarkę wodno - ściekową oraz system usuwania zwierzęcych odchodów.

4.4. WODY PODZIEMNE

Warunki występowania pierwszego poziomu wód gruntowych są różne w pradolinie oraz na wysoczyźnie. W pierwszym przypadku pierwszy poziom wód gruntowych występuje płycej niż 2 m p.p.t., a często nawet płycej niż 1 m p.p.t. i jest ściśle związany z wahaniami stanu rzek. Zmienność roczna może wynosić nawet 1 m. Podobna sytuacja ma miejsce na

terasach zalewowych oraz na eolicznych wzniesieniach w pradolinie. Wody gruntowe w tej strefie są bardzo podatne na zanieczyszczenia. Są to tereny o warunkach niesprzyjających budownictwu. Na wysoczyźnie wody gruntowe zalegają zazwyczaj na głębokości przynajmniej 2 m p.p.t., a często głębiej. Wyjątek stanowią bezodpływowe zagłębienia, gdzie lokalnie występują płycej. W zależności od lokalnych warunków mogą występować wody „wierzchówkowe” (w przewarstwieniach piaszczysto - żwirowych). W zagłębieniach bezodpływowych wahania tego poziomu bywają znaczne i zależą np. od wielkości opadów, roztopów, itp. Wody te występują często na głębokości do 2 m p.p.t. i są podatne na zanieczyszczenia i w pewnych okolicznościach mogą stanowić problem w gospodarce rolnej ze względu na zbyt duże zawilgocenie gleby.

Wody podziemne w utworach czwartorzędowych w pradolinie występują w dwóch poziomach, na głębokościach 10-30 m oraz 30–70 m, a na wysoczyźnie, na głębokości 30-70 m. Konieczne jest uzdatnianie wody ze względu na podwyższone stężenie żelaza oraz manganu.

Niewielka zachodnia część Gminy (okolice Smerzynka) znajduje się w zasięgu obszaru pozbawionego poziomu eksploatacyjnego w utworach czwartorzędowych.

Część Gminy pokryta utworami akumulacji lodowcowej (gliny zwałowe) cechuje się w większości znacznie lepszą izolacją, a część związana z akumulacją rzeczna w pradolinie (nawet jeśli została później pokryta utworami eolicznymi) i dolinie Noteci, ale także w części wysoczyzny, słabszą izolacją.

Obniżenie położone w południowo - zachodniej części Gminy (na północ od Jabłowa Pałuckiego) z licznymi ciekami i kanałami określone jest jako „obszar źródliskowy” i wymagana jest jego szczególna ochrona przed zanieczyszczeniami.

Niewielka zachodnia część Gminy (zalesiona) jest także wskazywana jako obszar wymagający ochrony zasobowej ze względu na zagrożenie ascencją wód zasolonych.

Gmina leży w obszarze występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- północna część (jej zasięg jest zbliżony do zasięgu pradoliny Noteci – w strefie tej leżą między innymi Nowe Dąbie i Władysławowo) leży w strefie zbiornika zaliczonego do kategorii Obszarów Najwyższej Ochrony. Jest to zbiornik GZWP nr 138 Pradolina Toruń – Eberswalde. Jest to zbiornik w utworach czwartorzędowych. Ogólna powierzchnia wynosi 2 100 km². Średnia głębokość ujęcia 30 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 400 tys. m³/dobę. Bardzo istotny jest fakt bardzo słabej lub wręcz braku izolacji powierzchniowej zbiornika, a więc duża podatność na zanieczyszczenia,
- południowy skraj Gminy (na południe od Jabłowa Pałuckiego i Lubostronia) leży w zbiorniku nr 142 (zaliczanego do kategorii ONO). Zbiornik nosi nazwę „Zbiornik międzymorenowy Inowrocław – Dąbrowa”. Są to wody czwartorzędowe. Zajmuje powierzchnię 340 km². Średnia głębokość ujęcia wynosi 35 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne 95 tys. m³/dobę.

4.4.1. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH

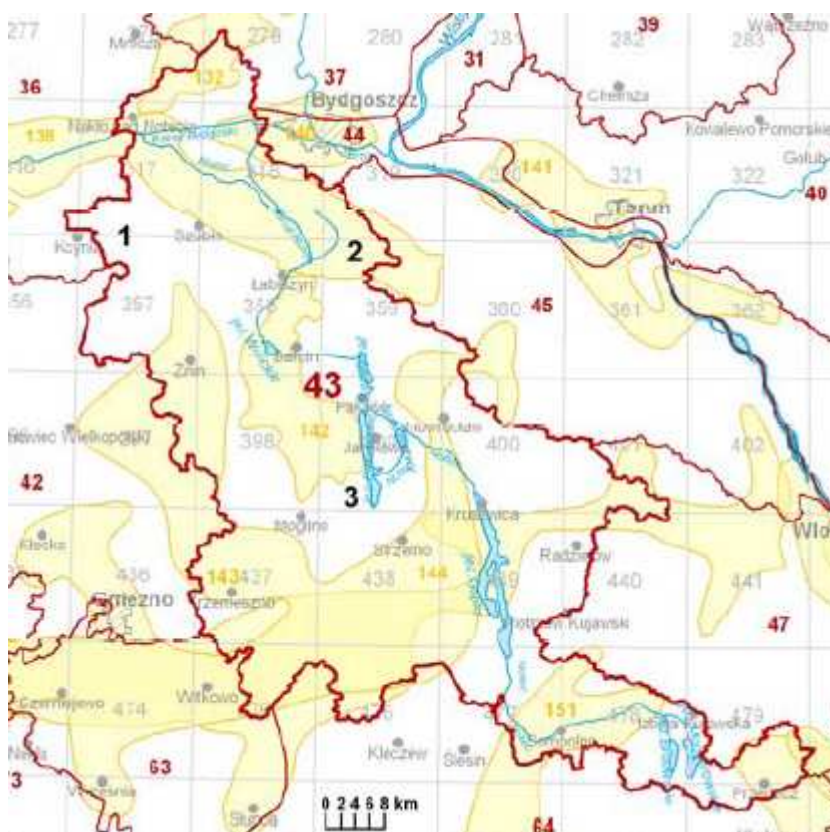
Wody podziemne, jako główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla ludności, muszą być pod szczególną ochroną. Ze względu na stosunkowo powolne zmiany w ich jakości, i co za tym idzie, rozciągnięcie w czasie odpowiedzi na zagrożenia antropopresyjne, monitoring jakości musi być prowadzony na wszystkich wyznaczonych jednolitych częściach wód podziemnych.

Monitoring wód podziemnych jest systemem kontrolnym oceny dynamiki antropogenicznych przemian wód podziemnych. Polega na prowadzeniu w wybranych, charakterystycznych punktach powtarzalnych badań jakości oraz interpretacji wyników w aspekcie ochrony środowiska wodnego. Jego celem jest wspomaganie działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne.

Oceny jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych dokonuje się w oparciu o Rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 23.07.2008 r., w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).

Monitoring wód podziemnych uwzględnia także obszary zagrożone zanieczyszczeniami związanymi z eksploatacją składowisk odpadów. Zakres badań wód podziemnych realizowany jest wg Rozporządzenia Min. Środowiska z dn. 09.12.2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858 oraz rozporządzenie zmieniające Dz. U. Nr 238, poz. 1588).

Gmina Łabiszyn położona jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych, JCWPd nr 43, należącej do regionu wodnego Warty. Jest to porowata warstwa wodonośna, prowadząca trzeciorzędowe i czwartorzędowe wody krzemionkowe.

Ryc. 5. Położenie Gminy Łabiszyn na tle JCWPd 43

Źródło: www.gios.gov.pl

Wody podziemne, w ramach monitoringu operacyjnego były badane na terenie tej części wód w 2011 roku, jednak nie ma jeszcze dostępnych szczegółowych danych monitoringowych z tego okresu. Najbardziej aktualne dane monitoringowe z obydwu JCWPd

pochodzą z roku 2010, ale dotyczą przede wszystkim punktów położonych poza granicami analizowanej jednostki, tylko jeden punkt zlokalizowany był na terenie Gminy.

Zgodnie z danymi przedstawianymi przez GIOŚ, JCWPd 43 jest zagrożona nieosiągnięciem odpowiedniego stanu ilościowego. Najpoważniejszymi zagrożeniami dla tych wód jest górnictwo odkrywkowe, niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych, nadmierne korzystania z wód.

Ogólny stan chemiczny, a także ilościowy i ogólny stan JCWPd nr 43 został określony w latach 2010-2011 roku jako słaby.

Wody podziemne w granicach JCWPd 43 badane były w 8 punktach i wskazywały następujące klasy jakości:

- punkt Szubin –V klasa, ze względu na zawartość Fe, TOC, Cl i Na (punkt położony około 13 km na południowy - wschód od miasta Łabiszyn),
- punkt Sikorowo –V klasa, ze względu na zawartość Cl, Na, Fe i F (punkt położony około 36 km na południowy - wschód od miasta Łabiszyn),
- punkt Szczepanowo – IV klasa jakości, ze względu na zawartość Fe (punkt położony około 14 km na południe od miasta Łabiszyn),
- punkt Nowa Wieś Wielka – V klasa jakości, ze względu na zawartość As, HCO₃ i Fe (punkt położony około 11 km na wschód od miasta Łabiszyn),
- punkt Kąpie – III klasa jakości (punkt położony w Gminie Łabiszyn),
- punkt Kruszyn Krajeński – II klasa jakości (punkt położony około 16 km na północ od miasta Łabiszyn),
- punkt Brzoza – V klasa jakości, ze względu na zawartość Fe i TOC (punkt położony około 11 km na północny - wschód od miasta Łabiszyn),
- punkt Dochanowo – III klasa jakości (punkt położony około 22 km na zachód od miasta Łabiszyn).

Sieć lokalna – monitoring składowiska odpadów

Zamknięte składowisko odpadów komunalnych w Załachowie (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne) zlokalizowane jest na gruntach wsi Załachowo, na dz. ew. nr 321/3 i 322, przy drodze z Łabiszyna do Smerzyna, około 1 km w kierunku południowo – zachodnim od miasta Łabiszyn.

Zabudowania centrum wsi Załachowo oddalone są od obiektu o około 4 km na południowy – zachód. Pojedyncze zabudowania położone są już jednak w odległości około 500 m od składowiska.

Składowisko odpadów przylega od strony północnej do drogi Łabiszyn – Smerzyn. od strony wschodniej i południowej otaczają je również drogi, gruntowe i dojazdowe do obiektu. Od strony zachodniej obiekt graniczy z kompleksem leśnym. W północnej części zlokalizowane jest oczko wodne, którego jakość wód badana jest w ramach prowadzonego monitoringu.

Składowisko powstało w wyrobisku po eksploatacji kruszywa, co powoduje, że nie posiada ono żadnych zabezpieczeń przed ujemnym wpływem na środowisko gruntowo – wodne. Geomorfologicznie teren składowiska stanowi taras nadzalewowy – akumulacyjny doliny rzeki Noteć. Rzeka Noteć przepływa w odległości około 1 km na południowy – wschód od obiektu.

Ryc. 6. Lokalizacja składowiska odpadów w Załachowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

Tabela 28. Dane techniczne zamkniętego Składowiska Odpadów Komunalnych w Załachowie (na podstawie karty składowiska za 2011 rok, już po zamknięciu obiektu)

Lp.	Dane techniczne	
1.	Powierzchnia całkowita	2,7 ha
2.	Powierzchnia wykorzystywana do składowania	1,6 ha
3.	Planowana pojemność składowiska:	70 000 m ³ / 23 326 Mg
4.	Nagromadzenie odpadów (wykorzystana pojemność)	80 228 m ³ / 24 235,91 Mg
5.	Data uruchomienia składowiska odpadów	1970 rok
6.	Data zakończenia eksploatacji	31.12.2009 rok
7.	Decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji	OŚ.7643-s-4/02/03 z dn. 04.02.2003 r. wydana przez Starostę Żnińskiego (zm. decyzji OŚ.7643-s-4/02/03/08 z dn. 18.01.08r.)
8.	Zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie	OŚ.7647-z-6/07 z dnia 13.06.2007 r. wydana przez Starostę Żnińskiego (zm. decyzji OŚ.7647-z-6/07/08 z dn. 30.06.08 r.) ważna do dnia 31.12.2009 r.
9.	Decyzja na zamknięcie składowiska (wraz z wytycznymi do zamknięcia i rekultywacji składowiska)	OŚ.7164-8/10 z dn. 02.06.2010 r. wydana przez Starostę Żnińskiego
10.	Przegląd ekologiczny	OŚ.7643-s-14-4/03 z dn. 29.12.2003 r. wydany przez Starostę Żnińskiego
11.	Zabezpieczenia składowiska	Ogrodzenie, dozór składowiska przez pracowników

Lp.	Dane techniczne	
12.	Uszczelnienie	Brak uszczelnienia naturalnego i sztucznego
13.	Drenaż odcieków	Brak instalacji do zbierania odcieków
14.	Postępowania z wodami opadowymi	Nie ujmuje się wód opadowych
15.	Instalacja do odprowadzania gazu składowiskowego	Nie ujmuje się gazu składowiskowego
16.	Monitoring składowiska w fazie poeksploatacyjnej	decyzja Starosty Żnińskiego OŚ.7164-8/10 z dn. 02.06.2010r. dot. monitoringu gazu składowiskowego (wielkość emisji biogazu i jego skład, ilość metanu, dwutlenku węgla i tlenu – co 6 miesięcy)
		decyzja Starosty Żnińskiego OŚ.7164-8/10 z dn. 02.06.2010r. dot. monitoringu wód podziemnych (poziom oraz jakość wód podziemnych należy prowadzić w oparciu o 3 piezometry: P1 - na dopływie wód podziemnych, P2 i P3 – na odpływie wód podziemnych, z częstotliwością co 6 m-cy, wymagane parametry do badania: odczyn, przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny (OWO), zawartość metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr+6, Hg), suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)

Źródło: na podstawie karty składowiska za 2011 r., Urząd Miejski w Łabiszynie

W procesie zamknięcia składowiska odpadów konieczne było wykonywanie odpowiednich prac rekultywacyjnych w sposób zabezpieczający składowisko przed jego szkodliwym oddziaływaniem na wody powierzchniowe i podziemne, jak również powietrze w następujący sposób:

- wykonanie warstwy wyrównawczej o miąższości ok. 0,2 m z materiału żwirowo – piaszczystego,
- wykonanie warstwy izolacyjnej (mata bentonitowa o grubości 4 mm) uniemożliwiającej infiltrację wód opadowych do złoża odpadów i wymywanie z nich substancji mogących negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych,
- wykonanie warstwy drenażowej (materiał żwirowo – piaszczysty) o miąższości 0,2 m,
- ułożenie geowłókniny,
- wykonanie warstwy mineralno – humusowej (glebotwórczej) o miąższości 0,5 m (warstwa biologicznie czynna).

Proces rekultywacji podzielony został na dwa etapy, rekultywację techniczną i biologiczną, oba te etapy przebiegają jednak równocześnie i są prowadzone od roku 2011:

1. Rekultywacja techniczna:

- wykonanie prac rekultywacyjnych – uformowanie składowiska, uszczelnienie składowiska, okrywa glebowa, uporządkowanie i wyrównanie terenu, wykonanie studzienek odgazowujących, likwidacja istniejącego ogrodzenia,
- wykonanie intensywnych prac naprawczych i uzupełniających warstw okrywających składowisko,

2. Rekultywacja biologiczna:

- zabiegi agrotechniczne – uprawa mechaniczna gruntu, nawożenie mineralne, wykonanie obsiewu, wprowadzenie mieszanek próchnicznych, nasadzenie krzewów i drzew,
- bieżąca pielęgnacja i nawożenie roślin rekultywacyjnych,
- uzupełnienie ubytków roślinnych oraz wykonywanie obsiewu uzupełniającego,
- bieżące utrzymanie porządku i czystości na terenie zrekultywowanego składowiska odpadów.

Równocześnie z pracami rekultywacyjnymi prowadzony jest również monitoring składowiska odpadów w fazie poeksploatacyjnej. Będzie on prowadzony do roku 2040, czyli jeszcze 30 lat po dacie zamknięcia składowiska.

Sieć monitoringowa na składowisku odpadów obejmuje:

- system sieci monitoringowej wód podziemnych - 3 punkty obserwacyjne - piezometry: P1 (na dopływie wód do składowiska), P2 oraz P3 (oba na odpływie wód ze składowiska),
- sieć monitoringową wód odciekowych – punkt obserwacyjny wód powierzchniowych (oczko wodne).

Jakość wód podziemnych z piezometrów określono na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Min. Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008, Nr 143, poz. 896). W powyższym rozporządzeniu wyróżnia się pięć klas jakości wód: I (wody bardzo dobrej jakości), II (wody dobrej jakości), III (wody zadowalającej jakości), IV (wody niezadowalającej jakości) oraz V (wody złej jakości). Według Rozporządzenia klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, natomiast IV oraz V oznaczają słaby stan chemiczny. Powyższe rozporządzenie zostało opracowane na potrzeby ustawy Prawo wodne, podczas gdy monitoring składowisk jest prowadzony na podstawie Rozporządzenia z dn. 09.12.2002 r. (Dz. U. 2002, Nr 220, poz. 1858), będącego aktem wykonawczym do ustawy o odpadach.

Wyniki badań wód odciekowych ze składowiska odpadów komunalnych Załachowo zestawiono z dopuszczalnymi wartościami wskaźników zanieczyszczenia zawartymi w rozporządzeniu Min. Budownictwa z dn. 14.07.2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. 2006, Nr 136, poz. 964) oraz w rozporządzeniu Min. Środowiska z dn. 28.01.2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2009, Nr 27, poz. 169).

Wyniki badań monitoringowych składowiska odpadów w Załachowie zostały opracowane na podstawie raportów z monitoringu składowiska za rok 2011.

Tabela 29. Zestawienie wyników badań wód podziemnych na składowisku odpadów w Załachowie w roku 2011

Oznaczenie	Jednostka	Wyniki monitoringu z poszczególnych piezometrów					
		P1		P2		P3	
		22.06.2011	08.12.2011	22.06.2011	08.12.2011	22.06.2011	08.12.2011
Odczyn (pH)	-	7,30	7,7	7,1	7,6	7,75	7,5
Przewodność elektryczna właściwa (PEW)	µS/cm	594	560	1 403	897	610	598
Ołów (Pb)	mg/l	<0,0040	<0,0040	<0,0040	<0,0040	<0,0040	<0,0040
Kadm (Cd)	mg/l	<0,00030	<0,00030	<0,00030	<0,00030	<0,00030	<0,00030
Miedź (Cu)	mg/l	0,0148	<0,0020	0,0058	<0,0020	<0,0020	<0,0020
Cynk (Zn)	mg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050
Chrom (VI)	mg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010
Rtęć (Hg)	mg/l	<0,000050	<0,000050	<0,000050	<0,000050	<0,000050	<0,000050
Ogólny węgiel organiczny (OWO)	mg/l	1,0	2,1	8,2	3,8	2,0	5,0
Suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)	mg/l	<0,000017	<0,000017	<0,000017	<0,000017	<0,000017	<0,000017

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, sprawozdanie z monitoringu

	I klasa jakości
	II klasa jakości
	III klasa jakości
	IV klasa jakości
	V klasa jakości

Na podstawie otrzymanych wyników analiz stwierdzono, że wody wypływające z terenu składowiska (P1, P2) nie wykazują przekształcenia w stosunku do lokalnego tła hydrogeologicznego (P3). Analiza wyników badań próbek wód podziemnych z rejonu badanego obiektu wykazała jedynie nieco wyższe wartości przewodności elektrolitycznej właściwej oraz w I serii badawczej nieznacznie wyższą koncentrację ogólnego węgla organicznego w piezometrze P2 plasujące się w II klasie jakości wód. Również na poziomie klasy II kształtowała się w I serii badawczej nieco wyższa zawartość miedzi w piezometrze P1. Pozostałe analizowane parametry osiągały wartości charakterystyczne dla wód I klasy jakości. Jednocześnie wartości wszystkich badanych wskaźników spełniały wymogi dobrego stanu chemicznego wód.

Odnosząc się do wcześniejszych wyników badań monitoringowych z 2010 r. stwierdzono, że we wszystkich analizowanych piezometrach największa zmienność charakteryzuje koncentracje ogólnego węgla organicznego. W piezometrze P2 zaobserwowano dodatkowo w I półroczu wzrost wartości przewodności elektrolitycznej właściwej, ale w drugim półroczu nastąpił jej spadek, co sugeruje, że zmiana miała jedynie charakter incydentalny. W przypadku pozostałych badanych parametrów nie odnotowano istotnych zmian wartości w odniesieniu do roku poprzedniego.

Tabela 30. Zestawienie wyników badań wód powierzchniowych na składowisku odpadów w Załachowie w roku 2011

Oznaczenie	Jednostka	Wyniki monitoringu ze stawu	
		22.06.2011	08.12.2011
Odczyn (pH)	-	7,90	8,0
Przewodność elektryczna właściwa (PEW)	μS/cm	570	600
Ołów (Pb)	mg/l	<0,0040	<0,0040
Kadm (Cd)	mg/l	<0,00030	<0,00030
Miedź (Cu)	mg/l	<0,0020	0,0047
Cynk (Zn)	mg/l	<0,050	<0,050
Chrom (VI)	mg/l	<0,010	<0,010
Rtęć (Hg)	mg/l	<0,000050	<0,000050
Ogólny węgiel organiczny (OWO)	mg/l	3,8	2,1
Suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)	mg/l	<0,000017	<0,000017

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, sprawozdanie z monitoringu

Analiza wyników badań wód powierzchniowych z obydwu półroczy nie wykazała rażących różnic w wartościach parametrów wskaźnikowych. utrzymywały się one na stosunkowo zbliżonym poziomie.

4.4.2. ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ WÓD PODZIEMNYCH

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie miasta i gminy można wyliczyć:

- komunalne: składowisko odpadów, także „dzikie wysypiska”, ścieki, oczyszczalnia ścieków, zrzut ścieków, ujęcia wód podziemnych,
- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, gnojownie przy gospodarstwach rolnych, składowanie obornika bez płyt obornikowych,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem,
- naturalne.

Z pierwszej grupy należy wymienić zamknięte i rekultywowane składowisko odpadów w Załachowie, wymienione w rozdziale 4.4.1.

Duże zagrożenie drugiej grupy stanowią wszystkie stacje benzynowe oraz transport materiałów niebezpiecznych drogą samochodową, ale także przesyłową (rurociąg).

Ostatnie trzy wymienione grupy zanieczyszczeń mają charakter wielkoobszarowy. Zanieczyszczenia grupy trzeciej związane są przede wszystkim z rolnictwem. Niewykorzystane w procesach produkcji nawozy oraz środki ochrony roślin czy też pestycydy infiltrują w głąb ziemi, stwarzając istotne źródła zanieczyszczenia przede wszystkim w rejonach zasilania wód podziemnych. Zanieczyszczenia rolnicze mogą objawiać się ponadnormatywnymi stężeniami związków azotu w wodach podziemnych, jednak do tej pory na terenie analizowanej jednostki nie wyznaczono obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu.

4.4.2.1. MIEJSCA POBORU WÓD PODZIEMNYCH JAKO ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ

W celu ograniczenia wpływu na zasób i jakość wód podziemnych ujmowanych na cele komunalne i zaopatrzenia ludności w wodę pitną, wprowadza się strefy ochrony wokół ujęć wód podziemnych.

Strefy ochronne wokół poszczególnych ujęć wody podziemnej ustanawia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej lub w przypadku wyznaczenia tylko terenu ochrony bezpośredniej – organ wydający pozwolenie wodnoprawne (Starosta), wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują. Konieczność ustanowienia terenów ochronnych wynika z analizy warunków hydrogeologicznych rejonów ujęcia. Zadaniem tych terenów jest pełne zabezpieczenie terenu ujęcia oraz obszaru oddziaływania na ujęcie przed przypadkowym lub umyślnym zanieczyszczeniem, co może doprowadzić do pogorszenia jakości zasobów wodnych.

Wszystkie studnie głębinowe ujęć wód w mieście i gminie Łabiszyn posiadają wygrozione tereny ochrony bezpośredniej.

Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,

- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków, a na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

4.5. WODY POWIERZCHNIOWE

4.5.1. CIEKI I ZBIORNIKI WODNE

System hydrologiczny Gminy nie jest zbyt rozbudowany. Gmina w całości leży w zlewni Noteci, która jest najważniejszym ciekim. Biegnie przez cały jej obszar wzdłuż dłuższej osi Gminy. Znaczna część Gminy odwadniana jest bezpośrednio do Noteci (leży w strefie jej zlewni bezpośredniej lub zlewni cząstkowych niewielkich jej dopływów). Przeciętny przepływ na Noteci na wysokości Gminy wynosi ok. 12-15 m³/s.

Część południowo - zachodnia odwadniana jest do Czarnego Rowu. Jest to niewielki ciek płynący w kierunku zachodnim i uchodzący na terenie Gminy Szubin do rzeki Gąsawki, będącej dopływem Noteci.

Południowo - zachodnia część Gminy (odwadniana przez Czarny Rów) to dwa dosyć rozległe zagłębienia, z gęstą siecią kanałów melioracyjnych i naturalnych cieków będących dopływami Czarnego Rowu. Jest to obszar równinny, miejscami podmokły.

Na północ od Obórzni system hydrologiczny jest mocno przekształcony antropogenicznie, w związku z realizacją połączenia dorzeczy Wisły i Odry za pomocą Kanału Bydgoskiego. Wykonano także system kanałów mających na celu zasilanie Kanału Bydgoskiego w wodę, ale także umożliwiających wykorzystanie Noteci do celów transportowych. Wykonane kanały uregulowały fragmenty rzeki, skróciły bieg Noteci i w zasadniczy sposób zmieniły warunki odwadniania tej części zlewni tej rzeki.

Na terenie północnej części Gminy Łabiszyn znajdują się kanały nazywane Kanałem Noteckim oraz Nowym Kanałem Noteckim. Na Kanale Noteckim wykonano śluzy Annowo, Frydrychowo, Dębinek (wykorzystywane obecnie także w celach energetycznych).

Tabela 31. Wykaz cieków administrowanych przez KPZMiUW Bydgoszcz na terenie Gminy Łabiszyn

Lp.	Nazwa rzeki	Długość odcinka rzeki na terenie Gminy (km)	Dorzecze	Zagrożenie powodziowe
1	Kanał Ciągły	0+016 – 7+150	Noteć	duże
2	Kanał Furmański	0+000 – 5+350		duże
3	Kanał Kunowski	0+000 – 3+350		duże
		3+508 – 3+634		
		4+000 – 4+250		

Źródło: Kujawsko – Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Bydgoszczy

W północnej części Gminy dolina Noteci jest obszarem równinnym, pokrytym gruntami pochodzenia organicznego, o wysokim stanie wód i charakterze częściowo podmokłym. Znajdują się tu bardzo liczne kanały melioracyjne.

Niektóre tereny w Gminie są słabo odwadniane lub też mają charakter bezodpływowy, gdzie przeważa infiltracja, a nie spływ (związane jest to zarówno z ich pagórkowatą rzeźbą z licznymi zagłębieniami, jak też charakterem podłoża, głównie piaszczystym, związanym genetycznie z wydymami). Dotyczy to zwłaszcza dużego obszaru w środkowo - zachodniej części Gminy (kompleks lasów na zachód od Łabiszyna), ale także niewielkich zagłębień w różnych częściach wysoczyzny i sandru.

W Gminie występuje zaledwie kilka niewielkich jezior. Mają genezę wytopiskową, są płytkie, częściowo mają słabo dostępne brzegi ze względu na położenie w sąsiedztwie terenów podmokłych. Są dosyć podatne na degradację oraz zarastanie. Występują one na północy oraz na południu.

Na północ od Annowa znajdują się dwa dosyć duże jeziora: Meszno i Bagno. Meszno znajduje się w granicach Gminy Łabiszyn (północny brzeg jeziora jest już na terenie gminy Szubin), a jezioro Bagno leży na terenie gminy Szubin (ale jego brzeg południowy i wschodni należą w części do Gminy Łabiszyn). Obydwa jeziora mają powierzchnię około 25-30 ha, a ich maksymalna głębokość nie przekracza 2,5 m. Leżą w zlewni Gąsawki.

W okolicach Smerzyna największym jeziorem jest Smerzyńskie – o powierzchni ok. 18 ha. Ponadto jest tu kilka mniejszych, częściowo nie nazwanych jezior o powierzchni 1,5-3,5 ha (np. Dębinko, Okulary, Borówno).

Wskaźnik jeziorności dla Gminy Łabiszyn jest więc bardzo mały, znacznie poniżej 1% powierzchni ogólnej.

Jeziora Miedzno, Smerzyńskie, Bagno i Okulary są zaliczane do kategorii wędkarskich, a pierwsze trzy także do kategorii turystycznych. Na jeziorze Bagno rozwinęła się zabudowa letniskowa.

4.5.2. SYSTEMY MELIORACYJNE I URZĄDZENIA WODNE

Na terenie Gminy Łabiszyn funkcjonuje Gminna Spółka Wodna, która zajmuje się utrzymaniem i eksploatacją urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.

Odbiornikiem wszystkich rowów melioracyjnych są następujące ciek: rzeka Noteć, Kanał Furmański, Kanał Ciągły, Kanał Nowonotecki, Kanał Kunowski.

Obszary zmeliorowane wraz z siecią rowów melioracyjnych oraz innymi urządzeniami dzielą Gminę Łabiszyn na 11 rejonów. Są to:

1. Obszar Krotoszyn – obejmuje miejscowości Antoniewo, Nowe Dąbie oraz Smolno. W ramach tego obszaru wykonane są urządzenia melioracyjne odwadniające – nawadniające oraz deszczownia. Stan urządzeń wodnych jest zaniedbany i ulegają one niszczeniu.
2. Obszar Smogorzewo położony jest w zlewni Noteci i obejmuje wsie: Nowe Dąbie, Jeżewice, Łabiszyn Wieś oraz Jeżewo. Funkcjonują tu rowy odprowadzające i drenujące. Stan urządzeń jest również niezadowalający, część z nich jest niesprawna.
3. Obszar Noteć I obejmuje tereny nad starą Notecią Rynarzewską w miejscowości Władysławowo i służy do nawodnień. Podobnie jak w przypadku innych obiektów, również w tym przypadku ulegają one powolnej dekapitalizacji.
4. Obszar Sosnowiec – obejmuje użytki rolne wsi Sosnowiec i Władysławowo. Rowy melioracyjne służą w tym rejonie do odwodnienia i nawodnień. Także w tym przypadku brakują regularnej konserwacji urządzeń.
5. Obszar Rzywno obejmuje tereny po lewej strony Kanału Górnonoteckiego od śluzy Frydrychowo do Dębionka, a urządzenia służą do nawodnień okolicznych łąk. Na tym obiekcie prowadzone są regularne prace modernizacyjno – konserwacyjne, jednak konieczna jest odbudowa przepusto – zastawek.
6. Obszar Ostatkowo – odwadnia użytki zielone położone między wsiami Ostatkowo – Klotyldowo – Smerzyn. W przypadku urządzeń w tym rejonie również konieczna jest odbudowa inwestycyjna rowów oraz przepustów, w celu prawidłowego funkcjonowania. Rejon ten położony jest na terenach leśnych, co sprawia, że utrudnione jest utrzymanie urządzeń.
7. Obszar Ojrzanowo – obejmuje tereny odwadniające grunty orne we wsiach Ojrzanowo, Łabiszyn Wieś, Oporowo, Zdziersko oraz łąki nad Notecią. Dzięki regularnej odbudowie urządzeń drenarskich, spełniają one swoją funkcję.
8. Obszar Lubostroń – położony w zlewni Noteci melioruje wsie Oporowo i Lubostroń. Ze względu na wysokie stany rzeki Noteć obszar ten odwadniany jest rowami tylko częściowo, urządzenia tylko częściowo spełniają swoje zadania, co wymaga ich modernizacji.
9. Obszar Załachowo – obejmuje łąki położone nad Notecią oraz zdrenowane grunty orne powyżej drogi Załachowo – Obielewo.
10. Obszar Obielewo – także obejmuje łąki nad Notecią, a urządzenia wodne mają za zadanie odwadniać te tereny. Ocenia się, że rowy melioracyjne w tym rejonie są w dobrym stanie technicznym.
11. Obszar Jabłowo Pałuckie – powiązany jest z gruntami gminy Szubin, a na terenie Gminy Łabiszyn obejmuje wsie Jabłowo Pałuckie i Jabłówko. Rowy melioracyjne odwadniają użytki rolne, mogą służyć również do ich częściowego nawodnienia. Dzięki prawidłowo prowadzonym pracom konserwacyjnym urządzenia wodne są w dobrym stanie technicznym.

Tabela 32. Zestawienie obszarów zmeliorowanych i długości rowów melioracyjnych na terenie obsługiwanym przez GSW Łabiszyn

Nazwa obszaru	Wsie	Powierzchnia [ha]	Długość rowów [km]
OBIELEWO	Obielewo	81,59	7,870
NOTEĆ I	Władysławowo	32,03	2,965
LUBOSTRÓŃ	Oporowo	38,63	4,635
	Lubostroń	75,67	5,325
	OGÓŁEM	114,30	9,960
JABŁOWO PAŁUCKIE	Jabłowo Pałuckie	149,91	8,014
	Jabłówko	91,13	14,405
	OGÓŁEM	241,04	22,419
SMOGORZEWO	Jeżewo	100,38	5,449
	Jeżewice	35,42	2,587
	Łabiszyn Wieś	142,10	4,996
	Dąbie Nowe	67,59	3,524
	OGÓŁEM	345,49	16,556
OJRZANOWO	Zdziersko	64,47	2,395
	Oporowo	3,72	0,250
	Ojrzanowo	23,43	0
	Łabiszyn Wieś	15,55	1,572
	OGÓŁEM	107,17	4,217
OSTATKOWO	Ostatkowo	64,85	6,280
	Obórznia	9,26	0,570
	Załachowo	51,36	4,460
	Łabiszyn (miasto)	2,19	0
	OGÓŁEM	127,66	11,310
KROTOSZYN ŁĄKI I - II	Dąbie Nowe	849,08	74,256
	Władysławowo	124,64	11,725
	OGÓŁEM	973,72	85,981
SOSNOWIEC	Sosnowiec	189,91	17,092
	Władysławowo	72,49	7,952
	OGÓŁEM	262,40	25,044
RZYWNO	Władysławowo	257,52	19,886
	Sosnowiec	6,72	0
	Dąbie Nowe	160,92	17,655
	OGÓŁEM	425,16	37,541
ZAŁACHOWO	Załachowo	26,03	2,867
OGÓŁEM		2 736,59	226,730

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie, ewidencja Gminnej Spółki Wodnej

Powierzchnia zmeliorowanych gruntów na analizowanym terenie Gminy Łabiszyn wynosi prawie 2 740 ha. Rowy melioracyjne ciągną się na długości ponad 226 km.

Ponadto na terenie Gminy znajdują się 432 sztuki przepustów, 48 sztuk przepustów piętrzących, 36 zastawek, 46 studzienek oraz 54 wylotów.

Na terenie Gminy Łabiszyn każdego roku wydawanych jest kilka pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych w postaci zbiorników retencyjnych, stawów lub bezodpływowych zbiorników wodnych. Poniższa tabela zawiera wykaz wydanych pozwoleń.

Tabela 33. Wykaz pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych

Lp.	Lokalizacja urządzenia wodnego (właściciel)	Cel wykonania urządzenia wodnego zasilanie	Parametry	Pozwolenie wodnoprawne
1	Smogorzewo dz. ew. nr 265/1 (osoba prywatna)	staw rybny bezodpływowy	pow. – 1,42 ha głęb. – do 3,5 m	OŚ.6224-6/02 z dnia 07.08.2002r.
2	Nowe Dąbie dz. ew. nr 179/2 (Nadleśnictwo Szubin)	bezodpływowy staw rybny	pow. – 1 450 m ² głęb. – do 4,5 m	OŚ.6224-3/03 z dnia 26.08.2003r.
3	Obórznia dz. ew. nr 3188/5 (Nadleśnictwo Szubin)	przeciwpożarowy zbiornik wodny otwarty na cele małej retencji	pojem. - 5 000 m ³ głęb. – 2 m	OŚ.6224-12/06 z dnia 16.11.2006r.
4	Obórznia dz. ew. nr 3188/5 (Nadleśnictwo Szubin)	przeciwpożarowy zbiornik wodny otwarty	pojem. - 5 000 m ³ głęb. – 2,5 m	OŚ.6224-12/06 z dnia 16.11.2006r.
5	Łabiszyn dz. ew. nr 139 (osoba prywatna)	staw rekreacyjny	głęb. – 2 m	OŚ.6224-2/07 z dnia 11.04.2007r.
6	Łabiszyn dz. ew. nr 139 (osoba prywatna)	staw rekreacyjny	głęb. – 2 m	OŚ.6224-2/07 z dnia 11.04.2007r.
7	Obórznia dz. ew. nr 30 (osoba prywatna)	zbiornik wodny bezodpływowy do retencjonowania wody	pow. – 0,192 ha pojem. - 5 020 m ³ głęb. – 2,2 m	OŚ.6224-5/08 z dnia 15.09.2008r.
8	Wielki Sosnowiec dz. ew. nr 82/2 (osoba prywatna)	staw bezodpływowy rekreacyjny zasilany wodami z podsiąku, wodami opadowymi i roztopowymi	pow. – 1,47 m ² głęb. – 1,8 m pojem. – 2 256 m ³	OŚ.6224-2/10 z dnia 19.03.2010r.
9	Wielki Sosnowiec dz. ew. nr 3026/8 (Nadleśnictwo Szubin)	zbiornik retencyjny	pow. – 905 m ² śr. głęb. – 1 m pojem. – 905 m ³	OŚ.6224-8/10 z dnia 17.08.2010r.
10	Ojrzanowo dz. ew. nr 16 (osoba prywatna)	dwa zbiorniki wodne bezodpływowe do celów retencjonowania wód powierzchniowych i gruntowych	<u>zbiornik 1</u> pow. – 0,51 ha pojem. – 14 400 m ³ <u>zbiornik 2</u> pow. – 0,245 ha pojem. – 7 320 m ³	OŚ.6224-9/10 z dnia 17.08.2010r.
11	Ojrzanowo dz. ew. nr 41/2 (osoba prywatna)	zbiornik wodny bezodpływowy do celów retencjonowania wód powierzchniowych i gruntowych	pow. – 0,31 ha pojem. – 8 370 m ³ śr. głęb. – 2,7 m	OŚ.6224-11/10 z dnia 30.08.2010r.
12	Wielki Sosnowiec dz. ew. nr 52/9 (osoba prywatna)	zbiornik wodny bezodpływowy do celów retencjonowania wód	pow. – 0,1025 ha pojem. – 2 059 m ³ śr. głęb. – 2,1 m	OŚ.6224-20/10 z dnia 17.12.2010r.

Lp.	Lokalizacja urządzenia wodnego (właściciel)	Cel wykonania urządzenia wodnego zasilanie	Parametry	Pozwolenie wodnoprawne
		powierzchniowych i gruntowych		
13	Obórznia dz. ew. nr 3108/7 (Nadleśnictwo Szubin)	rozbudowa zbiornika retencyjnego, wraz z budową wysp	pow. – 1 474 ha pojem. – 1 474 m ³	OŚ.6224-19-1/10 z dnia 23.12.2010r.
14	Obórznia dz. ew. nr 3265/1 (Nadleśnictwo Szubin)	budowa zbiornika retencyjnego	pow. – 448,5 ha pojem. – 450 m ³	OŚ.6224-19-5/10 z dnia 23.12.2010r.
15	Obórznia dz. ew. nr 3280/1 (Nadleśnictwo Szubin)	budowa zbiornika retencyjnego (obszar jeziora Borówno)	pow. – 17,72 ha	OŚ.6224-19-2/10 z dnia 23.12.2010r.
16	Obórznia dz. ew. nr 3238/3 (Nadleśnictwo Szubin)	rozbudowa zbiornika retencyjnego	pow. – 6 625 ha pojem. – 6 700 m ³	OŚ.6224-19-3/10 z dnia 23.12.2010r.
17	Obórznia dz. ew. nr 3239/3, 3240/1 (Nadleśnictwo Szubin)	rozbudowa zbiornika retencyjnego (obszaru wodno - błotnego)	pow. – 16 710 ha pojem. – 21 700 m ³	OŚ.6224-19-4/10 z dnia 23.12.2010r.

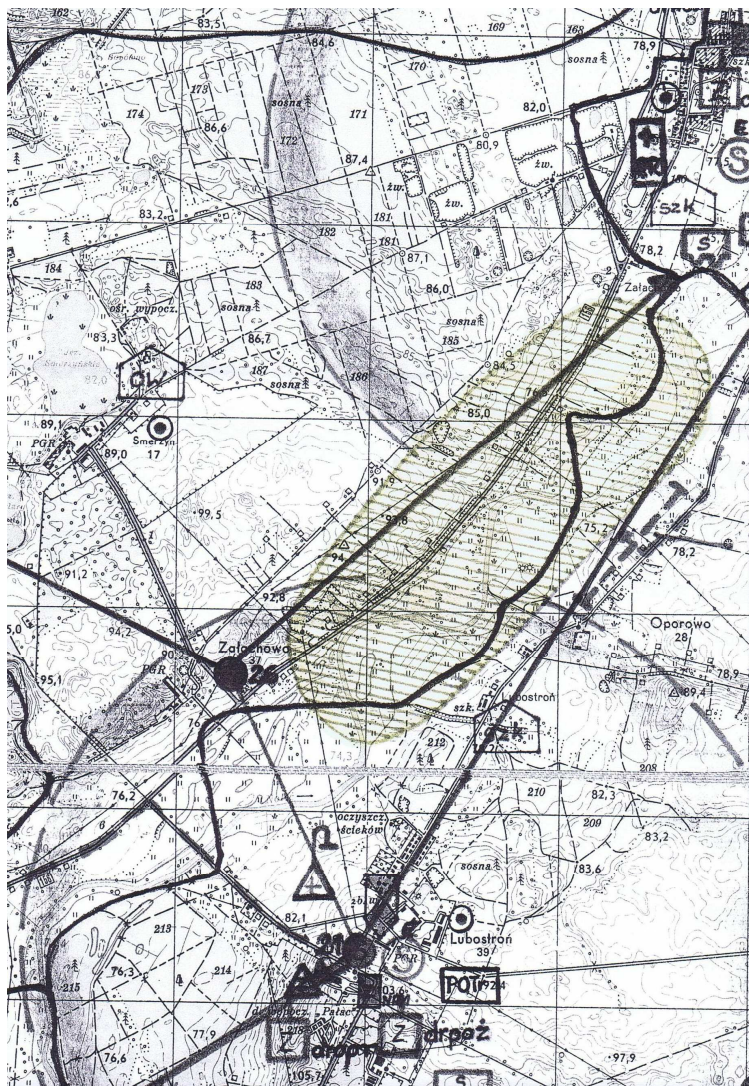
Źródło: na podstawie pozwoleń wodnoprawnych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Łabiszynie

4.5.3. ZAGROŻENIE POWODZIĄ

Wystąpienie zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Łabiszyn jest prawdopodobne. Lokalne zatopienia mogą spowodować zagrożenie, w szczególności w przypadku awarii śluzy w Dębinku i Frydrychowie oraz nagłego podniesienia się poziomu wody w rzece Noteci w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych zjawisk meteorologicznych, takich jak: intensywne opady atmosferyczne, zlodowacenie powierzchni koryta rzeki, gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej. Zagrożenie to może wystąpić jako podtopienia pastwisk i łąk wzdłuż rzeki Noteć.

Nagły przyptyw wód spowodować może zalanie terenów położonych w dolinie Noteci, gdzie mogą wystąpić niewielkie straty w uprawach, jednakże bez strat w ludziach i zwierzętach.

Na terenie Gminy Łabiszyn, według informacji Państwowej Służby Hydrogeologicznej, są wyznaczone obszary zalewowe.

Ryc. 7. Tereny zalewowe w okolicy m. Załachowo
Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

Ryc. 8. Tereny zalewowe w okolicy m. Nowe Dąbie
Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

Ryc. 9. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Łabiszyn

Źródło: www.psh.gov.pl

4.5.4. MONITORING WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań wód powierzchniowych opiera się na następujących rozporządzeniach:

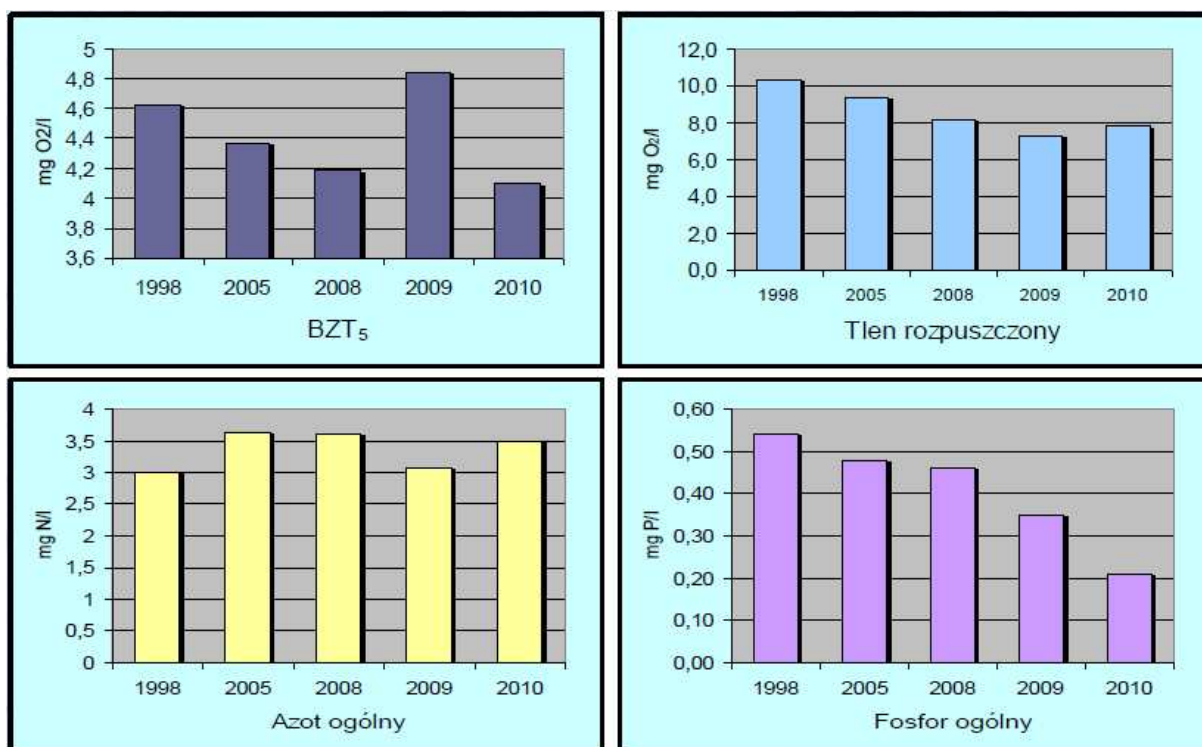
- rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 09.11.2011 r., w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545),
- rozporządzenie Min. Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. Nr 86, poz. 478).

W 2011 roku badania monitoringowe wód powierzchniowych na terenie Gminy prowadzone były w Lubostroniu, na rzece Noteć, na 245,2 km rzeki. Rzeką Noteć stanowi wyznaczoną odrębną jednolitą część wód powierzchniowych, JCWP od Jeziora Wolickiego

do oddzielenia się Kanału Noteckiego w Antonowie. Tą JCWP określa się jako silnie zmienioną.

Ocena bakteriologiczna rzeki została określona w stanie dobrym. O jakości fizykochemicznej decydowały wskaźniki azotu Kjeldahla oraz fosforanów. Ciek ten jest odbiornikiem ścieków z oczyszczalni ścieków m.in. w Łabiszynie, czy w Sadłogoszczy w gm. Barcin.

Natomiast w 2010 roku ocena bakteriologiczna była zadowalająca, stan ekologiczny umiarkowany, ocena biologiczna dobra, a stan fizykochemiczny poniżej potencjału dobrego. Stwierdzono również, że rzeka Noteć jest zagrożona eutrofizacją, ze względu na wartości następujących wskaźników: chlorofil „a”, BZT₅, azot Kjeldahla, fosfor ogólny oraz fosforany.

Ryc. 10. Średnioroczne stężenia podstawowych wskaźników w latach 1998 – 2010 w punkcie w Lubostroni

Źródło: WIOŚ Bydgoszcz

Miejscem tradycyjnie wykorzystywanym w celach rekreacyjnych i kąpielowych jest jezioro Smerzyńskie i kąpielisko przy Harcerskim Ośrodku Wypoczynkowym w Smerzynie. W roku 2012 na terenie Gminy Łabiszyn miejscem badanych przez PSSE pod kątem przydatności do celów kąpielowych było właśnie jezioro w Smerzynie. Sanepid ocenił wody jako przydatne do celów kąpielowych, przeprowadzone badania próbek wody z ww. jeziora nie wykazały przekroczeń mikrobiologicznych.

Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych (także podziemnych) możemy podzielić na punktowe (np. wyloty ścieków), liniowe (np. drogi – spływ zanieczyszczeń), obszarowe (np. rolnictwo – nawożenie, środki ochrony roślin).

W przypadku wód powierzchniowych na terenie Gminy główną przyczyną zanieczyszczeń jest eutrofizacja, która jest efektem spływających zanieczyszczeń obszarowych związanych z rolniczym wykorzystaniem zlewni tych jezior oraz słabą naturalną odpornością na czynniki degradacyjne. W rolnictwie do źródeł zanieczyszczeń obszarowych

wód należy zaliczyć środki chemiczne (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin) oraz rolnicze wykorzystanie ścieków. Rozmiar zagrożeń dla środowiska wodnego spowodowany spływami powierzchniowymi z pól zależy od fizjografii zlewni oraz sposobu ich zagospodarowania. Obszary wysoczyznowe na terenie Gminy to głównie pola uprawne poddawane intensywnym zabiegom agrotechnicznym. Przy braku barier biogeochemicznych w postaci zieleni redukującej zanieczyszczenia, tereny rolne mogą stanowić zagrożenie dla środowiska wodnego.

Dużym obciążeniem dla środowiska wodnego, a w szczególności dla rzeki Noteć jest zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków w Łabiszynie. Oczyszczone ścieki nie mogą wywoływać zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych. Należy tak sterować technologią oczyszczania ścieków, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie ekosystemu wodnego. Zrzut wód nie może powodować zmian w naturalnej biocenozie, zmian mętności wody, jej barwy i zapachu, a także formowania się piany czy gromadzenia osadów. Oczyszczone ścieki nie mogą zawierać następujących zanieczyszczeń:

- odpadów, zanieczyszczeń płynących,
- DDT, PCB oraz innych związków chemicznych,
- chorobotwórczych drobnoustrojów.

Dla tego obiektu określone zostały wartości dopuszczalne wskaźników zanieczyszczeń, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu wód do jeziora:

1. w zakresie oczyszczonych ścieków komunalnych:
 - BZT₅ - 25 mg O₂/dm³ (lub 70 - 90% redukcji),
 - ChZT - 125 mg O₂/dm³ (lub 75% redukcji),
 - zawiesina og. - 35 mg/dm³ (lub 90% redukcji).

Tabela 34. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Łabiszyn (2011 r.)

Rodzaje zanieczyszczeń	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach	
	w ściekach surowych (dopływających)	w ściekach oczyszczonych (odpływających)
	kg/rok	kg/rok
BZT ₅	95 530	1 533
ChZT	201 391	988
Zawiesiny ogólne	98 672	1 576

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2011 (ZWiK Łabiszyn, Urząd miejski w Łabiszynie)

Ponadto bezpośrednio do wód powierzchniowych, lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu, odprowadzane są wody opadowe i roztopowe. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych są separatory i inne filtry oraz osadniki.

Zdecydowana większość jednostek osadniczych na terenie Gminy jest zwodociągowana, natomiast skanalizowane jest tylko miasto Łabiszyn i częściowo 3 inne miejscowości, jednak nie cała gmina. Ścieki z wiejskich jednostek osadniczych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone na oczyszczalnię komunalną. Stan techniczny

szamb nie jest znany. Można zakładać, że część z nich może stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego.

Zagrożeniem dla stanu czystości wód mogą być także ścieki pochodzące (odcieki z obornika, czy też gnojowica). Zanieczyszczenia te mogą przedostawać się do wód powierzchniowych poprzez spływy wód opadowych, systemy drenażowe, rowy melioracyjne oraz płytkie wody gruntowe mające kontakt z wodami powierzchniowymi. Do wód wglębnych zanieczyszczenia mogą przedostać się poprzez infiltrację oraz kontakt hydrauliczny z wodami powierzchniowymi. Zagrożeniem mogą być gospodarstwa rolne funkcjonujące na analizowanym obszarze.

4.6. KLIMAT

Według klasyfikacji regionów klimatycznych Polski W. Okołowicza, Gmina Łabiszyn leży w „subregionie kujawskim”. Dla tego regionu określono następujące podstawowe wyznaczniki klimatu: dużo dni pochmurnych, najmniejszy opad w Polsce, „przejściowość” klimatu. Szczegółowe parametry charakteryzujące klimat, są następujące:

- opady atmosferyczne, wynoszą ok. 500 mm, z czego ponad połowa (ok. 300 – 350 mm) przypada na półrocze letnie,
- średnie temperatury roczne wynoszą ok. 7,5-8°C przy czym w lipcu przekraczają 18°C, a w styczniu wynoszą ok. -3°C,
- okres wegetacyjny trwa 210 - 220 dni,
- lato trwa przeciętnie ok. 90 dni,
- zima trwa przeciętnie ok. 85 dni,
- średnia liczba dni mroźnych wynosi ok. 35, natomiast bardzo mroźnych (gdy temperatura maksymalna nie przekracza -10°C wynosi 2-3),
- średnia liczba dni gorących wynosi 35, a dni upalnych (z temperaturą ponad 30°C) od 4 do 6,
- liczba dni pogodnych wynosi ok. 40,
- liczba dni chmurnych wynosi ok. 125,
- pokrywa śnieżna występuje w okresie trwającym ok. 70 dni,
- przeciętne roczne usłonecznienie wynosi 1 500 – 1 600 godzin,
- notuje się przewagę wiatrów zachodnich, w następnej kolejności południowo - zachodnich, w dalszej kolejności północno - zachodnich.

Zróźnicowanie rzeźby terenu, a przede wszystkim znaczne powierzchnie o dużej wilgotności, powodują na terenie Gminy lokalne modyfikacje klimatu. Przede wszystkim znacznie częstsze będą mgły. Z tych samych powodów należy się spodziewać w okresie jesienno - wiosennym zastoisk zimnego powietrza, a w okresie letnim nieco łagodniejszego przebiegu pogody (niższe temperatury maksymalne, wyższa wilgotność powietrza). Zróźnicowana rzeźba terenu powoduje także w zależności od kierunku ekspozycji modyfikacje mikroklimatu (dłuższe zaleganie śniegu, gorsze / lepsze nasłonecznienie, anomalia aerosanitarne, itp.).

4.6.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

4.6.1.1. STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Według rocznej oceny jakości powietrza w województwie kujawsko - pomorskim za rok 2011, w strefie kujawsko - pomorskiej, do której zaliczana jest Gmina Łabiszyn nie stwierdzono przekroczeń NO_2 , SO_2 , $\text{PM}_{2,5}$, CO, Pb, kadmu, niklu i benzenu. Tym samym jest to strefa A, czyli strefa gdzie stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednich poziomów dopuszczalnych.

Ze względu na poziom pyłu PM_{10} , benzo(a)pirenu oraz ozonu strefę kujawsko – pomorską zaliczono do strefy C, czyli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji.

Klasyfikacja stref ze względu na ochroną roślin okazała się bardzo korzystna dla strefy kujawsko - pomorskiej ze względu na SO_2 i NO_x , ponieważ uzyskała klasę A. Natomiast w przypadku ozonu strefa ta otrzymała klasę C na podstawie wyników pomiarów ze stacji spoza województwa kujawsko - pomorskiego - Krzyżówka w województwie wielkopolskim.

Na terenie Gminy Łabiszyn prowadzi się badania monitoringowe jakości powietrza atmosferycznego. Stacja monitoringowa znajduje się w mieście przy ul. Barcińskiej. Pomiary prowadzone są wspólnie przez Wojewódzką Stacją Sanitarно – Epidemiologiczną oraz Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska.

Tabela 35. Opad pyłu i metali

Lokalizacja stanowiska	Rok	Opad pyłu [g/m ² x rok]	Ołów [g/m ² x rok]	Kadm [g/m ² x rok]
		NORMA		
		200,0	0,1	0,01
Łabiszyn na stacji WSSE	2009	58,3	0,009	0,0001
	2010	78,0	0,018	0,00017

Źródło: informacja o stanie powietrza atmosferycznego, WIOŚ Bydgoszcz, raport 2010

4.6.1.2. ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Na terenie Gminy Łabiszyn najistotniejsze zanieczyszczenia to emisje energetyczne z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii, z zakładów produkcyjnych i obiektów komunalnych. Uciążliwość jednakże charakteryzuje się wahaniem sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ większość mieszkań w gminie ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym. Ilość odbiorców gazu ogrzewających swoje mieszkania jest ciągle niska.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg wojewódzkich, zwłaszcza na terenie zawartej zabudowy miejscowości.

Uciążliwe mogą być emisje odorów z gospodarstw rolnych oraz zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego, a także oczyszczalni ścieków, w szczególności w letniej porze roku.

Pozwolenia na emisje gazów i pyłów do atmosfery posiadają następujące podmioty gospodarcze. W poniżej tabeli znajduje się wykaz tych pozwoleń, a w dalszej części zamieszczono tabelę, w której zestawiono rzeczywiste (a nie ich poziomy dopuszczalne) ilości emitowanych substancji mając wpływ na jakość powietrza w Gminie.

Tabela 36. Wykaz obowiązujących pozwoleń na emisję gazów i pyłów

Decyzja (pozwolenie)	Podmiot	Emitor	Rodzaj zanieczyszczenia	Emisja roczna [Mg/rok]
OŚ.7644-1/05 10.01.2005r. 31.12.2014r.	Zakład Mięсны „BEKON” Zbigniew Niedbalski Jabłowo Pałuckie 3 89-210 Łabiszyn	3 komory wędzarnicze typu ATMOS podłączone do emitorów e-1, e-2, e-3 Emitor e-1 – Komora wędzarnicza ATMOS KW 300 – Nr 1 Emitor e-2 – Komora wędzarnicza ATMOS KW 450 – Nr 2 Emitor e-2 – Komora wędzarnicza ATMOS KW 450 – Nr 3	Pył całkowity	0,336
			Pył zawieszony	0,336
			Dwutlenek siarki	0,774
			Dwutlenek azotu	0,579
			Tlenek węgla	1,039
			Węglowodory aromatyczne	4,961
			Benzo/a/piren	0,000059
			Węglowodory alifatyczne do C ₁₂	14,949
OŚ.7644-3/05 30.03.2005r. 31.12.2014r.	PHUP „ROLMIĘS” M. Zdziarski i W. Zdziarski Łabiszyn Wieś 32 a 89-210 Łabiszyn	Dwie komory wędzarnicze typu ATMOS z dymogeneratorami opalanymi wiórkami wędzarniczymi Emitor E-1 – Komora wędzarnicza ATMOS Emitor E-2 – Komora wędzarnicza ATMOS	Fenol	0,101
			Pył ogółem	0,250
			Pył zawieszony PM 10	0,250
			Kwas octowy	0,100
			Fenol	0,005
			Tlenek węgla	0,330
			Krezol	0,010
OŚ.7644-1/07 28.11.2007r. 30.09.2017r.	Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego „STOMIL” S.A. ul. Toruńska 155 85-950 Bydgoszcz Zakład w Łabiszynie ul. Przemysłowa 5 89-210 Łabiszyn	Instalacja do wytwarzania lub przetwarzania produktów na bazie elastomerów (produkcja wyrobów gumowych): ciągi solne (wulkanizacja w trzech wannach solnych), autoklawy wulkanizacyjne (2 do wulkanizacji przewodów gumowych i 1 do ciągu solnego), prasa do próbnej wulkanizacji Emitor E01 – Ciąg solny I i II wanny solnej Emitor E02 – Ciąg solny I i II wanny płuczące Emitor E03 – Wanna solna III	Węglowodory alifatyczne	0,110
			Benzen	0,0033
			Ditlenek azotu	0,6600
			Formaldehyd	0,0660
			Ksilen	0,0660
			Toluen	0,0508
			Węglowodory arom. poza wym.	0,0825
		Instalacja pomocnicza (stanowisko spawalnicze) Emitor E09	Pył zawieszony PM 10	0,1200
			Pył całkowity	0,1200
			Ditlenek azotu	0,0004
			Mangan	0,0001
			Tlenek węgla	0,0100
			Pył zawieszony PM 10	0,0014
			Pył całkowity	0,0016

Źródło: Starostwo Powiatowe w Żninie

Tabela 37. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza z instalacji o mocy poniżej 5 MW

Lp.	Nazwa i adres podmiotu	Rodzaj instalacji / urządzenia	Rodzaj paliwa	Zużycie paliwa	
				I półrocze	II półrocze
1	Maciej i Wincenty Zdziarski Rolmięs S.J. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowo - Produkcyjne Łabiszyn Wieś 32a, 89-210 Łabiszyn	kotłownia	węgiel kamienny	21	-
2	Zbigniew Niedbalski Zakład Mięсны Bekon Jabłowo Pałuckie 3, 89-210 Łabiszyn	kotłownia o mocy cieplnej ≤ 5 MW	olej	93	96,22
3	Rol Sad Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe Lubostroń 15, 89-210 Łabiszyn	kotłownia o mocy cieplnej ≤ 1,4 MW	paliwo gazowe	0,00651	0,004181
4	Telekomunikacja Polska S.A. ul. Twarda 18, 00-105 Warszawa	kotłownia o mocy cieplnej ≤ 5 MW	olej	5,3	1,26
5	Eugeniusz Żarnowski Henryk Karliński Piotr Zawistowski Piekarnia S.J. ul. Farna 6, 89-210 Łabiszyn Piekarnia S.C.	kotłownia o mocy cieplnej ≤ 1,4 MW	paliwo gazowe	0,018432	0,011873
6		kotłownia	węgiel kamienny	66,05	77,32
7		kotłownia o mocy cieplnej ≤ 5 MW	olej	-	3,48
8	Roman Zawistowski Krzysztof Zawistowski Andrzej Zawistowski Masarnia Władysławowo S.J. Władysławowo 8, 89-210 Łabiszyn	kotłownia	węgiel kamienny	57	52
9	Mirosław Sybilski Biuro Obsługi Nieruchomości ul. Powstańców Wlkp. 14 B, 89-210 Łabiszyn	kotłownia	węgiel kamienny	162,1	101,77
10	Dominik Buzala Technika Serwis Łabiszyn Wieś 60b, 89-210 Łabiszyn	kotłownia o mocy cieplnej ≤ 5 MW	olej	1,39	1,07
11	Oil Gaz Group Sp. z o.o. Zdziersk 1 A, 89-210 Łabiszyn	kotłownia o mocy cieplnej	paliwo gazowe	0,8	0,12

Lp.	Nazwa i adres podmiotu	Rodzaj instalacji / urządzenia	Rodzaj paliwa	Zużycie paliwa	
				I półrocze	II półrocze
		<= 5 MW			
12	Jeronimo Martins Dystrybucja S.A. ul. Żniwna 5, 62-025 Kostrzyn Łabiszyn - Biedronka Nr 3978	kotłownia o mocy cieplnej <= 1,4 MW	paliwo gazowe	-	0,002814
13	Tesco Polska Sp. z o.o. ul. Kapelanka 56, 33-147 Kraków Tesco Łabiszyn	kotłownia o mocy cieplnej <= 1,4 MW	paliwo gazowe	-	0,00213

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego – na podstawie wnoszonych opłat za korzystanie ze środowiska (2011)

węgiel kamienny [Mg] gaz ziemny wysokometanowy [hm³] drewno [Mg] gaz płynny propan-butan [Mg]
koks [Mg] gaz ziemny zaazotowany [hm³] olej [Mg]

Tabela 38. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza z instalacji o mocy powyżej 5 MW

Lp.	Nazwa i adres podmiotu (pozwolenie na emisję gazów i pyłów)	Rodzaj instalacji / urządzenia	Rodzaj emitowanej substancji	Wielkość rocznej emisji	
				I półrocze	II półrocze
1	Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. ul. Wałowa 41 43 80-858 Gdańsk	Punkt Mistrzowski Łabiszyn	Dwutlenek siarki	0,000023	-
			Dwutlenek węgla	4,6881	-
			Pyły ze spalania paliw	0,035805	-
			Tlenek węgla	0,85932	-
			Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	3,05536	-
2	Stomil S.A. Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego ul. Toruńska 155 85-950 Bydgoszcz	BZPG Zakład Łabiszyn	Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	11,9096	10,2544
			Benzen	0,97	0,7748
			Benzo(a)piren	0,562	0,648
			Dwutlenek siarki	5,333	5,618
			Dwutlenek węgla	76,227625	72,50475
			Mangan	0,0024	0,0024
			Pyły pozostałe	42,135	28,5963
			Pyły węglowo-grafitowe, sadza	1,405	1,62
			Tlenek węgla	2 819,0824	3 244,8354
			Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	225,9002	178,9386
			Węglowodory alifatyczne i pochodne	4,392	2,196
			Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i pochodne	48,9356	49,9006

Lp.	Nazwa i adres podmiotu (pozwolenie na emisję gazów i pyłów)	Rodzaj instalacji / urządzenia	Rodzaj emitowanej substancji	Wielkość rocznej emisji	
				I półrocze	II półrocze
3	Orlen S.A. Polski Koncern Naftowy ul. Chemików 7 09-411 Płock	Stacja Paliw Nr 1059 Łabiszyn	Węglowodory alifatyczne i pochodne	-	12,131462
4	Maciej i Wincenty Zdziarski Rolmiesz S.J. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowo - Produkcyjne Łabiszyn Wieś 32a 89-210 Łabiszyn	Wędzarnia	Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	9,1	-
			Kw. organiczne, ich związki i pochodne	18,2	-
			Pyły pozostałe	45,5	-
			Tlenek węgla	600,6	-
			Węglowodory alifatyczne i pochodne	200,2	-
5	Zbigniew Niedbalski Zakład Mięсны BEKON Jabłowo Pałuckie 3 89-210 Łabiszyn	Wędzarnia	Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	52,24	54,04
			Kw. organiczne, ich związki i pochodne	355,05	376,31
			Pyły ze spalania paliw	88,79	91,86
			Tlenek węgla	117,1	121,15
			Węglowodory alifatyczne i pochodne	390,62	404,14
6	Rol Sad Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe Lubostroń 15 89-210 Łabiszyn	Hodowla Bydła	Amoniak	1 790	1 855
			Metan	19,53	20,245
			Organiczne pochodne zw. siarki	53,7	55,68
7	Planbox Sp. z o.o. Zakład Pracy Chronionej ul. Bydgoska 38 86-061 Brzoza	Firma Mebel Łabiszyn Spółka z o.o. ZPCh	Alkohole alifatyczne i ich pochodne	0	-
			Benzo(a)piren	0	-
			Dwutlenek siarki	0	-
			Dwutlenek węgla	0	-
			Ketony i ich pochodne	0	-
			Pyły pozostałe	0	-
			Pyły węglowo-grafitowe, sadza	0	-
			Pyły ze spalania paliw	0	-
			Tlenek węgla	0	-
			Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	0	-
			Węglowodory alifatyczne i pochodne	0	-
		PLANBOX Sp. z o.o. ZPCH	Alkohole alifatyczne i ich pochodne	1 574,99	-
			Benzo(a)piren	0,37	-
			Dwutlenek siarki	427,84	-

Lp.	Nazwa i adres podmiotu (pozwolenie na emisję gazów i pyłów)	Rodzaj instalacji / urządzenia	Rodzaj emitowanej substancji	Wielkość rocznej emisji	
				I półrocze	II półrocze
			Dwutlenek węgla	133,7	-
			Ketony i ich pochodne	418,95	-
			Pyły pozostałe	19,74	-
			Pyły węglowo-grafitowe, sadza	46,8	-
			Pyły ze spalania paliw	280,77	-
			Tlenek węgla	3 008,25	-
			Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	66,85	-
			Węglowodory alifatyczne i pochodne	35,02	-
			Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i pochodne	536,13	-
		Kotłownia	Benzo(a)piren	0	0
			Dwutlenek siarki	0	0
			Dwutlenek węgla	0	0
			Pyły węglowo-grafitowe, sadza	0	0
			Pyły ze spalania paliw	0	0
			Tlenek węgla	0	0
			Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	0	0
8	Roman Zawistowski Krzysztof Zawistowski Andrzej Zawistowski Masarnia Władysławowo S.J. Władysławowo 8 89-210 Łabiszyn	Wędzarnia	Kw. organiczne, ich związki i pochodne	0	0
			Pyły pozostałe	0	0
			Tlenek węgla	0	0
			Węglowodory alifatyczne i pochodne	0	0
			Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i pochodne	0	0

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego – na podstawie wnoszonych opłat za korzystanie ze środowiska (2011)

Wielkość emisji CO₂, CH₄, N₂O [Mg], pozostałe substancje [kg]

4.6.2. KLIMAT AKUSTYCZNY

Postępująca urbanizacja i rozwój komunikacji drogowej powodują, że z każdym dniem zwiększają się uciążliwości wynikające ze stałego narastania hałasu. Mają one wpływ na stan psychiczny i zdrowie człowieka.

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, motocykle, ciągniki, pociągi), zakłady produkcyjne, place budowy oraz miejsca publiczne takie jak: centra handlowe, deptaki, skwery oraz inne miejsca zbiorowego nagromadzenia ludności.

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (L_{Aeq}), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Na terenach zabudowy zagrodowej dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 60 dB (w porze nocnej 50 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej 50 dB, a w porze nocnej 40 dB.

Klimat akustyczny na tym terenie, w największym stopniu kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Wśród nich szczególnie istotne są: drogi wojewódzkie nr 246, 253 oraz 254.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez ZDW w Bydgoszczy na tym terenie natężenie ruchu badano na wszystkich drogach. Według GPR z roku 2010, dobowe natężenie ruchu dla tej drogi wynosi, w podziale na następujące kategorie pojazdów:

- na drodze 246 – natężenie ruchu samochodów osobowych wynosiło 1 121 szt./h, a samochodów ciężarowych – 305 szt./h,
- na drodze 253 – natężenie ruchu samochodów osobowych wynosiło 2 030 szt./h, a samochodów ciężarowych – 130 szt./h,
- na drodze 254 – natężenie ruchu samochodów osobowych wynosiło 3 454 szt./h, a samochodów ciężarowych - 740 szt./h.

Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zabudowy śródmiejskiej.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływanie należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

4.6.3. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Do promieniowania niejonizującego możemy zaliczyć promieniowanie radiowe, mikrofalowe, podczerwone, a także światło widzialne. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od urządzeń i sieci energetycznych; źródłem największych oddziaływań mogących powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych są

napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne,

- w paśmie od 300 MHz do 40000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział w emisji mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi). Istniejące sieci telefonii komórkowej wykorzystują następujące zakresy częstotliwości: ok. 900 MHz (sieć GSM 900), około 1800 MHz (sieć GSM 1800) oraz ok. 2 100 MHz (sieć UMTS).
- w paśmie 50 Hz od urządzeń elektrycznych pracujących w zakładach pracy i gospodarstwach domowych. Większość urządzeń jest zasilana z sieci energetycznej. W tej kategorii występuje lawinowy wzrost liczby źródeł, a ewidencja ich nie jest możliwa.

Brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich na promieniowanie elektromagnetyczne. W ostatnich latach WIOŚ nie wykonywał na terenie Gminy pomiarów promieniowania niejonizującego.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m. in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Gminy linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu mogą być także stacje bazowe telefonii komórkowych, anteny nadawcze. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, prawdopodobnie nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz. Na terenie Gminy zlokalizowanych jest niewiele anten nadawczych telefonii komórkowej. Według analizy rozkładu pól elektromagnetycznych, obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o gęstości mocy $0,1 \text{ W/m}^2$ (szkodliwego dla zdrowia ludzi), występować będzie na znacznych wysokościach: powyżej 20 m n.p.t. i maksymalnym zasięgu do 71 m od

anten (łącznie dla wszystkich stacji bazowych), a więc w miejscach niedostępnych dla przebywania tam ludzi.

Aby ograniczyć uciążliwości promieniowania elektromagnetycznego koniecznym jest podejmowanie niezbędnych działań polegających na analizie wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne (na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę). Inwestorzy są zobowiązani do wykonywania pomiarów kontrolnych promieniowania przenikającego do środowiska w otoczeniu stacji. Pomiary kontrolne rzeczywistego rozkładu gęstości mocy promieniowania powinny być przeprowadzane bezpośrednio po pierwszym uruchomieniu instalacji i każdorazowo w razie istotnej zmiany warunków pracy urządzeń mogących mieć wpływ na zmianę poziomów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego wytwarzanego przez to urządzenia. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 30.10.2003 r. (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

4.6.4. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE (ORAZ ZAGROŻENIA INNE)

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie. W ustawie z dn. 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska, określone zostały podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki i zadania, a także główne procedury i dokumenty.

W przypadku wystąpienia awarii Gmina oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki „administracyjne” ciąży tutaj na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej, działania bezpośrednie z pewnością na prowadzących działalność, która może spowodować awarię, w ustawie określonych jako „prowadzący zakład o zwiększonym lub dużym ryzyku”. Na terenie Gminy nie funkcjonują jednak zakłady określone jako zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku. Należy liczyć się jednak z tym, że strefa potencjalnego zagrożenia może przekroczyć teren zakładów działających na terenie Gminy, tworząc bezpośrednie zagrożenie dla ludzi i wymagając znacznego zaangażowania służb ratowniczych.

Innym typem zagrożeń na terenie Gminy są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W transporcie samochodowym największe zagrożenie występuje na drogach wojewódzkich, po których odbywa się transport w ruchu tranzytowym. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc to pod uwagę, za potencjalne źródło awarii przemysłowych można uznać drogi wojewódzkie oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód. W ostatnich latach na terenie miasta i gminy nie zanotowano zdarzeń o znamionach poważnych awarii.

Na terenie Gminy istnieją także inne zagrożenia, wynikające z funkcjonowania różnych sieci i instalacji komunikacyjnych. Zagrożenie pożarowe i wybuchowe stanowią na przykład zbiorniki paliw płynnych znajdujące się na:

- Stacji Paliw Bliska, zlokalizowanej w mieście Łabiszyn przy ul. Bydgoskiej 43, przy drodze wojewódzkiej nr 254 (znajdujące się tu produkty ropy naftowej to: etylina 95 i 98, olej napędowy, gaz LPG i gaz w butlach),
- w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - Handlowo - Transportowym Karolina Popielarz, zlokalizowanym w mieście Łabiszyn przy ul. Mickiewicza 5 (znajdujące się tu produkty ropy naftowej to: olej napędowy, gaz LPG i gaz w butlach).

Skutkami zagrożenia pożarowego ze strony awarii na tego typu obiektach to zagrożenie życia i zdrowia, straty w gospodarce. W przypadku wystąpienia pożarów i wybuchów zbiorników niezbędna będzie ewakuacja zamieszkałej w pobliżu ludności oraz nastąpią utrudnienia w ruchu kołowym. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

Gazociąg zasilający Gminę Łabiszyn biegnie ze Żnina do Łabiszyna (wzdłuż drogi Żnin - Łabiszyn) - jest to gazociąg wysokiego ciśnienia DN 80. Na wysokości Lubostronia z gazociągu tego wybudowano odnogę zasilającą tę miejscowość. Stacje redukcyjno - pomiarowe działają w Łabiszynie i Lubostroniu i właśnie te dwie miejscowości są zgazyfikowane. Obecność gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia stwarza zagrożenie pożarowe, a nawet wybuchowe. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

Największe zagrożenie pożarowe budynków mieszkalnych występuje w starych częściach Łabiszyna, spowodowane jest to m.in.: brakiem oddzieleni przeciwpożarowych pomiędzy budynkami, zastosowaniem do budowy palnych elementów konstrukcji budowlanych takich jak stropy, konstrukcje nośne dachów wraz z pokryciem, klatki schodowe, ścianki działowe, przechowywanie palnych materiałów w piwnicach oraz na poddaszach, adaptacja poddaszy, strychów na pomieszczenia mieszkalne, niezachowanie terminów przeglądów instalacji stanowiących uzbrojenie budynku (kominowej, elektrycznej, gazowej). Zagrożenie pożarowe w budynkach mieszkalnych wzrasta na terenie całej Gminy w okresie grzewczym. Większość mieszkań i domów posiada tradycyjny system ogrzewania tj. piece opalane węglem lub centralne ogrzewanie opalane również węglem rzadziej gazem. W tym przypadku najczęstszymi przyczynami pożarów są pożary sadzy w przewodach kominowych spowodowane brakiem okresowych przeglądów kominarskich. W celu ogrzania mieszkań stosuje się różnego rodzaju urządzenia grzewcze zasilane energią elektryczną za pomocą przestarzałych instalacji nieprzystosowanych do takich obciążeń. Brak przeglądów kominarskich i stara instalacja elektryczna stwarza duże zagrożenie pożarowe, a nawet wybuchowe w przypadku rozszczelnienia instalacji gazowej. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako wysoce prawdopodobne.

Na terenie Gminy nie ma zakładów wytwarzających materiały pożarowo niebezpieczne. Zagrożenia te, po części wiąże się tylko z transportem materiałów niebezpiecznych. W transporcie drogowym może wystąpić zagrożenie ze strony dowolnego materiału niebezpiecznego. Przy zmiennym charakterze zagrożenia i jego różnorodności, może być on ustalony dopiero podczas akcji ratowniczej. Zagrożenie materiałami niebezpiecznymi jest stosunkowo niewielkie, niemniej jednak odbywają się regularne transporty przewożące etylen, olej napędowy, gaz LPG i gaz w butlach do Stacji Paliw Bliska oraz Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Handlowo - Transportowego Karolina Popielarz, jak również transport alkoholu z gorzelnii mieszczącej się w Łabiszynie przy ul. Bydgoskiej. Zagrożenie życia i zdrowia, straty sanitarne (ofiary w ludziach), skażenia środowiska, ograniczenia komunikacyjne to niektóre możliwe skutki zagrożeń tego rodzaju. Ryzyko powstania zagrożenia chemiczno - ekologicznego w komunikacji drogowej określa się jako prawdopodobne.

Największym zagrożeniem meteorologicznym jest możliwość występowania gwałtownych zjawisk atmosferycznych takich jak burze, wichury, duże opady śniegu i nawałne deszcze. Mogą one wystąpić na obszarze całej Gminy. Skutki to lokalne utrudnienia w przejezdności dróg, uszkodzenia napowietrznych linii energetycznych i telefonicznych, zalanie upraw i podtopienia budynków gospodarskich, uszkodzenia budynków, ofiary śmiertelne ludności. Ryzyko wystąpienia gwałtownych zjawisk atmosferycznych określa się jako prawdopodobne.

Zakażenia biologiczne mogą spowodować ogniska epidemii. Rozmiary zakażeń biologicznych trudno przewidzieć. Istnieje możliwość wystąpienia pryszczycy przede wszystkim wokół skupisk zwierząt gospodarskich oraz ptasiej grypy na fermach drobiu. Ryzyko występowania tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

4.7. ROŚLINNOŚĆ

Szata roślinna Gminy wykazuje cechy charakterystyczne dla terenów intensywnie użytkowanych rolniczo. Z elementów roślinności dominują tutaj agrocenozy pól uprawnych oraz murawy z roślinnością zielną na powierzchniach nieużytkowanych rolniczo.

Na uwagę zasługują kompleksy leśne. Lasy położone są w jednym dużym i kilku mniejszych kompleksach. Centralna część Gminy zajęta jest przez rozległy kompleks mający swoją kontynuację poza granicami Gminy. Mniejsze kompleksy spotyka się głównie w części południowej. Na uwagę zasługują lasy porastające wzgórze moreny czołowej, zwane Jabłowskimi Górami. Wszystkie te lasy są fragmentami większych kompleksów rozciągających się także w sąsiednich gminach. Ponadto w południowo - zachodniej, stosunkowo najmniej zalesione części Gminy znajduje się kilka mniejszych powierzchni zajętych przez lasy.

W części północnej Gminy przeważają lasy iglaste (głównie sosnowe), natomiast w części południowej (o lepszych glebach) spotyka się także: bór mieszany świeży, lasy mieszane świeże, bory i lasy mieszane wilgotne oraz olsy. Z drzew liściastych występują tu brzozy, olcha, rzadziej dąb, buk i grab.

Znaczna część lasów na terenie Gminy pełni funkcje ochronne – przede wszystkim glebochronne, a w mniejszej powierzchni – wodochronne (łącznie jest to 25% lasów w obrębie Łabiszyn).

Na terenach użytków rolnych rzadko spotyka się większe skupienia zadrzewień. Wzdłuż większości dróg występują szpalery drzew, jednak często mają charakter nieciągły. Podlegają one ochronie przed degradacją ze względu na pełnione funkcje: wiatrochronną i krajobrazotwórczą.

Na terenach o małej lesistości znaczącą rolę w kształtowaniu środowiska odgrywają ekosystemy nieleśne występujące w postaci zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych oraz zieleni urządzonej. Zbiorowiska naturalne to głównie zespoły roślinności wodnej, błotnej i szuwarowej występującej w rynnach jeziornych, w otoczeniu oczek wodnych i dolinach cieków. Zbiorowiska półnaturalne reprezentowane są głównie przez łąki kośne skupione w obniżeniach dolinnych.

Gmina leży w zasięgu obszarów prawnie chronionych, takich jak NATURA 2000, rezerwat przyrody. Przez teren gminy Łabiszyn przebiega również korytarz ekologiczny wyznaczony przez Zakład Badań Ssaków PAN, pod nazwą Korytarz Północno-Centralny (KPnC) Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka.

4.7.1. ZIELEŃ URZĄDZONA

Przez pojęcie zieleni urządzonej należy rozumieć zieleń planowaną, której układ, fizjonomia oraz różnorodność są efektem przemyślanych działań człowieka. Formy zieleni urządzonej można traktować jako ekosystemy sztuczne, których przetrwanie często uzależnione jest od ingerencji człowieka. Do form zieleni urządzonej zalicza się: parki, parki podworskie, czy też zespoły parkowo - pałacowe, cmentarze, skwery, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, ogródki działkowe, zieleń obiektów sportowych, ale także zielone dachy, itp.

Ze względu na niedostatek zasobów zieleni wysokiej na uwagę zasługują parki wiejskie zlokalizowane w miejscowościach: Smerzyn, Zdziersko, Łabiszyn, Obielewo, Jeżewo oraz Kąpie. Oprócz znaczenia historycznego parki te pełnią ważną funkcję ekologiczną wzbogacając i urozmaicając środowisko przyrodnicze krajobrazu rolniczego na obszarach wiejskich. Niestety większość parków jest zaniedbana, drzewostan jest zaniedbany, a układ przestrzenny parku zatracił swoje rysy.

Na szczególną uwagę zasługuje zabytkowy park wchodzący w skład zespołu pałacowego w Lubostroniu. Zajmuje on powierzchnię 28 ha. Ponadto cennym obszarem jest park „Na Wyspie” w Łabiszynie, zlokalizowany w rozwidleniu Noteci.

Zgodnie z ewidencją Urzędu Miejskiego do terenów o charakterze zieleni urządzonej, które są regularnie pielęgnowane i utrzymywane zalicza się następujące tereny:

- parki spacerowo – wypoczynkowe – 1 obiekt o powierzchni 9,7 ha,
- zieleńce – 3 obiekty o powierzchni 4,5 ha,
- zieleń uliczna – 2,5 ha,
- zieleń osiedlowa – 1,5 ha,
- żywopłoty – 0,5 km.

Innym typem zieleni urządzonej jest zieleń przykościelna i zieleń cmentarna. Na terenie Gminy Łabiszyn zlokalizowanych 16 cmentarzy (w tym na terenie miasta są 3 obiekty, a na terenie wiejskim - 13 obiektów).

Tabela 39. Inwentaryzacja cmentarzy na terenie Gminy Łabiszyn

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj	Powierzchnia [ha]
1	ul. Barcińska 5 Łabiszyn	cmentarz parafialny (czynny)	2,46
2	Jabłówko (dz. ew. nr 121)	cmentarz parafialny (czynny)	0,2384
3	Władysławowo (dz. ew. nr 306/6)	cmentarz parafialny (czynny)	1,6121
4	ul. Leśna 3 Łabiszyn	cmentarz żydowski (zlikwidowany podczas II Wojny Światowej)	1,01
5	Jeżewice	cmentarz niemiecki (nieczynny)	0,46
6	Nowe Dąbie	cmentarz ewangelicki	0,24
7	Władysławowo	3 cmentarz ewangelickie	b.d.
8	Wielki Sosnowiec	2 cmentarz ewangelickie	b.d.
9	Rzywno	cmentarz ewangelicki	b.d.
10	Jeżewo	cmentarz ewangelicki	b.d.
11	Obielewo	cmentarz ewangelicki	b.d.
12	Ostatkowo	cmentarz ewangelicki	b.d.

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj	Powierzchnia [ha]
13	Jabłowo Pałuckie	cmentarz ewangelicki	b.d.
14	Jabłówko	cmentarz ewangelicki	b.d.
15	Buszkowo	cmentarz ewangelicki	b.d.
16	Łabiszyn	cmentarz ewangelicki	b.d.

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Łabiszynie

4.7.2. ZAGROŻENIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Lasy i grunty leśne położone są w jednym dużym i kilku mniejszych kompleksach. Centralna część Gminy zajęta jest przez rozległy kompleks. Mniejsze kompleksy spotyka się głównie w części południowej. Lasy na terenie Gminy należą do Nadleśnictwa Szubin. Niewielkie części Gminy wchodzą w granice Nadleśnictwa Bydgoszcz i Solec Kujawski.

Zagrożeniem dla zasobów leśnych są ogólnie:

- pożary ziemne czyli pożary warstwy próchnicy, murszu lub gleby torfowej, podczas których spala się warstwa pod powierzchnią ziemi niszcząc korzenie drzew,
- pożary przyziemne to pożary warstwy roślinnej oraz poszycia i runa leśnego,
- pożary wierzchołkowe (koronne) powstają, gdy pożary przyziemne osiągną koron drzew lub od wyładowania atmosferycznego.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednie sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkałej w pobliżu. Ryzyko wystąpienia pożaru na terenach leśnych określa się jako wysoce prawdopodobne.

4.7.3. PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY

Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 r. Nr 151 poz. 1220, ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, na które składają się formy wielkoobszarowe takie jak rezerwat przyrody i obszar NATURA 2000 oraz formy indywidualnej ochrony takie jak pomniki przyrody.

4.7.3.1. REZERWAT PRZYRODY

Najważniejszą pod względem rangi, forma ochrony przyrody na terenie Gminy jest rezerwat przyrody „Ostrów koło Pszczółczyna”. Zajmuje on powierzchnię 16,8 ha. Utworzono go dnia 16.09.1974 r.

Rezerwat położony jest w północnej części Gminy, w Kotlinie Bydgoskiej, w pobliżu Kanału Noteckiego. Ochroną prawną jest tu objęty fragment lasu liściastego o charakterze naturalnym. Jest to grąd niski dębowo - grabowy z dużym udziałem lipy szerokolistnej oraz łąg olszowy z olszą czarną i lipą szerokolistną. W runie występują gatunki chronione:

wawrzynek wilcze łyczo i bluszcz pospolity Jest tutaj ponadto stanowisko bardzo rzadkiego i chronionego gatunku – czosnku niedźwiedziego.

Ryc. 11. Zasięg terytorialny Rezerwatu Przyrody Ostrów Pszczółczyński

Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

4.7.3.2. POMNIKI PRZYRODY

Pomnikami przyrody na terenie Gminy Łabiszyn są pojedyncze drzewa oraz skupiska drzew w postaci alei o szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej. Występują one głównie w parkach podworskich, wiejskich, przykościelnych oraz przy drogach.

Wśród chronionych gatunków są: dąb szypułkowy, platan klonolistny, sosna zwyczajna, sosna czarna dwuwierzchołkowa, modrzew europejski, buk zwyczajny, iglicznia trójcierniowa, lipa drobnolistna i szerokolistna, lipa drobnolistna dwuwierzchołkowa, cis pospolity, klon zwyczajny, klon wielowierzchołkowy, świerk pospolity, chojka kanadyjska, jesion wyniosły, robinia grochodrzew oraz dwa głązy narzutowe.

W związku z trwającymi i planowanymi pracami nad planami miejscowego zagospodarowania przestrzennego i planami budowy nowej infrastruktury oraz idących za tym zagrożeniami dla flory mieszkańcy Gminy postulują o tworzenie nowych form ochrony przyrody, w tym pomników przyrody. Postuluje się m.in. o objęcie ze względu na cenne wartości przyrodnicze, jako pomnik przyrody drzew występujących na działce nr 741/7.

Tabela 40. Ewidencja pomników przyrody na terenie Gminy Łabiszyn

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Obwód (cm)	Obręb ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności zarządcy	Dodatkowe informacje
1	Dąb szypułkowy	290	Jeżewo	Park wiejski dz. nr 202/9	Spółdzielcza pod zarządem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ostatkowie nr rejestru wojewódzkiego 1052	-
2	Platan klonolistny	351	Lubostroń	Zabytkowy park pałacowy (nr rej. Zabytków AKT IIA/246/33)	Skarb Państwa pod zarządem Wojewody Bydgoskiego nr rej. wojewódzkiego 402 i 1054	-
3	Platan klonolistny	317	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
4	Platan klonolistny	301	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
5	Sosna zwyczajna	208	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
6	Sosna czarna dwu- wierzchołkowa	286/240	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
7	Modrzew europejski	316	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
8	Modrzew europejski	299	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
9	Modrzew europejski	242	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
10	Buk zwyczajny	498	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
11	Buk zwyczajny	422	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
12	Buk zwyczajny	400	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
13	Buk zwyczajny	380	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
14	Buk zwyczajny	368	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
15	Dąb szypułkowy	356	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
16	Dąb szypułkowy	338	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
17	Dąb szypułkowy	290	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
18	Iglicznia trójcierniowa	163	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
19	Lipa drobnolistna	434	Lubostroń	j.w.	j.w.	-

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Obwód (cm)	Obręb ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności zarządcy	Dodatkowe informacje
20	Lipa drobnolistna	381	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
21	Lipa drobnolistna	362	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
22	Lipa drobnolistna	358	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
23	Lipa drobnolistna	349	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
24	Lipa drobnolistna	339	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
25	Lipa drobnolistna	336	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
26	Lipa drobnolistna	304	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
27	Lipa drobnolistna	288	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
28	Lipa drobnolistna 2-wierzchołkowa	265/238	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
29	Cis pospolity	120	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
30	Klon zwyczajny	291	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
31	Klon wielowierzchołkowy	483	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
32	Klon wielowierzchołkowy	454	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
33	Świerk pospolity	264	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
34	Świerk pospolity	216	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
35	Chojna kanadyjska	165	Lubostroń	j.w.	j.w.	-
36	Lipa drobnolistna	475	Zdziersk	Park Wiejski dz. nr 9/3	-	-
37	Aleja przydrożna złożona z 253 drzew w tym: - 236 lip drobn.,	od 180 do 480 210, 190, 180	Załachowo	Droga Lubostroń – Ostatkowo dz. nr 181	Gmina Łabiszyn	-

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Obwód (cm)	Obręb ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności zarządcy	Dodatkowe informacje
	- 3 jesiony wyniosłe - 6 klonów zwyczajnych, - 6 robinii grochodrzew - 2 dęby szypułkowe	od 180 do 280 280, 225, 240, 210, 160, 140, 230, 220				
38	Aleja przydrożna złożona z 80 lip drobnolistnych i szerokolistnych	od 90 do 520	Lubostroń	Droga nr 05542 Lubostroń – Pturek dz. nr 11	Skarb Państwa pod zarządem Zarządu Dróg w Szubinie nr. rej. wojewódzkiego 403	-
39	Aleja śródleśna złożona z 12 lip drobnolistnych	533	Lubostroń	Park pałacowy Lubostroń	Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Szubin nr rejestru wojewódzkiego 1053	-
		481				
		390				
		369				
		360				
		339				
		337				
		308				
		304				
		278				
		277				
		251				
40	Dąb szypułkowy „Dąb Jagiełły”	610	Łabiszyn Miasto	Teren przy kościele dz. nr 703/2	kościelna pod zarządem Parafii Rzymsko - Katolickiej w Łabiszynie nr rejestru wojewódzkiego 407	-
41	Lipa szerokolistna	415	Łabiszyn Miasto	Wyspa Parkowa w Łabiszynie dz. nr 300	Skarb Państwa pod zarządem Zespołu Opieki Zdrowotnej - Ośrodek Zdrowia w Łabiszynie nr rej. wojewódzkiego 408	-
42	Buk zwyczajny	340	Obielewo	Park wiejski dz. nr 326	Skarb Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Szubin nr rej. wojewódzkiego 1055	-
43	Buk zwyczajny	320	Obielewo	j.w.	j.w.	-

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Obwód (cm)	Obręb ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności zarządcy	Dodatkowe informacje
44	Lipa drobnolistna	440	Obielewo	j.w.	j.w.	-
45	Dąb szypułkowy	520	Wielki Sosnowiec	własność prywatna dz. nr 39 Pszczółczyn	Franciszek Kończal nr rej. wojewódzkiego 409	-
46	Sosna zwyczajna	180	Nowe Dąbie	dz. nr 231/2 LP Nowe Dąbie	Skarb Państwa, w zarządzie Nadleśnictwa Szubin	data utworzenia - 04.04.03r. Uchwała NR VI/55/03 Rady Miejskiej w Łabiszynie
47	Lipa drobnolistna	405	Łabiszyn Miasto	dz. nr 316 Łabiszyn Miasto	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Najświętszej Maryi Panny w Łabiszynie	data utworzenia 20.06.05r. Uchwała NR XXV/190/05 Rady Miejskiej w Łabiszynie Dz. Urz. Woj. Kujawsko - Pomorskiego Nr 86
48	Lipa drobnolistna	380	Wielki Sosnowiec	Droga Łabiszyn – Rynarzewo dz. nr 41 Pszczółczyn	mienie powiatu żnińskiego Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie	-
49	Lipa drobnolistna	370	j.w.	j.w.	j.w.	-
50	Lipa drobnolistna	350	j.w.	j.w.	j.w.	-
51	Lipa drobnolistna	340	j.w.	j.w.	j.w.	-
52	Lipa drobnolistna	310	j.w.	j.w.	j.w.	-
53	Lipa drobnolistna	290	j.w.	j.w.	j.w.	-
54	Klon jawor	290	Smerzyn	Park Wiejski dz. nr 139/11	Skarb Państwa Agencja Nieruchomości Rolnych	-
55	Sosna zwyczajna	260	Łabiszyn Miasto	dz. nr 153	Skarb Państwa Nadleśnictwo Szubin	-
56	Sosna zwyczajna	260	Łabiszyn Miasto	j.w.	j.w.	-
57	Aleja przydrożna złożona z 69 szt. modrzewi	od 110 do 160	Lubostroń	droga nr 05546 Lubostroń – Julianowo dz. nr 61 i 217/3	Spółdzielcza pod zarządem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ostatkowie	-

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Obwód (cm)	Obręb ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności zarządcy	Dodatkowe informacje
	europejskich					
58	Głaz narzutowy	1150	Lubostroń	Leśnictwo Załachowo dz. nr 320/1 LP	Skarb Państwa - Nadleśnictwo Szubin	-
59	Głaz narzutowy	520	Lubostroń	j.w.	j.w.	-

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

4.7.3.3. UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie Gminy Łabiszyn ustanowione zostały trzy użytki ekologiczne w postaci bagien. powołano te obszary rozporządzeniem Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z dnia 30.12.1994 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego.

Tabela 41. Wykaz użytków ekologicznych na terenie Gminy Łabiszyn

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Powierzchnia [ha]	Obręb ewid.	Opis lokalizacji	Opis
1.	Zarastające bagno	1,55	Obórnica	obręb leśny Łabiszyn leśnictwo Drogosław oddz. pododdz. 67y miejscowość Drogosław dz. ew. 67/5LP	zarastające bagno rodzaj użytkowania - las ochronny
2.	Bagno	0,38		obręb leśny Łabiszyn leśnictwo Gąbin oddz. pododdz. 269j miejscowość Załachowo dz. ew. 269/2LP	bagno rodzaj użytkowania - obszar ochrony ekologicznej
3.	Zarastające jezioro wraz z bagnami	19,50		obręb leśny Łabiszyn leśnictwo Gąbin oddz. pododdz. 280 a,b,c,d i 279 h miejscowość Załachowo dz. ew. 279/1LP i 280/1LP	zarastające jezioro wraz z otaczającymi je bagnami rodzaj użytkowania - las ochronny

Źródło: Urząd Miejski w Łabiszynie

4.7.3.4. NATURA 2000

Północna część Gminy Łabiszyn zajęta jest przez obszar NATURA 2000 Równina Szubińsko – Łabiszyńska, stanowiący specjalny obszar ochrony siedlisk (PLH 040029). Równina Szubińsko - Łabiszyńska obejmuje dno doliny Noteci.

Siedliskami występującymi na tym obszarze są (choć nie wszystkie są chronione):

- wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (2330) – siedlisko nie jest chronione,
- murawy kserotermiczne (*Festuco - Brometea*) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków (6210),
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe - *Molinion* (6410),
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny - *Galio – Carpinetum i Tilio – Carpinetum* (9170),
- łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario - Ulmetum*) (91F0).

Standardowy Formularz Danych (SDF), wśród ważnych gatunków zwierząt, wymienia dla tego obszaru kumaka nizinny (*Bombina bombina*), który został wymieniony w Dyrektywie Rady 92/43/EWG. Wśród ważnych gatunków roślin wymieniana jest natomiast staroduba łąkowego (*Angelica palustris*) wymienionego w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

SDF dla tego obszaru wymienia także inne gatunki zwierząt i roślin, ważne z przyrodniczego punktu widzenia: żaba moczarowa (*Rana arvalis*), żaba wodna (*Rana*

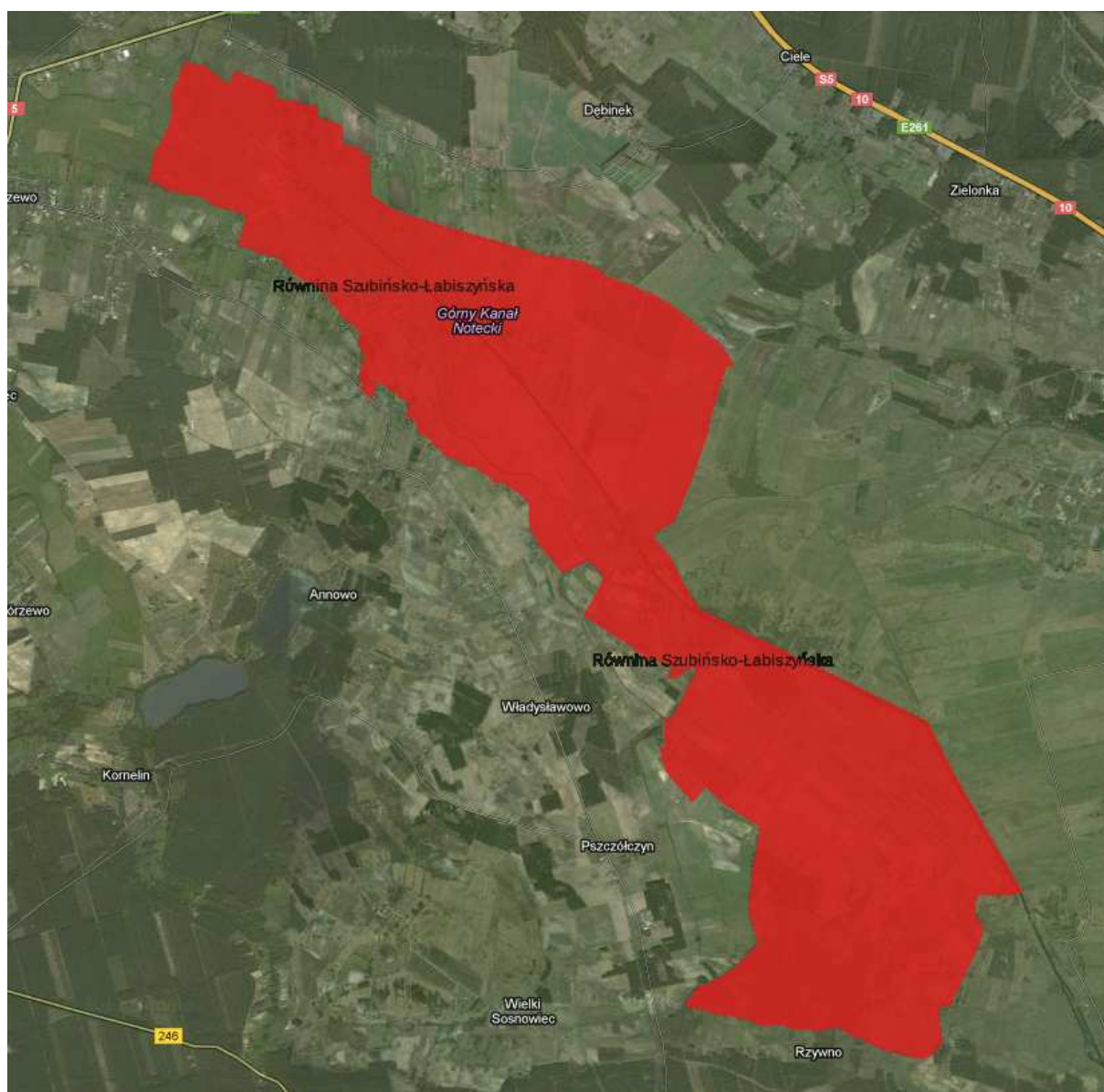
esculenta), żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*), żaba zielona (*Rana ridibunda*), żaba trawna (*Rana temporaria*), trzaska zwyczajna (*Triturus vulgaris*), a wśród roślin: czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*), wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*), goździk (*Dianthus superbus*), krwiosąg lekarski (*Sanguisorba officinalis*), lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*).

Najważniejszym zagrożeniem dla obszaru jest intensyfikacja użytkowania łąkarskiego w jednych i porzucanie w innych miejscach. W najbliższym sąsiedztwie łąk notowana jest nasilająca presja związana kształtowaniem się zabudowy podmiejskiej. W rejonie Rynarzewa obszar przetnie modernizowana droga ekspresowa S5.

Ryc. 12. Zasięg obszarów NATURA 2000 na tle Gminy Łabiszyn

Źródło: ekoportal.gov.pl, [ekomapa](http://ekomapa.pl)

Ryc. 13. Zasięg obszaru NATURA 2000 Równina Szubińsko – Łabiszyńska na tle Gminy Łabiszyn

Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

V. ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE

5.1. WPROWADZENIE

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno - gospodarczych na terenie Gminy Łabiszyn. Szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska, towarzyszące im zagrożenia związane m.in. z działalnością człowieka, w tym z funkcjonowaniem różnych obiektów i instalacji. Konsekwencją dokonanej analizy i zidentyfikowanych zagrożeń jest zaproponowanie działań zmierzających do naprawy niekorzystnego stanu środowiska i stworzenie w Gminie warunków do zrównoważonego rozwoju.

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest zastosowanie głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wymaga to wyznaczenia:

- celów ekologicznych po osiągnięciu których, ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska,
- kierunków działań służących do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych (kierunki priorytetowe w ramach celów strategicznych),
- zadań ekologicznych, czyli konkretnych przedsięwzięć prowadzących do realizacji wyznaczonych kierunków działań w ramach danego celu ekologicznego. Poprzez realizację zadań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Cele, zadania, limity i okresy ich uzyskania wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów, takich jak:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 - 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko – pomorskiego na lata 2011 - 2014 z perspektywą na lata 2015 - 2018,
- Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla powiatu żnińskiego na lata 2008 - 2011, z perspektywą na lata 2012 - 2015 oraz powiatowy program usuwania azbestu,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Łabiszyn (aktualizowany w roku 2008).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łabiszyn oparty zostanie więc o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów planistycznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Gminy Łabiszyn w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie ochrony środowiska województwa kujawsko - pomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Gminę lub przez jednostki działające na tym

terenach oraz w regionie. Urząd Miejski będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierał działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Nawiązując do Polityki Ekologicznej Państwa, Program Ochrony Środowiska powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. **Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych** - kryteria rozwoju zrównoważonego powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych.
2. **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska** - tworzenie rozwiązań prawno - ekonomicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, kontrola przestrzegania prawa przez podmioty działające na rynku.
3. **Zarządzanie środowiskowe** - jak najszerze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.
4. **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska** - podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
5. **Rozwój badań i postęp techniczny** - zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
6. **Odpowiedzialność za szkody w środowisku** - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.
7. **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym** - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

II. Ochrona zasobów naturalnych:

1. **Ochrona przyrody** - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego, rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, aby chronić od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie retencji wodnej, skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
4. **Ochrona powierzchni ziemi** - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogenne, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.

5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.
- III. **Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego** - celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
 1. **Jakość powietrza** - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych: Dyrektywy LCP i CAFE.
 2. **Ochrona wód** - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
 3. **Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych** - dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i pola elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
 4. **Substancje chemiczne w środowisku** - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa kujawsko - pomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjmuje się sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju. Lista celów i priorytetów województwa jest podzielona na następujące elementy: cele ekologiczne – priorytety ekologiczne oraz kierunki działań (gminne założenia powinny opierać się na celach strategicznych wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska) – w poniższym zestawieniu wskazano głównie wytyczne, które bezpośrednio odnoszą się do Gminy Łabiszyn i sytuacji oraz problemów środowiskowych istniejących na tym terenie, a także odnoszących się do jednostek samorządu terytorialnego:

I. Cele ekologiczne – Poprawa jakości środowiska

1. Poprawa jakości wód:

- na ujęciach czynnych uwzględnienie ich stratygrafii i litologii rzutujących na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni ziemi, a tym samym ochronę warstwy wodonośnej,
- systematyczna likwidacja nieczynnych ujęć, aby poprzez nieeksploatowane studnie nie dochodziło do skażenia użytkowej warstwy wodonośnej,
- realizacja inwestycji, zapisanych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, w zakresie budowy, rozbudowy, modernizacji oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacji zbiorczej w aglomeracjach o RLM powyżej, poniżej 2 000 mieszkańców,
- wspieranie realizacji projektów w zakresie zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych, w tym w kierunku ich termicznego przekształcania,
- wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków lub innych odpowiednich rozwiązań zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska w miejscach gdzie nie jest możliwa technicznie lub jest nieuzasadniona ekonomicznie budowa sieci kanalizacyjnej,
- budowa i rozbudowa systemów odbioru wód opadowych i roztopowych oraz ich oczyszczanie;

- wspieranie działań kontrolnych w zakresie likwidacji punktowych i obszarowych źródeł emisji nieoczyszczonych ścieków do środowiska wodnego i do ziemi,
- analiza wyników monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, wytyczanie kierunków naprawczych dla poprawy złej jakości wód,
- identyfikacja potencjalnych źródeł zanieczyszczeń,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa zakresie potrzeb i możliwości dążenia do ochrony stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- realizacja założeń Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w gospodarce rolnej,
- wspieranie działań inwestycyjnych, których wynikiem będzie eliminacja emisji zanieczyszczeń przemysłowych do środowiska wodnego i do ziemi, w tym substancji szczególnie szkodliwych oraz powodujących zasolenie,
- inicjowanie i wspieranie działań inwestycyjnych, których wynikiem będzie poprawa jakości wód przeznaczonych do spożycia,
- inicjowanie, wspieranie opracowania i wdrażania programów naprawczych dla jednolitych części wód powierzchniowych sklasyfikowanych poniżej stanu dobrego ze szczególnym uwzględnieniem tych, posiadających zły stan ekologiczny,
- realizacja zadań inwestycyjnych zapisanych w dokumentach planistycznych wynikających z wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej.

2. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu:

- analiza wyników monitoringu jakości powietrza atmosferycznego według ocen rocznych, określanie kierunków działań naprawczych dla stref należących do klasy C oraz analiza skuteczności wdrażanych programów naprawczych, a także sporządzanie i wdrażanie programów naprawczych dla stref zaklasyfikowanych do klasy C,
- podejmowanie działań w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska poprzez utrzymywanie poziomu substancji w powietrzu poniżej lub co najwyżej na poziomie celu długoterminowego,
- wyznaczanie stref ograniczonej dostępności komunikacji w miastach, a zwłaszcza w miastach dużych, centrach zabytkowych, strefach uzdrowiskowych i szpitalnych w połączeniu z właściwie prowadzoną polityką parkingową,
- budowa obwodnic ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości, przez które przebiegają główne drogi,
- ograniczenie, docelowo eliminacja niskiej emisji ze źródeł komunalnych w miastach i terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej poprzez: sukcesywną budowę sieci gazowej, zastępowanie paliw wysokoemisyjnych paliwami ekologicznymi (paliwami niskoemisyjnymi) energią ze źródeł zbiorczych lub energią ze źródeł odnawialnych oraz promocję budownictwa energooszczędnego,
- wspieranie w uzyskaniu oraz promocja jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych uzyskujących certyfikat ISO,
- edukacja ekologiczna w zakresie potrzeb i możliwości dążenia do ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu m.in. poprzez oszczędność energii elektrycznej, promowanie stosowania niskoemisyjnych lub odnawialnych źródeł energii, biopaliw itp.

3. Poprawa klimatu akustycznego:

- wspieranie działań prowadzących do eliminacji bądź ograniczenia do poziomów dopuszczalnych emisji hałasu przemysłowego,
- wspieranie realizacji inwestycji wpływających na zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego – budowę obwodnic, budowę i przebudowę dróg, realizacja elementów technicznych zieleni izolacyjnej, itp.,
- kontynuacja działań monitorujących używanie spalinowego sprzętu motorowodnego na wodach powierzchniowych,
- monitorowanie przestrzegania zasad strefowania terenów w planowaniu przestrzennym w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów,

4. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi:

- monitorowanie przestrzegania zasad ochrony ludzi przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych w planowaniu przestrzennym w odniesieniu do terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności.

5. Ochrona przed poważnymi awariami i poważnymi awariami przemysłowymi oraz zapobieganie szkodom w środowisku:

- edukacja ekologiczna w celu wykreowania właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacjach wystąpienia zagrożeń środowiska powodowanych wystąpieniem zdarzeń o znamionach poważnych awarii,
- wyznaczanie bezpiecznych miejsc parkingowych dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne,
- wspieranie Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych w doposażaniu w specjalistyczny sprzęt ratownictwa technicznego,
- zapobieganie bezpośrednim zagrożeniom wystąpienia szkody w środowisku i szkodom w środowisku,
- w przypadku wystąpienia szkody w środowisku - egzekwowanie od podmiotów korzystających środowiska obowiązku podjęcia działań naprawczych, działań zapobiegawczych oraz naprawy elementów przyrodniczych do przywrócenia stanu początkowego oraz usunięcia zagrożenia dla zdrowia ludzi.

6. Zarządzanie środowiskiem w aspekcie ochrony zdrowia:

- wdrażanie strategicznego programu rządowego „Środowisko, a zdrowie”, zgodnego z wytycznymi Europejskiego Biura Światowej Organizacji Zdrowia,
- stwarzanie i doskonalenie dostępnych systemów informacyjnych dla celów monitoringu „Środowiskowych zagrożeń zdrowia i ich skutków”,
- wprowadzenie ekologicznych systemów grzewczych w miastach, w których notuje się przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji, w celu zmniejszenia zapadalności na choroby układu oddechowego,
- ochrona Głównych Zbiorników Wód Podziemnych jako jedynych rezerwuarów czystych wód podziemnych,
- przyspieszenie budowy systemów oczyszczania i odprowadzania ścieków na terenach wiejskich,
- łagodzenie istniejących nieprawidłowości lokalizacyjnych przez budowę ekranów akustycznych i innych zabezpieczeń,
- restrukturyzacja produkcji rolniczej na obszarach o glebach nadmiernie zanieczyszczonych substancjami chemicznymi,
- opracowanie i wdrażanie zintegrowanych programów edukacji ekologicznej, zdrowotnej i konsumenckiej,

II. Cel ekologiczny: Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii**1. Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość:**

- wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia wody i podniesienia efektywności wykorzystania energii w gospodarce komunalnej,
- wspieranie działań mających na celu minimalizację i ograniczanie ilości powstawania odpadów,
- wspieranie projektowania i realizacji energooszczędnego budownictwa,
- zwiększenie sprawności wytwarzania energii i zmniejszenia strat energii w przesyłach.

2. Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy:

- realizacja działań zmierzających do obniżenia zagrożenia powodziowego wynikających z wdrażania Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny i zarządzania ryzykiem powodziowym,
- tworzenie warunków do szerokiego korzystania z wód (rekreacja, energetyka, żegluga, modernizacja i rozwój śródlądowych dróg wodnych,) przy nie pogarszaniu ich jakości,
- realizacja programu małej retencji, programu ochrony przeciwpowodziowej województwa kujawsko - pomorskiego,
- przebudowa, rozbudowa, budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych,
- monitoring właściwego utrzymania wód i urządzeń wodnych,
- utrzymanie koryt rzecznych,
- modernizacja urządzeń wodnych melioracji podstawowych poprzez udrażnianie rzek i kanałów dla ryb dwuśrodowiskowych,
- poprawa warunków do korzystania z wód (tworzenie rezerw wodnych) oraz ochrona obszarów wodno-błotnych,
- wyznaczenie obszarów zalewowych i polderów,
- budowa, przebudowa i modernizacja melioracji szczegółowych (w tym tworzenie zasobów wodnych poprzez nawadnianie).

3. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych:

- sporządzenie analizy dotyczącej wyznaczenia terenów dla lokalizacji instalacji OZE,
- intensyfikacja wykorzystania mechanizmów wsparcia rozwoju OZE z prowadzeniem działań edukacyjnych oraz popularyzacyjnych,
- wspieranie i aktywizacja samorządów gminnych w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów dla zwiększenia ilości energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych,
- realizacja przedsięwzięć z zakresu małej retencji (hydroelektrownie) z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.

III. Cel ekologiczny: Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych**1. Ochrona przyrody i krajobrazu:**

- udział samorządu województwa w racjonalnym kształtowaniu europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na terenach najcenniejszych przyrodniczo z zachowaniem możliwości rozwoju gospodarczego województwa,
- opiniowanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 pod kątem osiągnięcia kompromisu między ochroną przyrody, a racjonalnym

- rozwojem społeczno-gospodarczym, opiniowanie planów ochrony dla rezerwatów przyrody, sporządzanie i aktualizacja planów ochrony dla parków krajobrazowych,
- dostosowanie reżimów ochronnych na obszarach chronionych do potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu oraz do zamierzeń rozwoju społeczno-gospodarczego,
 - realizacja powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych,
 - utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk,
 - ochrona krajobrazu otwartego przed inwestycjami dysharmonijnymi,
 - wprowadzenie programu udroźnienia rzek w celu umożliwienia migracji organizmów wodnych,
 - intensyfikacja wdrażania i promocji programów rolnośrodowiskowych,
 - poprawa stanu zniszczonych cennych przyrodniczo ekosystemów, zwłaszcza dolin rzecznych oraz siedlisk, w tym wodno-błotnych i leśnych,
 - wspieranie kompleksowych badań florystycznych, faunistycznych i krajobrazowych oraz rozwój systemu wymiany informacji przyrodniczej,
 - sukcesywna rewaloryzacja parków podworskich i miejskich,
 - przeciwdziałanie wprowadzaniu gatunków obcej flory i fauny.

2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów:

- zwiększanie lesistości województwa w wyniku dalszego zalesienia gruntów porolnych,
- uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych w planowaniu nowych zalesień,
- działania na rzecz dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do siedlisk poprzez ograniczenia nasadzeń sosny na rzecz gatunków liściastych,
- zwiększenie stabilności ekosystemów leśnych poprzez zróżnicowanie struktury pionowej drzewostanów, urozmaicenie formy zmieszania,
- racjonalne rekreacyjne udostępnianie lasów,
- tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów,
- kontynuowanie przebudowy drzewostanów zniekształconych lub uszkodzonych w wyniku działalności człowieka.

3. Ochrona powierzchni ziemi i gleb:

- prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie przeciwdziałania wyłączenia z użytkowania rolniczego gleb o wysokich walorach użytkowych,
- przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo,
- ograniczanie procesów erozji wodnej i wietrznej,
- rekultywacja gleb zdegradowanych metodami biologicznymi i technicznymi,
- wdrażanie programów rolnośrodowiskowych uwzględniających działania prewencyjne,
- prowadzenie bieżącej rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych, w tym terenów przemysłowych,
- przestrzeganie i egzekwowanie wymogu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
- preferowanie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych w kierunku leśnym i wodnym.

4. Ochrona zasobów kopalin:

- unikanie lokalizacji inwestycji strategicznych na terenach złóż kopalin,
- ograniczanie tendencji polegającej na eksploatacji kopalin (w szczególności piasków i żwirów) z małych złóż o powierzchni do 2 ha,
- zastępowanie kopalin surowcami z innych źródeł, w szczególności surowcami odtwarzalnymi i odzyskiwanymi z odpadów,
- wielokierunkowe wykorzystanie wód leczniczych i termalnych,
- przeciwdziałanie nielegalnej eksploatacji kopalin.

IV. Cel ekologiczny: Działania systemowe w ochronie środowiska**1. Edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w ochronie środowiska:**

- opracowanie i wdrażanie programów szkolnych z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego,
- szkolenie kadry nauczycielskiej oraz organizatorów turystyki i wypoczynku w zakresie treści i metodyki przekazywania wiedzy ekologicznej,
- podnoszenie świadomości ekologicznej decydentów,
- przygotowywanie i publikowanie rzetelnej łatwodostępnej informacji o stanie i zagrożeniach środowiska,
- prowadzenie skutecznej edukacji ekologicznej, realizacja szeregu działalności promujących tematykę ekologiczną – organizacja wydarzeń i imprez, prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej, w tym w oparciu o produkty markowe regionu,
- tworzenie i rozwijanie bazy dydaktycznej edukacji ekologicznej,
- opracowywanie i realizacja programu regionalnego z zakresu edukacji ekologicznej oraz programów dla szczebla powiatowego i gminnego,
- rozwijanie współpracy w organizacjach pozarządowych wraz z zapewnieniem im udziału w działaniach edukacyjnych oraz podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska.

2. Rozwój badań i postęp techniczny:

- zwiększenie środków finansowych kierowanych na potrzeby rozwoju szkolnictwa wyższego i instytucji naukowo-badawczych regionu zajmujących się problematyką ochrony środowiska połączona z racjonalizacją ich wydatkowania,
- zwiększenie wagi opinii i doradztwa naukowych środowisk z zakresu nauk przyrodniczych i ochrony środowiska w procesie podejmowania decyzji administracyjnych,
- wsparcie dla przedsiębiorstw wdrażających i stosujących rozwiązania technologiczne o innowacyjnym charakterze.

3. Planowanie przestrzenne w ochronie środowiska:

- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska,
- przestrzeganie zasad ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu,
- przestrzeganie zasad strefowania poszczególnych funkcji terenu (np. mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna),
- ograniczenie rozpraszania budownictwa i jego koncentracja, intensyfikacja wykorzystania terenów w ramach istniejącego zainwestowania, w szczególności budownictwa mieszkaniowego,

- przestrzeganie w planach miejscowych optymalizacji ustaleń dotyczących ochrony środowiska w tym odprowadzenie ścieków do kanalizacji, podłączenie zabudowy do sieci ciepłowniczej, gazowej, bądź stosowanie źródeł energii odnawialnej,
- zalecanie w planach miejscowych określania poziomów docelowych substancji w powietrzu celem ograniczenia „niskiej emisji”,
- uwzględnianie w polityce przestrzennej progów poziomu „chłonności” środowiskowa i „pojemności” przestrzennej,
- wyznaczenie korytarzy ekologicznych rangi ponadlokalnej dla potrzeb opracowań ekofizjograficznych i prognoz oddziaływania na środowisko oraz ich zagospodarowanie zgodnie ze specyfiką,
- prowadzenie efektywnego monitoringu obecnych i planowanych zmian zachodzących w środowisku,
- prowadzenie analiz scenariuszowych i budowanie modeli zmian funkcji przestrzeni w relacji do istniejących i potencjalnych zagrożeń środowiskowych,
- ograniczanie zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią.

4. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska:

- stosowanie w systemie zamówień publicznych oraz publicznych dotacji i dofinansowań preferencji dla przedsiębiorstw o proekologicznym podejściu w ramach prowadzonych działalności (stosowanie systemów zarządzania środowiskowego, certyfikacja działalności),
- promocja i wsparcie dla zastosowania w przedsięwzięciach i procesach koncepcji najlepszych dostępnych technik (BAT),
- wsparcie dla jednostek publicznych i podmiotów gospodarczych uzyskujących certyfikaty norm ISO,
- stosowanie innowacyjnych prośrodowiskowych rozwiązań w inwestycjach finansowanych ze środków publicznych,
- rekompensowanie samorządom lokalnym strat w środowisku na skutek realizowanych inwestycji.

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, Program powinien również nawiązywać do zapisów powiatowego programu ochrony środowiska. Program ten w swoich zapisach zawiera wiele wytycznych, które bezpośrednio powinno się wykorzystać w harmonogramie dla Gminy, w tym między innymi:

- 1. Edukacja ekologiczna** - stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zapewnienie jej szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.
- 2. Rozwój badań i postęp techniczny** - zwiększenie roli wiedzy i innowacyjności w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego województwa oraz ułatwienie procesu wdrażania nowych technologii środowiskowych i ekoinnowacji w gospodarce.
- 3. Działania w aspekcie obszarowym - planowanie przestrzenne** - zachowanie równowagi przyrodniczej w procesie organizacji przestrzeni województwa dla potrzeb społeczności i prognozowania rozwoju gospodarczego.
- 4. Zarządzanie środowiskowe** - stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne i terminowe realizowanie jej celów.
- 5. Ochrona przyrody i krajobrazu** - zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorach przyrodniczych, krajobrazowych

- i kulturowych oraz utrzymanie różnorodności biologicznej województwa na poziomie wewnątrzgatunkowym, gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu).
6. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** - kształtowanie właściwej struktury przestrzennej, gatunkowej i wiekowej lasów oraz wykorzystanie gospodarcze zasobów leśnych z zapewnieniem zachowania trwałości lasów oraz ich potencjału biologicznego, produkcyjnego i regeneracyjnego.
 7. **Ochrona powierzchni ziemi i gleb** - ochrona zasobów glebowych przed degradacją i nieracjonalnym użytkowaniem.
 8. **Ochrona zasobów kopalin** - ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalną eksploatację i minimalizowanie degradacji środowiska.
 9. **Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii** - wzrost efektywności wykorzystania zasobów wodnych i surowcowych na cele gospodarcze, zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zapobieganie oraz ograniczanie powstawania odpadów u źródła ilości a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
 10. **Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy** - trwały i zrównoważony rozwój w gospodarowaniu zasobami wodnymi województwa skuteczna ochrona przed powodzią i suszą.
 11. **Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych** - zwiększenie produkcji energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii (OZE) zgodnie z krajową polityką energetyczną kraju.
 12. **Kierunki dalszej poprawy jakości środowiska** - kontynuowanie procesu włączenia problematyki środowiskowego zagrożenia zdrowia do procedur zarządzania jakością środowiska oraz zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku życia i pracy.
 13. **Poprawa jakości wód** - do końca 2015 r. należy zapewnić 75 % redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych w celu ochrony wód powierzchniowych oraz zakończyć program budowy, rozbudowy i modernizacji systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków. Celem jest również osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa oraz zabezpieczenie potrzeb ludności w zasoby wody pitnej. Należy dążyć do racjonalnego korzystania z zasobów wód podziemnych zapewniającego równowagę przed poborem i zasilaniem, ograniczającego zużycie wód podziemnych do celów innych niż socjalno – bytowe. Stosować mechanizmy wymuszające zmniejszenie zużycia wody (nowe technologie, zamknięte obiegi wody, system kontroli, pozwolenia zintegrowane) przede wszystkim w najbardziej wodochłonnych dziedzinach produkcji, Opracować dokumentację hydrogeologiczną GZWP w aspekcie ich ochrony.
 14. **Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu** - spełnienie wymagań prawnych i standardów emisyjnych w zakresie jakości powietrza oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu. Dla zapewnienia jego realizacji należy dążyć do: dalszej poprawy jakości powietrza w województwie skoncentrowanej przede wszystkim na redukcji zanieczyszczeń obejmującej głównie źródła: energetykę zawodową i procesy przemysłowe, transport, niską emisję, zapobiegania niszczeniu warstwy ozonowej, redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ustaleniami zewnętrznymi.
 15. **Poprawa klimatu akustycznego** - zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu.

16. **Ochrona przed polami elektromagnetycznymi** - ochrona mieszkańców województwa przed ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, dążenie do utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla terenów dostępnych dla ludności poniżej poziomów dopuszczalnych.
17. **Ochrona przed poważnymi awariami i poważnymi awariami przemysłowymi** - ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi oraz środowiska, zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych poprzez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takich awarii, dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnej awarii w tym awarii będącej następstwem transportu substancji niebezpiecznych, dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej poprzez pełną identyfikację zakładów o dużym ryzyku i zakładów o podwyższonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Aktualizowany Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łabiszyn powinien również uwzględniać zapisy dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki ochrony środowiska jest ciągłość podejmowanych działań.

5.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁABISZYN

Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska zakłada realizację działań Gminy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz planowanymi przez jednostkę inwestycjami.

Obowiązki samorządu gminnego wynikają bezpośrednio z następujących ustaw:

- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy Prawo ochrony środowiska,
- ustawy Prawo Wodne,
- ustawy o odpadach (wraz z powiązanymi ustawami o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarki odpadami, itp.),
- ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawy o ochronie przyrody.

Przy sporządzaniu celi strategicznych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska dla Gminy Łabiszyn opierano się na zapisach wspomnianych ustaw, jednak w większości do harmonogramu wprowadzano zaplanowane przez Gminę inwestycje i przedsięwzięcia. Zapisane w harmonogramie realizacyjnym działania wynikające bezpośrednio z ustaw, to zadania, na które w szczególności organy Gminy powinny zwrócić uwagę, ze względu na problemy w danym zakresie bądź niedociągnięcia administracyjne lub finansowe.

Głównymi celami strategicznymi dla Gminy Łabiszyn, w nawiązaniu do prowadzonej obecnie polityki zrównoważonego rozwoju (obowiązującego dotąd Programu Ochrony Środowiska) są następujące kierunki:

1. **Cel ekologiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców.**
2. **Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.**
3. **Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.**
4. **Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.**
5. **Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.**
6. **Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.**
7. **Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.**
8. **Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.**
9. **Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej.**
10. **Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.**
11. **Cel ekologiczny: gospodarka odpadami.**

Najważniejszymi kwestiami dla Gminy Łabiszyn w ramach prowadzonych działań są inwestycje w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, drogownictwa oraz innych sieci infrastruktury (sieci ciepłowniczej, gazowniczej) oraz rekultywacji składowiska odpadów i obszarów poeksploatacyjnych. Wszelkie inne działania, już pozainwestycyjne, związane są z prowadzeniem rejestrów, ewidencji, kontrolami oraz prowadzeniem postępowań administracyjnych.

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach kierunki działań (wymienione w tabeli harmonogramu), jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Łabiszyn, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań ekologicznych na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (w dziedzinie ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Miejski oraz instytucje i podmioty zajmujące się ochroną środowiska w całym regionie.

Cele strategiczne i kierunki działań określono jako obowiązujące w czasie krótkoterminowego i długoterminowego harmonogramu Programu Ochrony Środowiska (od roku 2012 do roku 2015, wraz z perspektywą do roku 2019).

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Ich zestawienie stanowi krótkookresowy harmonogram (4 – letni, w latach 2012 - 2015) i są to przede wszystkim konkretne inwestycje infrastrukturalne.

Część pozostałych zadań ekologicznych będzie realizowana w okresie długoterminowym (8 – letnim, do roku 2019), w ramach długookresowego harmonogramu

znajdują się zadania wymagające kontynuacji, np. edukacja ekologiczna, szkolenia, kontrole, monitoring, itd.).

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne Urzędu Miejskiego (zadania Gminy) i zadania koordynowane (wspólne z innymi jednostkami oraz innymi podmiotami zajmującymi się działaniami proekologicznymi oraz infrastrukturą zapewniającą ochronę środowiska). W harmonogramie nie zamieszczano zadań, jakie prowadzone są na terenie Gminy, tylko i wyłącznie przez inne niż Gmina organy ochrony środowiska i instytucje, takie jak np. WIOŚ, RZGW, Lasy Państwowe, RDOŚ.

Zadania własne Gminy to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Gminy, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym.

Należy zaznaczyć, że szeroko pojęta ochrona środowiska oraz działania mające prowadzić do zrównoważonego rozwoju nie są tylko zadaniami realizowanymi na poziomie lokalnym, przez samorząd gminny. Działania Gminy Łabiszyn są ukierunkowane poprzez działania prowadzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz regionalnym przez takie jednostki i instytucje, jak: Ministerstwo Środowiska, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Marszałka, Wojewodę i Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego, Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych (Nadleśnictwa, Leśnictwa), Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodki Edukacji Ekologicznej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwową Straż Pożarną, Inspekcję Ruchu Drogowego, zarządców dróg wszystkich kategorii, organy nadzoru budowlanego, inspekcję sanitarną, zarządzający składowiskami odpadów oraz innymi instalacjami, starostwa powiatowe, podmioty gospodarcze, czy też właściciele gruntów.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji spoczywa niewątpliwie głównie na władzach samorządowych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem Gminy Łabiszyn przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze Gminy pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Gminy pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze

społecznym wyróżnia się dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

VI. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2012	2013	2014	2015	2016-2019		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców							
Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej oraz obiektów wodociągowych, zgodnie z planami ZWiK Łabiszyn i bieżącymi potrzebami, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych (brak sprecyzowanych planów na najbliższe lata). W tym: 1. Wymiana rur azbestowych. 2. Kontynuacja modernizacji stacji uzdatniania wody w Nowym Dąbju (w związku z budową w/w wodociągu Nowe Dąbie – Obórznia – Rzywno – Pszczółczyn - Wielki Sosnowiec – Władysławowo - Annowo i korzystaniem z tego ujęcia nowej nitki). 3. Rozbudowa sieci wodociągowej w obszarze Władysławowa i Annowa (plus podłączenie nieruchomości na terenie działek letniskowych we Władysławowie i Annowie).		1. rury azbestowe - 200 000				zadanie ciągłe	Gmina, ZWiK Łabiszyn
	2. SUW 530 000						
	3. sieć – 110 000 + 250 000						
	Środki własne jednostek realizujących, Gmina, EOG, RPO						
Rozwój i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz obiektów związanych z przyjmowaniem i oczyszczaniem ścieków, zgodnie z planami ZWiK Łabiszyn i bieżącymi potrzebami, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych (brak sprecyzowanych planów na najbliższe lata). W szczególności, zgodnie z WPI: 1. Kanalizacja ulic: 11 Stycznia, Sienkiewicza, Farna, Plac 1000-Lecia, Jana Pawła II, Szubińskiej, Mickiewicza, Parkowej, Krótkiej, Wąskiej, Bankowej, Zaulek, 2. Kanalizacja m. Nowe Dąbie. Realizacja zapisów Aglomeracji (konieczne jest wybudowanie ok. 7 km sieci oraz podłączenie ok. 1 322 mieszkańców) oraz Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.	1. 4 000 000					zadanie ciągłe	Gmina, ZWiK Łabiszyn
		2. 2 000 000					
	Środki własne jednostek realizujących, Gmina, kredyty, RPO, WFOŚiGW, PROW						
Aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych kontynuacja działań w zakresie ich	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	Środki własne gminy						

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2012	2013	2014	2015	2016-2019		
	Źródła finansowania						
kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania.							
Dotacja dla Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Łabiszyn związana z dopłatą do 1 m ³ ścieków.	60 000					2012 / corocznie	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody							
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody), planów ochrony oraz ich wdrażanie.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągłe	organizacje społeczne, stowarzyszenia, RDOŚ, Rada Miejska, Ministerstwo
	środki własne jednostek realizujących						
Utrzymanie cmentarzy.	1 500	podobna kwota każdego roku				2012 / zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Utrzymanie zieleni w Gminie, ochrona terenów cennych przyrodniczo.	26 000	podobna kwota każdego roku				2012 / zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Tworzenie i realizacja kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb (uwzględnianie zalesień w MPZP).	brak danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina, ODR
	środki własne jednostek realizujących						
Kontrola wydawania pozwoleń na wycinkę drzew przez mieszkańców (wizja lokalna).	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Realizacja Programu opieki nad zwierzętami, w tym wydatki związane z bezdomnymi zwierzętami.	40 000					2012 / zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych							
Wydatki związane z utrzymaniem czystości w mieście i rekultywacją składowiska odpadów w Załachowie zamkniętego 31.12.09 r. Prowadzenie monitoringu jakości wód gruntowych i odciekowych na terenie składowiska.	151 000					2012 / corocznie	Gmina
	środki własne Gminy						
Odśnieżanie.	131 000	podobne środki każdego roku, w zależności od warunków pogodowych				2012 / corocznie	Gmina
	środki własne Gminy						
Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniem.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Kontrolowanie działań zmierzających do rekultywacji miejsc	koszty zależne od podjętych działań, koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina, prywatni

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2012	2013	2014	2015	2016-2019		
	Źródła finansowania						
	środki własne Gminy, właścicieli nieruchomości, przedsiębiorstwa prowadzące działalność wydobywczą						
eksploatacji surowców mineralnych, także likwidacja miejsc nielegalnej eksploatacji kopalni.							
Stopniowe opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP.	50 000	podobne koszty każdego roku				2012 / zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: <i>zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią</i>							
Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina (szkolenia), sołtysi
	środki własne jednostek realizujących						
Prowadzenie corocznych działań związanych z konserwacją, modernizacją i odbudową urządzeń wodnych, rowów, przepustów, studzienek, oczyszczaniem przepustów drogowych i wylotów drenarskich, poprzedzone corocznym przeglądem stanu technicznego urządzeń melioracyjnych.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina, ZMiUW, spółka wodna, właściciele gruntów
	środki własne Gminy, jednostek realizujących						
Ochrona terenów zalewowych przed wprowadzeniem zabudowy, uwzględnianie terenów zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (uwzględniając zapisy Opracowań ekofizjograficznych, uregulowań RZGW).	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Realizacja planu ochrony przed powodzią w przypadku jej wystąpienia. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za stan infrastruktury przeciwpowodziowej.	brak szczegółowych danych kosztowych					w razie potrzeb	Gmina, ZMiUW, RZGW, UW, Powiat
	środki własne jednostek realizujących						
Cel ekologiczny: <i>utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów</i>							
Modernizacja kotłowni Urzędu Miejskiego.	50 000					2012	Gmina
	środki własne Gminy						
Gazyfikacja miasta i gminy.	brak danych kosztowych, ze względu na brak planów					zadanie ciągłe	operator sieci gazowej Pomorska Spółka Gazownicza, Gmina
	środki własne Gminy, środki zewnętrzne						
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, biomasy, elektrowni wiatrowych, eksploatacja elektrowni wodnych).	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina, inwestorzy
	Gmina, przedsiębiorcy, organizacje						
Modernizacja ulic: Romantycznej, Powstańców Wlkp., pn. część	650 000					2012	Gmina

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2012	2013	2014	2015	2016-2019		
	Źródła finansowania						
	środki własne Gminy						
Nowego Rynku.							
Budowa kładki nad Kanałem Noteckim.	400 000					2012	Gmina
	środki własne Gminy						
Modernizacja dwóch dróg wiejskich.	170 000					2012	Gmina
	środki własne Gminy						
Modernizacja drogi w Jabłowie Pałuckim.	295 000					2012	Gmina
	środki własne Gminy						
Parking przy ul. Rynkowe, przy Placu 1000-lecia 1.	60 000					2012	Gmina
	środki własne Gminy						
Bieżące utrzymanie dróg gminnych, w tym: zakup znaków drogowych kostki, obrzeży, podsypki, kruszywa i betonu na budowę i modernizację dróg i chodników w mieście.	10 000					2012 / corocznie	Gmina
	środki własne Gminy						
Utwardzenie powierzchni na drodze wojewódzkiej nr 246, Łabiszyn – Złotniki Kujawskie, na odcinku 6,135 km.	brak szczegółowych danych kosztowych					2013	ZDW
	Zarząd Dróg Wojewódzkich						
Przebudowa drogi wojewódzkiej 254 na całym odcinku.	brak szczegółowych danych kosztowych					2013-2015	ZDW
	Zarząd Dróg Wojewódzkich						
Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska							
Modernizacja i budowa dróg (budowa obwodnic, optymalizacja przebiegu tras komunikacyjnych oraz optymalizacja płynności ruchu, tworzenie zabezpieczeń akustycznych).	zgodnie z założeniami poszczególnych zarządców dróg						
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym							
Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych w nawiązaniu do obszarów zabudowy mieszkaniowej.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne jednostek realizujących						
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych							
Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza cieplnej w systemach przesyłowych, poprawy parametrów energetycznych budynków,	brak danych kosztowych ze względu na szeroki zakres zadań w ramach działalności różnych operatorów sieci infrastruktury					zadanie ciągłe	przedsiębiorstwa, ZWiK, operatorzy

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2012	2013	2014	2015	2016-2019		
	Źródła finansowania						
	środki własne jednostki realizującej, dotacje, kredyty						
podnoszenie sprawności wytwarzania energii, zmniejszenie strat wody na sieciach przesyłowych.							
Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej							
Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Miejskiego, rolników, mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, nawożenia, unieszkodliwiania azbestu, itp.).	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągle	Gmina, Powiat, Nadleśnictwa, ODR, organizacje
	środki własne Gminy, ODR, środki WFOŚiGW						
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, pikniki o tematyce ekologicznej.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągle	Gmina, Powiat, Nadleśnictwa, szkoły
	środki własne Gminy, środki zewnętrzne, WFOŚiGW						
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska (co 4 lata) oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata).	3 500				ok. 3 5000 zł	co 4 lata	Gmina
	środki własne Gminy						
Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach, opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa, itd.).	koszty administracyjne					zadanie ciągle	Gmina
	środki własne Gminy						
Budowa ścieżek edukacyjnych, rekreacyjnych, rowerowych, w tym: ścieżka do uprawiania Nordic Walking (ok. 5 km).		40 000				2013	Gmina, Lokalna Grupa Działania Pałuki
	środki własne Gminy, PROW						
Budowa przystani dla rowerów wodnych wykorzystywanych do celów rekreacyjnych na rzece Noteć (wraz z zakupem rowerów).	25 000 (+ rowery 24,481					2012	Gmina
	środki własne Gminy, PROW						
Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego							
Współpraca przy realizacji powiatowego planu zarządzania ryzykiem.	koszty zależne od podjętych działań					zadanie ciągle w razie potrzeb	Gmina, Powiat, KPPSP
	środki własne jednostki realizującej						
Uwzględnianie zagadnień zagrożenia poważnymi awariami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzjach.	koszty administracyjne					zadanie ciągle	Gmina
	środki własne Gminy						
Cel ekologiczny: Gospodarka odpadami							

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2012	2013	2014	2015	2016-2019		
	Źródła finansowania						
Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi będą wynikać z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Określone przez ustawę obowiązki Gminy będą stopniowo i zgodnie z obowiązującymi terminami realizowane przez Gminę Łabiszyn.							

VII. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

7.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Edukacja ekologiczna znalazła stosowną rangę zarówno w Konstytucji RP jak i sektorowych uregulowaniach prawnych, przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody i w ustawie o systemie oświaty. Istotne znaczenie dla edukacji ekologicznej wynika również z podpisanych przez Polskę dokumentów międzynarodowych przede wszystkim Agendy 21.

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

7.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Potrzeba wdrożenia ekorozwoju, m. in. poprzez edukację ekologiczną, pojmowanego jako całokształt harmonijnych działań człowieka, korzystającego z zasobów środowiska przyrodniczego w sposób racjonalny, odpowiedzialny oraz gwarantujący ich zachowanie dla przyszłych pokoleń jest obecnie sprawą pilną, godną stawiania jej ponad wszelkimi podziałami. Dlatego też edukacyjne działania proekologiczne powinny integrować całe społeczeństwo.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych, jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku, w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości naszego życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywę godziwego życia przyszłym pokoleniom.

Przewidziany do realizacji program edukacji ekologicznej powinien zawierać następujące zagadnienia:

- potrzebę edukacji ekologicznej,
- uwzględnianie we wszystkich działaniach tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska,
- znalezienie i zróżnicowanie form i treści przekazu, aby w najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną,
- podział mieszkańców na grupy, do których trafiać będą odpowiednio przygotowane formy edukacyjne (np. pracowników samorządowych, dziennikarzy i nauczycieli, dzieci i młodzież, dorosłych mieszkańców oraz przedsiębiorców).

Należy równocześnie wyznaczyć cele i efekty, jakie ma przynieść prowadzona akcja edukacyjno - informacyjna. Właściwie opracowany program edukacji ekologicznej powinien również uwzględniać nakłady finansowe oraz możliwości finansowania zadań edukacyjnych przewidzianych harmonogramem programu. Istotna jest również spójność tego programu z założeniami programów edukacyjnych wyższych szczebli (powiatowym i wojewódzkim).

Gmina Łabiszyn corocznie organizuje wiele działań i organizuje liczne akcje w zakresie edukacji ekologicznej. Wiele zadań wiąże się z gospodarką odpadami. Z roku na rok Gmina powiększa ilość pojemników służących do selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych. prowadzona jest ponadto selektywna zbiórka baterii małogabarytowych. Pojemniki na tego rodzaju odpady umieszczone są m.in. w szkołach i Urzędzie Miejskim.

W szkołach prowadzone są zajęcia oraz organizowane są konkursy mające na celu informowanie dzieci i młodzieży o aktualnych problemach związanych z ochroną środowiska. Każdego roku, przy współpracy placówek oświatowych, Urzędu Miejskiego oraz Nadleśnictwa organizowany jest Dzień Sprzątania Świata.

Gmina prowadzi również na bieżąco działania informacyjne dla mieszkańców, np. z zakresu właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, jak na przykład azbestem.

Podczas różnych konkursów i akcji ekologicznych warto jest pogłębiać znajomość problemów środowiskowych związanych z odpadami komunalnymi, pokazać korzyści płynące ze zbiórki makulatury oraz innych surowców wtórnych, kształcić umiejętności ograniczenia ilości odpadów wytwarzanych w domu oraz aktywnego udziału w działaniach na rzecz środowiska. Działacze zajmujący się tematyką ochrony środowiska powinni również zwrócić uwagę na problem spalania odpadów w gospodarstwach domowych. Uświadamiając szkodliwość, jaka wynika z wprowadzania do atmosfery substancji pochodzących ze spalania w nieprzystosowanych do tego urządzeniach, mogą doprowadzić do mierzalnej poprawy faktycznego stanu środowiska przyrodniczego w skali regionu.

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Aby propagować postawy ekologiczne należy informować społeczeństwo np. za pomocą rozdawania ulotek informacyjnych, bądź poprzez udostępnianie informacji w Internecie. W dobie informatyzacji społeczeństwa, ekologiczny serwis internetowy byłby bardziej przystępny, na przykład dla młodzieży. Serwis ten mógłby zawierać informacje przydatne dla mieszkańców gminy i regionu w zakresie obowiązków mieszkańców, odnośnie gospodarki odpadami i prawidłowego gospodarowania nimi.

Ważne jest także aby Gmina działała wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

VIII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI

8.1. KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. W obecnych warunkach gospodarczych kraju, są to często jedyne źródła finansowania i realizacji inwestycji. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Poniżej przedstawiono wybrane programy dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2007 - 2013)

Głównym celem programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska przyrodniczego, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Źródłem finansowania projektów są środki Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wzrost atrakcyjności Polski i regionów będzie osiągnięty dzięki inwestycjom w sześciu obszarach – transportu, środowiska, energetyki, kultury, ochrony zdrowia i szkolnictwa wyższego – poprzez realizację następujących celów szczegółowych programu:

1. Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.
2. Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.
3. Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.
4. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia zasobów pracy.
6. Rozwój nowoczesnych ośrodków akademickich, w tym kształcących specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii.

Do głównych priorytetów POLiŚ zalicza się:

- I. Gospodarkę wodno - ściekową
- II. Gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi
- III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- V. Ochronę przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
- VI. Drogową i lotniczą sieć TEN-T
- VII. Transport przyjazny środowisku
- VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
- IX. Infrastrukturę energetyczną przyjazną środowisku i efektywność energetyczną
- X. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii
- XI. Kulturę i dziedzictwo kulturowe
- XII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawę efektywności systemu ochrony zdrowia
- XIII. Infrastrukturę szkolnictwa wyższego

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka realizują cele Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO). Instytucją Zarządzającą w obu tych programach jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Program Operacyjny Europa Środkowa (2007 – 2013)

Głównym celem programu jest wzmocnienie spójności terytorialnej, promowanie wewnętrznej integracji oraz poprawa konkurencyjności obszaru Europy Środkowej. Cele cząstkowe przyczyniające się do realizacji celu głównego to:

1. Podnoszenie konkurencyjności obszaru Europy Środkowej poprzez wzmacnianie struktur innowacyjności i dostępności.
2. Poprawa równomiernego i zrównoważonego terytorialnego rozwoju poprzez podniesienie jakości środowiska oraz rozwój atrakcyjnych miast i regionów w obszarze Europy Środkowej.

Jednym z najważniejszych priorytetów programu, który w szczególny sposób porusza aspekt środowiskowy jest priorytet 3 – Odpowiedzialne korzystanie ze środowiska. Priorytet ten wspierać będzie wykorzystanie źródeł energii odnawialnej oraz wzrost efektywności energetycznej na przestrzeni obszaru współpracy.

Obszarami interwencji omawianego priorytetu są:

1. Rozwój środowiska wysokiej jakości poprzez zarządzanie naturalnymi zasobami i dziedzictwem.
2. Redukcja ryzyka i wpływu zagrożeń naturalnych i wywołanych działalnością człowieka.
3. Wspieranie wykorzystywania źródeł energii odnawialnej i zwiększania efektywności energetycznej.
4. Wspieranie ekologicznych (przyjaznych środowisku) technologii i działań.

Podstawowymi grupami docelowymi są wszyscy krajowi, regionalni, lokalni decydenci oraz instytucje działające w obszarze środowiska, zarządzania zasobami naturalnymi, gospodarki wodnej, zarządzania zagrożeniami środowiskowymi, efektywności energetycznej

takie jak: władze lokalne i regionalne, środowiskowe grupy interesu, stowarzyszenia środowiskowe, instytuty stosowanych badań środowiskowych, stowarzyszenia, dostawcy energii, jak i wszystkie grupy obywateli i ich przedstawiciele działający w danym obszarze interwencji.

Program Unii Europejskiej „Inteligentna Energia dla Europy (IEE)”

Program Unii Europejskiej „Inteligentna Energia dla Europy (IEE)” to część Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji na lata 2007 – 2013. Głównymi celami IEE jest przede wszystkim:

1. Promowanie wydajności energetycznej oraz racjonalnego wykorzystania zasobów energetycznych.
2. Promowanie nowych i odnawialnych źródeł energii i wspieranie różnorodności energetycznej.
3. Promowanie wydajności energetycznej oraz zastosowania nowych i odnawialnych źródeł energii w transporcie.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (2007 - 2013)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich składa się z czterech osi priorytetowych, w ramach których realizowane są działania w różnych kierunkach.

Zgodnie z każdą osią Program ma na celu:

1. Poprawę konkurencyjności sektora rolnego i leśnego:
 - szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie,
 - ułatwianie startu młodym rolnikom,
 - renty strukturalne,
 - korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów,
 - modernizacja gospodarstw rolnych,
 - zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej,
 - poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa,
 - przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych,
 - uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności,
 - działania informacyjne i promocyjne,
 - grupy producentów rolnych,
2. Poprawę środowiska naturalnego i obszarów wiejskich:
 - wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW),
 - program rolnośrodowiskowy,
 - zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne,
 - odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych,
3. Poprawę jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej:
 - różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,

- tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,
 - podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej,
 - odnowa i rozwój wsi,
4. Realizację osi LEADER:
- wdrażanie lokalnych strategii rozwoju,
 - wdrażanie projektów współpracy,
 - funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja.

Program współpracy międzyregionalnej INTERREG IVC

Program INTERREG IVC jest realizowany w ramach celu Europejskiej Współpracy Terytorialnej wspieranej w zgodzie z założeniami polityki Funduszy Strukturalnych na lata 2007 - 2013. Ogólnym celem Programu INTERREG IVC, skupiającego się również na współpracy międzyregionalnej, jest poprawa skuteczność polityki rozwoju regionalnego w obszarach: innowacji, gospodarki opartej na wiedzy, ochrony środowiska i zapobiegania ryzyku, a także wkład w unowocześnianie gospodarki oraz wzrost konkurencyjności w Europie. Cel ten należy realizować poprzez wymianę, współdzielenie oraz transfer doświadczeń, wiedzy i dobrych praktyk. Promując ogółouropejską współpracę, INTERREG IVC wspiera władze regionalne i lokalne w postrzeganiu współpracy międzyregionalnej jako środka rozwoju poprzez dostęp do doświadczeń innych.

Program INTERREG IVC jest finansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Program opiera się na dwóch priorytetach tematycznych powiązanych z agendami z Lizbony i Goteborga, z których najważniejszym w analizowanym aspekcie jest priorytet 2 – Środowisko naturalne i zapobieganie ryzyku. Do głównych zagadnień zawartych w tym priorytecie należą:

1. Ryzyko naturalne i technologiczne.
2. Gospodarka wodna.
3. Gospodarka odpadami.
4. Różnorodność biologiczna i zachowanie dziedzictwa naturalnego.
5. Energia i zrównoważony transport.
6. Dziedzictwo kulturowe i krajobraz.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko - Pomorskiego (2007 - 2013)

Cel główny RPO jest tożsamy ze strategią województwa i wynika z unijnych i krajowych dokumentów strategicznych. W swoich założeniach cel główny obejmuje całokształt przedstawionych w analizie społeczno - gospodarczej stosunków społecznych, ekonomicznych, warunków pracy, zamieszkiwania i obsługi ludności (m.in. dostępność usług dla ludności w sferze: bytowej, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, rekreacji i wypoczynku), a także warunków tworzonych przez walory i niedostatki środowiska przyrodniczego oraz ład przestrzenny i funkcjonalność zagospodarowania terenów. Zarówno podniesienie poziomu gospodarczej i społecznej konkurencyjności regionu, jak i poprawa jakości życia ludności uwzględniać musi użytkowanie zasobów naturalnych zgodnie z zasadami ekorozwoju.

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego w latach 2007 - 2013 jest tworzenie warunków dla poprawy konkurencyjności

województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej jego obszaru. Cele szczegółowe programu to:

1. Zwiększenie atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego jako obszaru aktywności gospodarczej, lokalizacji inwestycji, jako obszaru atrakcyjnego dla zamieszkania i wypoczynku zarówno dla mieszkańców regionu, jak i turystów.
2. Zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu.
3. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców.

Cele programu będą realizowane poprzez ukierunkowane działania określone jako osie priorytetowe. Kujawsko – Pomorski RPO dzieli się na osiem osi priorytetowych, wśród których znajdują się:

- Oś priorytetowa 1 - Rozwój infrastruktury technicznej: infrastruktura drogowa, infrastruktura transportu publicznego, infrastruktura kolejowa, infrastruktura portu lotniczego,
- Oś priorytetowa 2 - Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska: rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarka odpadami, rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza, infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku, rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, ochrona i promocja zasobów przyrodniczych,
- Oś priorytetowa 3 - Rozwój infrastruktury społecznej: rozwój infrastruktury edukacyjnej, rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rozwój infrastruktury kultury,
- Oś priorytetowa 4 - Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego: rozwój infrastruktury ICT, rozwój usług i aplikacji dla ludności, rozwój komercyjnych e-usług,
- Oś priorytetowa 5 - Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw: rozwój instytucji otoczenia biznesu, wsparcie inwestycji przedsiębiorstw, wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska, wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii, promocja i rozwój markowych produktów, kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje,
- Oś priorytetowa 6 - Wsparcie rozwoju turystyki: rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze, rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych,
- Oś priorytetowa 7 - Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy: rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast, adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów poprzemysłowych i powojaskowych,
- Oś priorytetowa 8 - Pomoc techniczna: wsparcie procesu zarządzania i wdrażania RPO, działania informacyjne i promocyjne.

Realizacja założeń i celów wymienionych w Programie Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych. Zdając sobie z tego sprawę należy dążyć do zwiększania wpływów do budżetu Gminy. Innym źródłem finansowania zadań w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno - ściekowej i szeroko rozumianej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Łabiszyn powinny być także Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy FOŚiGW, Wojewódzki FOŚiGW). Od 1 stycznia 2010 r. został zlikwidowany gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Środki funduszy gminnych przejęli wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast. Przychody obecnych funduszy z tytułu opłat i kar stanowią nadal dochody budżetu Gminy.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oferuje możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych ogłaszanych często jako konkursy (stan na lipiec 2012 roku), Jest on także podmiotem, który koordynuje dofinansowanie z innych instrumentów finansowych.

1. Ochrona wód:

- a) I priorytet Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko:
 - współfinansowanie I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko - gospodarka wodno-ściekowa.
- b) KPOŚK:
 - gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- c) Osady:
 - zagospodarowanie osadów ściekowych.
- d) PBOŚ i podłączenia:
 - dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego

2. Gospodarka wodna:

- a) Budowa, odbudowa i przebudowa obiektów hydrotechnicznych.
- b) Ekologiczne formy transportu - żegluga śródlądowa.
- c) Budowa zbiornika wodnego Świnna Poręba w latach 2011-2013.

3. Ochrona ziemi:

- a) Gospodarowanie odpadami komunalnymi:
 - rozwój systemów służących zagospodarowaniu odpadów komunalnych,
 - rozwój selektywnej zbiórki odpadów,
 - współfinansowanie opracowania wojewódzkich planów gospodarki odpadami lub ich aktualizacji.
- b) Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych.
- c) Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne:
 - rozwój systemów gospodarowania odpadami innymi niż komunalne, w szczególności niebezpiecznymi,
 - usuwanie wyrobów zawierających azbest,
 - międzynarodowe przemieszczanie odpadów.
- d) Dofinansowanie systemu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji:
 - dofinansowanie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
 - dofinansowanie gmin w zakresie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji,
 - dofinansowanie działań inwestycyjnych w zakresie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowania odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów.
- e) Rekultywacja terenów zdegradowanych i likwidacja źródeł szczególnie negatywnego oddziaływania na środowisko:
 - przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”,
 - rekultywacja terenów zdegradowanych.
- f) Współfinansowanie II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi:
 - uzupełnienie dofinansowania II osi PO IiŚ,
 - dofinansowanie potencjalnych beneficjentów POIiŚ,

- wdrażana przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

4. Geologia i górnictwo:

- a) Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych.
- b) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami.
- c) Przeciwdziałanie osuwiskom ziemi i likwidowanie ich skutków.
- d) Zmniejszenie uciążliwości wynik. z wydobywania kopalin

5. OZE i Kogeneracja:

- a) Biogaz.
- b) Biomasa.
- c) Wiatr.
- d) Geotermia,

6. Opracowanie programów ochrony powietrza:

- a) Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działania

7. System Zielonych Inwestycji – GIS:

- a) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej.
- b) Biogazownie rolnicze.
- c) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę.
- d) Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE).
- e) Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych.

8. Efektywne wykorzystanie energii:

- a) Dofinansowanie audytów energetycznych i elektroenergetycznych w przedsiębiorstwach,
- b) Dofinansowanie zadań inwestycyjnych prowadzących do oszczędności energii lub wzrostu efektywności energetycznej przedsiębiorstw:
 - wdrażanie systemów zarządzania energią i jej jakością,
 - racjonalizacja zużycia energii elektrycznej,
 - racjonalizacja zużycia energii cieplnej i gazu,
 - modernizacja procesów przemysłowych.

9. ISE - Inteligentne Sieci Energetyczne:

- a) konkurs – Inteligentne Sieci Energetyczne.

10. Ochrona przyrody:

- a) Ochrona przyrody i krajobrazu:
 - ochrona przyrody i ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach parków narodowych poprzez: ochronę ex situ zagrożonych gatunków, wyposażenie w podstawowy sprzęt informatyczny i oprogramowanie pod kątem wdrażania planów ochrony oraz zarządzania obszarami chronionymi, prowadzenie hodowli zachowawczej zanikających pierwotnych ras zwierząt, ochronę przeciwpożarową, ograniczenie niskiej emisji gazów i pyłów bezpośrednio oddziałującej na ekosystemy parków narodowych, poprzez termomodernizację oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach parków narodowych, usunięcie i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z obszarów parków narodowych,

- ochrona siedlisk i gatunków wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej, oraz gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, w ramach sieci obszarów Natura 2000, poprzez opracowanie planów zadań ochronnych i planów ochrony oraz opracowań niezbędnych do ich powstania i funkcjonowania,
 - powstrzymanie spadku liczebności i odbudowa populacji zagrożonych gatunków zwierząt, roślin i grzybów, poprzez ochronę ex situ gatunków prawnie chronionych oraz wpisanych na czerwone listy lub umieszczonych w czerwonych księgach gatunków zagrożonych,
 - ochrona i rewaloryzacja zabytkowych parków i ogrodów.
- b) Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
 - c) Zrównoważony rozwój rejonu Puszczy Białowieskiej.
 - d) Wsparcie działań Białowieskiego PN ze środków EkoFunduszu.
 - e) Utrwalenie efektów ekologicznych w projektach przyrodniczych.
- 11. V priorytet PO IiŚ - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych (w ramach Parków Narodowych).**
12. Edukacja ekologiczna.
- 13. Ekspertyzy:**
- a) Ekspertyzy i prace badawcze wskazane przez Ministra Środowiska.
 - b) Ekspertyzy i prace badawcze na rzecz gospodarki wodnej.
 - c) Zadania wynikające ze zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej.
 - d) Wspieranie systemu ocen oddziaływania na środowisko i obszarów Natura 2000
- 14. LIFE+ - jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się** wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska. W szczególności, LIFE+ wspiera wdrażanie szóstego Programu Działania Środowiskowego Wspólnoty, włącznie z jego strategiami tematycznymi, oraz zapewnia wsparcie finansowe dla środków i przedsięwzięć wnoszących wartość dodaną w dziedzinie ochrony przyrody i środowiska państw członkowskich UE. Program ten będzie realizowany w latach 2007 – 2013. LIFE+ obejmuje różnorodne zagadnienia: ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, zmiany klimatu, ochrona powietrza, ochrona gleb i wód, przeciwdziałanie hałasowi, ochrona zdrowia, działania mające na celu wzrost świadomości społecznej w dziedzinie środowiska:
- a) Przyroda i różnorodność biologiczna - finansowanie projektów związanych z ochroną, zachowywaniem lub odbudową naturalnych ekosystemów, naturalnych siedlisk, dzikiej flory i fauny oraz różnorodności biologicznej, włącznie z różnorodnością zasobów genetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000.
 - b) Polityka i zarządzanie w ochronie środowiska - finansowanie innowacyjnych lub demonstracyjnych projektów z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska, w szczególności: zapobiegania zmianom klimatycznym; ochrony zdrowia i polepszania jakości życia; ochrony wód, ochrony powietrza, ochrony gleb; ochrony przed hałasem; monitorowania lasów oraz ochrony przed pożarami; zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i odpadami, jak

również tworzenia, wdrażania i oceny polityk oraz prawa UE w zakresie ochrony środowiska.

- c) Informacja i komunikacja - finansowanie projektów informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz wymianę najlepszych doświadczeń i praktyk.
- d) Promowanie innowacyjności na rzecz ochrony środowiska.

15. Wspieranie projektów i inwestycji poza granicami kraju:

- a) Wsparcie finansowe w ramach realizacji Konwencji Klimatycznej.

16. Monitoring środowiska i PSHM:

- a) Wspieranie działalności monitoringu środowiska.
- b) Wspieranie działalności służby hydrologiczno-meteorologicznej.

17. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków.

Natomiast **Kujawsko – Pomorski Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu**, na rok 2012 ustalił następującą listę zadań priorytetowych (stan na lipiec 2012 roku):

1. Priorytety Polityki Ekologicznej:

- a) wspieranie przedsięwzięć, które objęte zostały dofinansowaniem z funduszy Unii Europejskiej, innych źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- b) wspomaganie przedsięwzięć prowadzących do wypełnienia postanowień traktatu akcesyjnego z obszaru środowiska a niedofinansowanych środkami UE.

2. Priorytety dziedzinowe:

a) ochrona wód i gospodarka wodna:

- realizacja zadań z terenu województwa kujawsko-pomorskiego umieszczonych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych,
- budowa lub modernizacja oczyszczalni o przepustowości ponad 5 m³/dobę oraz budowa systemów kanalizacji sanitarnej ze szczególnym uwzględnieniem:
 - terenów głównych zbiorników wód podziemnych i obszarów ich zasilania,
 - obszarów prawnie chronionych,
 - zlewni rzek będących źródłem zaopatrzenia w wodę pitną,
 - dociążenia istniejących oczyszczalni ścieków,
- działania dotyczące ograniczania zanieczyszczeń obszarowych terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu określonych przez Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej,
- budowa lub modernizacja instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji,
- budowa lub modernizacja komunalnych ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody.

b) gospodarka odpadami:

- realizacji zadań wynikających z Krajowego planu gospodarki odpadami i „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego”,
- wspieranie systemów zagospodarowania odpadów ze szczególnym uwzględnieniem odzysku i recyklingu surowców wtórnych,
- wspieranie technik i technologii ograniczających ilość wytwarzanych odpadów,
- dofinansowywanie budowy i modernizacji instalacji oraz przedsięwzięć mających na celu unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych.

c) ochrona powietrza:

- wspomaganie działań wskazanych w programach ochrony powietrza,
- ograniczenie niskiej emisji w miejscowościach posiadających status uzdrowiska i obszarach szczególnie chronionych,
- wspieranie działań dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej, w tym termomodernizacja budynków.

d) ochrona przyrody:

- dofinansowywanie Konserwatorskiej Ochrony Przyrody,
- wspieranie działań związanych z tworzeniem i zachowaniem obszarów Natura 2000,
- dofinansowanie programu kompensacji przyrodniczej.

e) edukacja ekologiczna:

- dofinansowywanie programów edukacyjnych i konkursów dotyczących ochrony środowiska skierowanych do dzieci i młodzieży,
- wspieranie działalności regionalnych i lokalnych Centrów Edukacji Ekologicznej i organizacji ekologicznych w zakresie realizacji programów ekologicznych w tym wyposażenia dydaktycznego.

f) poważne awarie:

- dofinansowywanie służb ratownictwa chemiczno-ekologicznego.

g) monitoring:

- dofinansowywanie badań jakości elementów środowiska realizowanych w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Jednostki samorządowe mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

IX. STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do gminnego Programu Ochrony Środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania tym Programem będzie Gmina Łabiszyn, jednak całościowe zarządzanie środowiskiem w mieście i gminie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego są jeszcze szczeble powiatowy i wojewódzki, obejmujące działania podejmowane w skali powiatu i województwa, a także szczeble jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne (czasami zbieżne) obowiązki.

Na innych zasadach odbywa się zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, itp.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

9.1.1. INSTRUMENTY PRAWNE

Do instrumentów prawnych zaliczamy:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje związane z gospodarką odpadami,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych,
- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć,
- strategiczne oceny oddziaływania inwestycji oraz opracowywanych planów i programów na środowiska.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

9.1.2. INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych zaliczamy:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

9.1.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Uzgodnienia ze społeczeństwem poprzez udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych. Można je podzielić na:

1. Narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Można w nich wyróżnić dwie kategorie dotyczące:
 - działań samorządów (doksztalcanie profesjonalne i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych),
 - powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem (udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez system konsultacji i debat publicznych, wprowadzenie mechanizmów, tzw. budowania świadomości – kampanie edukacyjne).
2. Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych:
 - środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
 - strategie i plany działań,
 - systemy zarządzania środowiskiem,
 - ocena wpływu na środowisko (udział społeczeństwa w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko),
 - ocena strategii środowiskowych.
3. Narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju:
 - opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
 - regulacje cenowe,
 - regulacje użytkowania, oceny inwestycji,
 - środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
 - kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.
4. Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju:
 - wskaźniki równowagi środowiskowej,
 - ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
 - monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągle przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Pozarządowe organizacje ekologiczne mogą zajmować się zarówno działaniami planistycznymi (np. przygotowywać plany ochrony obszarów NATURA 2000, opracowywać operaty ochrony przyrody dla Nadleśnictw), prowadzić konstruktywne, fachowe programy ochrony różnych gatunków czy typów siedlisk, realizować prośrodowiskowe inwestycje (np. związane z alternatywnymi źródłami energii), itp. Tradycyjną rolą organizacji jest też prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska i monitoringu i włączanie się do strategicznych ocen oddziaływania inwestycji i projektów na środowisko.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni. Podmioty zajmujące się rozwojem lokalnym oraz podmioty gospodarcze nie mogą dopuścić do zaistnienia sytuacji, kiedy to mieszkańcy dowiadują się o planowanych zamierzeniach z „innych” źródeł np. prasy. W takim przypadku wielokrotnie zajmą oni postawę negatywną w stosunku do planowanej inwestycji.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

9.1.4. INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska, i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinna być Strategia rozwoju Gminy, którą Łabiszyn już posiada (Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Łabiszyn na lata 2006 – 2013). Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych np. dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska, itp.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie Gminy wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda Gmina decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniem lepszego modelu życia swoich mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju gminy, który powinien nawiązywać do:

- Polityki Ekologicznej Polski,
- programów ekologicznych wyższego szczebla,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne.

Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu gminnego i mieszkańców gminy (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Właśnie w Gminie, wspólny interes jest szczególnie ważny i musi uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców. Jest to model życia, w którym ludzie starają się żyć w zgodzie z przyrodą i mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy miasta i gminy i poprawę warunków zdrowotnych. Drogą ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju Gminy, którego częścią jest aktualizowany Program Ochrony Środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

9.2.1. ZASADY MONITORINGU

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska

System kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie, których tworzona jest nowa polityka. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu. Pomiary poziomów emisji i immisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, są wykonywane w ramach działalności np. WIOŚ, PIG, a przyrost obszarów aktywnych przyrodniczo (lasów, łąk, terenów parkowych, form ochrony przyrody) znany jest instytucjom takim jak np. Urząd Miejski, RDLP, RDOŚ, zarządom parków i innym.

Monitoring Programu

Najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Rada Miejska będzie oceniała, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie. Okresowa ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w harmonogramie POŚ i analiza wyników tej oceny będą stanowiły wkład dla listy przedsięwzięć, obejmujących kolejne okresy realizacji zadań. Cykl ten będzie się powtarzał, co każde dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak czasu, środków finansowych, zasobów ludzkich lub też zmiana kolejności przewidzianych w Programie zadań priorytetowych.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie do końca 2015 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska, a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Na poniższym schemacie przedstawiono harmonogram monitoringu realizacji Programu.

Tabela 42. Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu

Monitoring	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Monitoring stanu środowiska								
Mierniki efektywności Programu								
Ocena realizacji listy przedsięwzięć	za lata 2010-2011		za lata 2012-2013		za lata 2014-2015		za lata 2016-2017	
Raporty z realizacji Programu								
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska								

Monitoring odczuć społecznych

Monitoring odczuć społecznych jest sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do organów kontrolnych w stosunku na naruszania norm środowiskowych.

9.2.2. MONITOROWANIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH

W ocenie postępu wdrażania Programu Ochrony Środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. Powinno być ono realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

W tabeli zamieszczonej poniżej zaproponowano najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana.

Tabela 43. Wskaźniki monitorowania efektywności Programu

Wskaźnik	Jednostka miary	Poszczególne lata obowiązywania Programu (lata 2012 - 2015)				Poniesione nakłady finansowe – % wykorzystania założonych nakładów finansowych	Źródło informacji o wskaźnikach
Zasoby przyrodnicze							
% powierzchni Gminy objętej prawną ochroną przyrody	% pow.						RDOŚ, Gmina, GUS
powierzchnia obszarów NATURA 2000	ha						Ministerstwo Środowiska, RDOŚ
powierzchnia rezerwatu przyrody	ha						RDOŚ
liczba użytków ekologicznych	szt.						Gmina
liczba pomników przyrody	szt.						RDOŚ, Gmina
% powierzchni Gminy objęty użytkami leśnymi	% pow.						RDLP, GUS, Gmina
roczna powierzchnia nasadzeń / zalesień	ha						Gminy, Nadleśnictwo
ilość wykonanych działań pielęgnacyjnych parków	szt./ ha						Gmina
Powierzchnia ziemi							
powierzchnia terenów zrekultywowanych	ha						Gmina, Powiat
powierzchnia obszarów eksploatowanych złóż	ha						Gmina, Powiat
powierzchnia gruntów ornych	ha / % pow.						Gmina, Powiat
udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych	%						Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza, WIOŚ
udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb (grunty orne)	% pow.						Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza, Powiat
powierzchnia gleb ochronnych	ha						Gmina
Wody powierzchniowe i podziemne							
jakość cieków wodnych	klasa wód						WIOŚ, PSSE
jakość wód w zbiornikach wodnych	klasa wód						WIOŚ, PSSE
przekraczane wskaźniki w wodach powierzchniowych	rodzaj						WIOŚ, PSSE

Wskaźnik	Jednostka miary	Poszczególne lata obowiązywania Programu (lata 2012 - 2015)				Poniesione nakłady finansowe – % wykorzystania założonych nakładów finansowych	Źródło informacji o wskaźnikach
jakość wód podziemnych	klasa wód						WIOŚ, PIG
przekraczane wskaźniki	rodzaj						WIOŚ, PIG, PSSE, ZWiK Łabiszyn
przekraczane wskaźniki w monitoringu składowiska odpadów	rodzaj						Gmina
liczba ujęć wody komunalnych	szt.						Gmina, ZWiK Łabiszyn
wydajność ujęć wody	m ³ /d m ³ /rok						Gmina, ZWiK Łabiszyn
długość sieci wodociągowej	km						Gmina, ZWiK Łabiszyn, GUS
liczba przyłączy wodociągowych	szt.						Gmina, ZWiK Łabiszyn, GUS
procent mieszkańców objętych siecią wodociągową	% ogółu miesz.						Gmina, ZWiK Łabiszyn, GUS
długość zlikwidowanej sieci z materiałów azbestowych	km						Gmina, ZWiK Łabiszyn
udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	% ogółu miesz.						Gmina, ZWiK Łabiszyn, GUS
długość sieci kanalizacyjnej	km						Gmina, ZWiK Łabiszyn, GUS
długość sieci kanalizacji deszczowej	km						Gmina, ZWiK Łabiszyn
liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.						Gmina, ZWiK Łabiszyn, GUS
liczba szamb	szt.						Gmina
liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.						Gmina, Powiat
ilość odprowadzonych ścieków	dam ³						ZWiK Łabiszyn, GUS, Gmina
ilość wytworzonych osadów ściekowych, w tym wykorzystanych	Mg						ZWiK Łabiszyn, GUS, Gmina
ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni	kg/rok						ZWiK Łabiszyn
ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach odpływających z oczyszczalni	kg/rok						ZWiK Łabiszyn
powierzchnia gruntów zmeliorowanych	ha / % pow.						Gmina, ZMiUW, Spółka Wodna
ilość zmodernizowanych urządzeń wodnych	szt. / km						Gmina, ZMiUW, Spółka Wodna
Powietrze atmosferyczne							
roczna emisja zanieczyszczeń z zakładów produkcyjnych / transportu	Mg/rok						Urząd Marszałkowski
ilość zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy emisji	szt.						WIOŚ
jakość powietrza w strefie	ocena						WIOŚ
przekraczane wskaźniki jakości powietrza	rodzaj						WIOŚ
ilość przeprowadzonych termomodernizacji	szt.						Gmina
ilość funkcjonujących kotłowni zbiorczych	szt.						Gmina
Hałas							
ilość zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy emisji	szt.						WIOŚ
ilość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na trasach komunikacyjnych	szt.						WIOŚ, zarządcy dróg, GPR

Wskaźnik	Jednostka miary	Poszczególne lata obowiązywania Programu (lata 2012 - 2015)				Poniesione nakłady finansowe – % wykorzystania założonych nakładów finansowych	Źródło informacji o wskaźnikach
Pola elektromagnetyczne							
ilość emitorów pól elektromagnetycznych: liniowych, punktowych	szt.						Powiat, Gmina, WIOŚ
wielkość zanotowanej emisji							WIOŚ
Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych							
ilość zużytej wody - na 1 mieszkańca na rok - na 1 korzystającego na rok	m³ osoba						Gmina, ZWiK Łabiszyn, GUS
zużycie energii - na 1 mieszkańca na rok	kW						Zakład Energetyczny, GUS
liczba instalacji działających w oparciu o energię odnawialną	szt.						WIOŚ, Gmina, GUS
Edukacja ekologiczna							
liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska	szt.						Gmina, Powiat, organizacje, Nadleśnictwo
ilość ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych	szt.						Powiat, Gmina
Poważne awarie							
ilość sytuacji awaryjnych	szt.						Gmina, Powiat, WIOŚ, KP PSP
ilość wyemitowanych substancji niebezpiecznych	Mg, l						KP PSP, WIOŚ
ilość zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	szt.						Gmina, WIOŚ
długość przesyłowych rurociągów	km						Gmina, eksploataccja sieci

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na wrzesień 2012 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.),
- ustawa z dn. 10.01.2012 r. Prawo Wodne (Dz. U. 2012, poz. 145 ze zm.),
- ustawa z dn. 06.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zm.),
- ustawa z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (Dz. U. 2012 r. poz. 391),
- ustawa z dn. 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007, Nr 61 poz. 417 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpieliskach i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. 2011 r., Nr 86 poz. 478),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 03.03.2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2008 r., Nr 47, poz. 281),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 22.12.2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. 2004 r. Nr 283 poz. 2841),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 r. Nr 137 poz. 984),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008 r. Nr 143 poz. 896),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 r. Nr 120 poz. 826),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.10.2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2003 r. Nr 192 poz. 1883),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.12.2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. 2003 r. Nr 5 poz. 58),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 27.10.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 2008 r. Nr 198 poz. 1226).

Literatura i wybrane dokumenty programowe:

- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2011 - 2014, z perspektywą na lata 2015 – 2018 (2011 r.),
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami dla powiatu żnińskiego na lata 2008 - 2011, z perspektywą na lata 2012 - 2015 (2009 r.),
- Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla miasta i gminy Łabiszyn (2008 r.),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Łabiszyn na lata 2006 – 2013 (2006 r.),
- Opracowanie ekofizjograficzne do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łabiszyn” (2007 r.),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łabiszyn,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Łabiszyn,
- Uchwała XX/152/08 Rady Miejskiej w Łabiszynie z dnia 5 listopada 2008 r. w sprawie zmiany Wieloletniego Planu Inwestycyjnego dla Gminy Łabiszyn na lata 2007 – 2013,
- Uchwała Nr XI/101/11 Rady Miejskiej w Łabiszynie z dnia 30.12.2011 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Łabiszyn na 2012 rok,
- Raporty o stanie środowiska województwa kujawsko - pomorskiego, WIOŚ Bydgoszcz,

Dostępne strony internetowe:

www.sejm.gov.pl
www.stat.gov.pl
natura2000.gdos.gov.pl
www.eo.org.pl
www.wfosigw.torun.pl
www.nfosigw.gov.pl

www.gios.gov.pl
www.wios.bydgoszcz.pl
www.kp.org.pl
rop.mps.gov.pl
www.znin.pl
www.labiszyn.pl

Materiały w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Łabiszynie:

- decyzje,
- pozwolenia,
- umowy,
- raporty i sprawozdania ilościowe,
- opracowania,
- statystyki,
- uchwały.

Materiały przekazane przez instytucje:

- Urząd Marszałkowski w Toruniu,
- Starostwo Powiatowe w Żninie, Wydział Urbanistyki, Architektury i Rozwoju Gospodarczego, Wydział Ochrony Środowiska, Leśnictwa i Rolnictwa,
- USKOM Sp. z o.o. Żnin,
- Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Żninie,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
- Pomorską Spółkę Gazowniczą Sp. z o.o.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Łabiszyn.....	10
Tabela 2. Analiza wieloletnia liczby ludności Gminy Łabiszyn.....	10
Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Łabiszyn.....	12
Tabela 4. Bezrobocie w Gminie Łabiszyn.....	12
Tabela 5. Użytkowanie ziemi w Gminie Łabiszyn (2011 r.).....	13
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD (2011)	15
Tabela 7. Produkcja rolnicza na terenie Gminy Łabiszyn.....	17
Tabela 8. Hodowla zwierząt na terenie Gminy Łabiszyn.....	18
Tabela 9. Zestawienie ilości gospodarstw rolnych.....	18
Tabela 10. Ujęcie wód na cele komunalne eksploatowane na terenie Gminy Łabiszyn.....	22
Tabela 11. Eksploatowane zakładowe ujęcia wód podziemnych.....	25
Tabela 12. Dane dotyczące wodociągów na terenie Gminy Łabiszyn.....	27
Tabela 13. Wykaz zwodociągowanych miejscowości w Gminie Łabiszyn.....	27
Tabela 14. Dane dotyczące kanalizacji na terenie Gminy Łabiszyn.....	29
Tabela 15. Wykaz podmiotów, które posiadają pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.....	32
Tabela 16. Ewidencja zgłoszonych oczyszczalni przydomowych na terenie Gminy Łabiszyn.....	34
Tabela 17. Informacja o oczyszczalni ścieków w Łabiszynie (2011 r.).....	36
Tabela 18. Badania jakości komunalnych osadów ściekowych.....	37
Tabela 19. Dane dotyczące odbiorców energii elektrycznej na terenie Miasta Łabiszyn.....	39
Tabela 20. Wykaz anten nadawczych na terenie Gminy Łabiszyn.....	40
Tabela 21. Dane dot. długości sieci gazowej na terenie Gminy Łabiszyn.....	41
Tabela 22. Dane dot. przyłączy do sieci gazowej na terenie Gminy Łabiszyn.....	41
Tabela 23. Kotłownie lokalne w obrębie budownictwa wielorodzinnego.....	44
Tabela 24. Ogrzewania obiektów użyteczności publicznej.....	44
Tabela 25. Ewidencja ulic miasta Łabiszyn.....	47
Tabela 26. Wykaz obowiązujących koncesji na eksploatację kopalni na terenie Gminy Łabiszyn.....	54
Tabela 27. Wykaz złóż kopalni na terenie Gminy Łabiszyn.....	56
Tabela 28. Dane techniczne zamkniętego Składowiska Odpadów Komunalnych w Załachowie (na podstawie karty składowiska za 2011 rok, już po zamknięciu obiektu).....	69
Tabela 29. Zestawienie wyników badań wód podziemnych na składowisku odpadów w Załachowie w roku 2011.....	72
Tabela 30. Zestawienie wyników badań wód powierzchniowych na składowisku odpadów w Załachowie w roku 2011.....	73
Tabela 31. Wykaz cieków administrowanych przez KPZMiUW Bydgoszcz na terenie Gminy Łabiszyn	76
Tabela 32. Zestawienie obszarów zmeliorowanych i długości rowów melioracyjnych na terenie obsługiwanym przez GSW Łabiszyn.....	78
Tabela 33. Wykaz pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych.....	79
Tabela 34. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni w Łabiszynie (2011 r.).....	84
Tabela 35. Opad pyłu i metali.....	86
Tabela 36. Wykaz obowiązujących pozwoleń na emisję gazów i pyłów.....	87
Tabela 37. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza z instalacji o mocy poniżej 5 MW.....	88
Tabela 38. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza z instalacji o mocy powyżej 5 MW.....	89
Tabela 39. Inwentaryzacja cmentarzy na terenie Gminy Łabiszyn.....	97
Tabela 40. Ewidencja pomników przyrody na terenie Gminy Łabiszyn.....	100
Tabela 41. Wykaz użytków ekologicznych na terenie Gminy Łabiszyn.....	105
Tabela 42. Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu.....	144
Tabela 43. Wskaźniki monitorowania efektywności Programu.....	145

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Łabiszyn na tle sąsiadujących gmin	8
Ryc. 2. Położenie fizyczno-geograficzne powiatu żnińskiego (wg J. Kondrackiego)	9
Ryc. 3. Sieć gazowa na terenie miasta Łabiszyn	42
Ryc. 4. Sieć gazowa na terenie miejscowości Lubostroń	43
Ryc. 5. Położenie Gminy Łabiszyn na tle JCWPd 43.....	67
Ryc. 6. Lokalizacja składowiska odpadów w Załachowie	69
Ryc. 7. Tereny zalewowe w okolicy m. Załachowo	81
Ryc. 8. Tereny zalewowe w okolicy m. Nowe Dąbie	81
Ryc. 9. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Łabiszyn.....	82
Ryc. 10. Średnioroczne stężenia podstawowych wskaźników w latach 1998 – 2010 w punkcie w Lubostrońiu	83
Ryc. 11. Zasięg terytorialny Rezerwatu Przyrody Ostrów Pszczółczyński	99
Ryc. 12. Zasięg obszarów NATURA 2000 na tle Gminy Łabiszyn.....	106
Ryc. 13. Zasięg obszaru NATURA 2000 Równina Szubińsko – Łabiszyńska na tle Gminy Łabiszyn	107

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Łabiszyn na przestrzeni lat 2001-2011.....	11
Wykres 2. Liczba ludności obszaru wiejskiego Gminy Łabiszyn w latach 2001-2011	11
Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w mieście Łabiszyn	14
Wykres 4. Struktura użytkowania gruntów na terenie wiejskim Gminy Łabiszyn.....	14
Wykres 5. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Łabiszyn.....	15

ZAŁĄCZNIK NR 1**ZESTAWIENIE WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI****Wodociąg Łabiszyn**

Data poboru	Mętność (NTU)	Barwa (mg/dm ³ Pt)	Zapach	Odczyn pH	Przewodność elektryczna właściwa	Smak	Amonowy jon (mg/l)	Bakterie grupy coli	Escherichia coli (jtk)
11.04.11r.	0,95	5	Akcept.	7,2	536	Akcept.	<0,26	0	0
25.08.11r.	0,87	5	Akcept.	7,4	563	Akcept.	<0,26	0	0
25.08.11r.	0,80	5	Akcept.	7,4	564	Akcept.	<0,26	0	0
25.08.11r.	0,73	5	Akcept.	7,3	540	Akcept.	<0,26	0	0

Wodociąg Ojrzanowo

Data poboru	Mętność (NTU)	Barwa (mg/dm ³ Pt)	Zapach	Odczyn pH	Przewodność elektryczna właściwa	Smak	Amonowy jon (mg/l)	Bakterie grupy coli	Escherichia coli (jtk)
11.04.11r.	0,48	5	Akcept.	7,2	718	Akcept.	<0,26	0	0
25.08.11r.	0,67	5	Akcept.	7,3	713	Akcept.	<0,26	0	0
25.08.11r.	0,97	5	Akcept.	7,3	712	Akcept.	<0,26	0	0
25.08.11r.	0,32	5	Akcept.	7,3	712	Akcept.	<0,26	0	0

Wodociąg Nowe Dąbie

Data poboru	Mętność (NTU)	Barwa (mg/dm ³ Pt)	Zapach	Odczyn pH	Przewodność elektryczna właściwa	Smak	Amonowy jon (mg/l)	Bakterie grupy coli	Escherichia coli (jtk)
06.06.11r.	0,85	5	Akcept.	7,4	471	Akcept.	<0,26	38	0
25.08.11r.	0,88	5	Akcept.	7,4	560	Akcept.	<0,26	0	0
25.08.11r.	0,87	5	Akcept.	7,4	559	Akcept.	<0,26	0	0

Wodociąg Jabłówko

Data poboru	Mętność (NTU)	Barwa (mg/dm ³ Pt)	Zapach	Odczyn pH	Przewodność elektryczna właściwa	Smak	Amonowy jon (mg/l)	Bakterie grupy coli	Escherichia coli (jtk)
30.05.11r.	0,90	5	Akcept.	7,5	385	Akcept.	<0,26	0	0
30.05.11r.	0,52	5	Akcept.	7,5	512	Akcept.	<0,26	0	0
30.05.11r.	0,11	5	Akcept.	7,5	401	Akcept.	<0,26	0	0
09.11.11r.	0,41	5	Akcept.	7,6	391	Akcept.	<0,26	0	0

Uzasadnienie

Organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.).

Wykonanie projektu aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn”, Burmistrz Łabiszyna powierzył firmie Greenkey z siedzibą w Poznaniu.

Zasady i tryb udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.)

Zgodnie z zapisami powołanej wyżej ustawy zapewniono możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie, w postępowaniu, którego przedmiotem było sporządzenie niniejszego Programu ochrony środowiska.

Obwieszczeniem znak: ROŚ.602.4.2012 z dnia 3 października 2012 r. zawiadomiono o wyłożeniu do publicznego wglądu projekt aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn”.

W oparciu o przepisy ww. ustawy została także sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn”, której zakres i stopień szczegółowości został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy. Projekt programu oraz Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu uzyskały pozytywne opinie wyżej wymienionych organów (opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy znak: WOO.410.412.2012.KJ z dnia 10.01.2013 r. oraz opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy znak: NNZ.9022.3.288.2012 z dnia 25.10.2012 r.).

Ponadto projekt aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn” uzyskał pozytywną opinię Zarządu Powiatu w Żninie – uchwała Nr 208/2012 z dnia 15.10.2012 r.

Uzyskane opinie i stanowiska uwzględniono przy konstruowaniu ostatecznej wersji dokumentów.

W świetle powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.